Sv. ALFONSA MARIE Z LIGUORI,
učitele církve sv. a zakladatele kongregace nejsv. Vykupitele,

Pravidlo
křesťanského života.

Z vlaštiny přeložil

P. František Sal. Blažek,
z kongregace nejsv. Vykupitele.

Se svolením nejdůstojnějšího knížecího arcibiskupského ordinariátu a řeholních představených.

V Praze 1905.
Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba. — Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francl.

Pravidlo křesťanského života.

V pravidle tomto jest řeč v hlavě I. o tom, kterých prostředků jest nám užívati, abychom zachovali si milost Boží; v hlavě II. uvádějí se dopodrobna rozličná cvičení nábožná, která jest nám konati; a posléze v hlavě III. pojednává se o ctnostech, v kterých křesťan má se hlavně cvičiti.

HLAVA PRVÁ.

O prostředcích k zachování se v milosti Boží.

Buďme přesvědčeni, chceme-li dojíti spasení, že nestačí pouhá vůle, duši svou spasiti, ale potřebí jest užívati též prostředků k spasení, kterých Ježíš Kristus nám zanechal; neboť, jestliže jich zanedbávajíce upadneme do hříchů, nic nám nebude platna výmluva v den soudný, že pokušení byla veliká, a my že jsme byli slabí; ježto Bůh dal nám dosti prostředků, abychom s milostí jeho odolali všem útokům svých nepřátel. A když my jich pak

*

užívati nechceme a podlehneme, je to naši vinou. Všickni by rádi byli spaseni, ale, že nechtějí užívati prostředků k spasení, hřeší a hynou na věky.

I. O vystříhání se příležitostí k hříchu.

Prvý prostředek jest, *chrániti se hříšné příležitosti.* Není možná, aby neklesl do hříchu, kdo nevyhýbá se pečlivě příležitosti k němu, obzvláště ve věcech, které dráždí smyslnost. Sv Filip Nerijský říkával: »*V boji proti smyslnosti zvítězí zbabělci, kteří utekou.*« Příležitost jest jako páska, kterou máme oči zavázané, takže ničeho nevidíme, ani Boha, ani pekla, ani učiněných předsevzetí. Písmo sv. praví, že není možná choditi po řeřavém uhlí a nepopáliti se: »*Může-li člověk choditi po řeřavém uhlí, aby nohy jeho se nepopálily?*« (Přísl. 6, 28.) A podobně mravně nemožno jest, vydati se dobrovolně do hříšné příležitosti a neklesnouti, byť si to kdo stokráte umínil a stokráte Bohu to slíbil. To vidíme denně na tolika politování hodných duších, které upadají v nemilost Boží, protože se nechrání příležitosti. A má-li kdo ve zvyku dopouštěti se hříchů nepočestných, ať pomní, že není dosti, aby se vystříhal toliko příležitostí docela blízkých k hříchům těm, nýbrž jest mu též chrániti se příležitosti ne zcela blízkých, ale vzdálenějších, sice velmi snadno klesne znova a zhřeší. Nedejme se ošáliti zlým duchem, namlouvá-li, že osoba, která jest nám na pokušení, je zbožnou a svatou; nezřídka se přihází, že čím jest kdo zbožnější, tím prudší působí pokušení. Sv. Tomáš Akvinský píše, že nejctnostnější osoby nejvíce vábí. Pokušení počne se v duchu a skončí se tělem. Veliký sluha Boží, páter Sertorius Kaputo z Tovaryšstva Ježíšova, říkával, že ďábel nejprve vnuká

lásku k ctnosti osoby zbožné, lásku tu mění pak v lásku k osobě samé, a posléze nás zaslepuje a vrhá v hřích.

Potřebí je též vystříhati se zlých společníků. My jsme příliš slabi, zlý duch nás ustavičně pokouší a svádí, smyslnost nás k zlému nutí a táhne, a spolek se zlým druhem nás dojista přivede k pádu. První věci tedy, které dbáti třeba, abychom došli spasení, jest, vyhýbati se zlým příležitostem a špatným společníkům. A v té příčině potřebí jest činiti si násilí a se vší rozhodností přemáhati všeliký ohled lidský. Kdo si neučiní násilí, nedojde spasení. Nesmíme ovšem spoléhati na vlastní své síly, nýbrž toliko v pomoc Boží; Bůh však chce, abychom i my konali, seč jsme, a násilí si učinili, když toho jest potřebí, bychom nebe si dobyli: »*Kteříž násilí činí, uchvacují je.*« (Mat. 11, 12.)

II. O modlitbě rozjímavé.

Druhý prostředek jest *modlitba rozjímavá.* Bez ní duše sotva udrží se dlouho v milosti Boží. Praviť Duch svatý: »*Pamětliv buď na poslední věci své, a na věky nezhřešíš.*« (Sir. 7, 40.) Kdo často rozjímá o posledních věcech, totiž o smrti, o soudu, o věčnosti muk pekelných a radostí nebeských, neklesne do hříchu. Avšak pravd těch není viděti očima, ale toliko myslí svou je pojímáme, jestliže o nich neuvažujeme a nepřemítáme, vytratí se nám z mysli; a když pak rozkoše smyslné nás k sobě lákají a vábí, tu snadno se jim poddá, kdo nemá na zřeteli pravd věčných; a proto tolik duší oddáno jest nepravostem a hyne na věky. Všichni křesťané vědí a věří, že umřeme a budeme souzeni; ale nemyslí na to, a proto žijí vzdáleni od Boha. Bez modlitby rozjímavé chybí nám světlo a kráčíme ve tmě, a ve tmě kráčejíce nevidíme nebezpečen-

stvi, neužíváme prostředků, neprosíme Boha o pomoc, a tak hyneme. Bez rozjímání nemáme světla a nemáme síly, abychom kráčeli ku předu po cestě k Bohu; neboť nerozjímajíce neprosíme Boha, aby nám přispěl milostí svou, a neprosíce ho, jistě klesneme Proto říkával kardinál Bellarmin, že jest mravně nemožno, aby křesťan, nerozjímaje o pravdách věčných, zachoval si milost Boží. Naproti tomu, kdo denně koná své rozjímání, stěží upadne do hříchu; a kdyby se mu někdy neštěstí to přihodilo, že by v některé příležitosti poklesl, rozjímá-li dále, jistě co nejdříve k Bohu se vrátí. Jistý služebník Boží říkával: »*Modlitba rozjímavá a hřích smrtelný spolu se nesnesou.*« Umiň si tedy, křesťane milý, že každého dne, buď ráno nebo večer lépe ovšem jest ráno — konati budeš půl hodiny rozjímání. V hlavě následující v článku II. podá se ti krátké vysvětlení a snadný způsob, jak se rozjímání koná. Ostatně dosti jest, když po tu dobu čísti si budeš v některé rozjímací knize, ať je to kterákoliv, a chvílemi vzbudiš tu neb onu dobrou myšlenku nebo ctnost aneb některou prosbu, jak o tom pověděno bude v udaném článku. Ale nade všecko tě prosím, neopomíjej nikdy konati toto rozjímání aspoň jednou za den, i kdybys při něm trpěl velikou vyprahlosti, a kdybys cítil sebe větší nechuť k němu. Jestliže od něho neupustíš, jistě dojdeš spasení.

Zároveň s rozjímáním velice se doporučuje, konati též půl aneb aspoň čtvrt hodiny *duchovní čtení*, a to na každý způsob ze života některého světce, nebo též z jiné knihy, v které se pojednává o křesťanských ctnostech. Jak mnozí čtením nábožné knihy změnili svůj život a stali se svatými, jako svatý Jan Kolumbino, svatý Ignác z Loyoly a mnoho jiných. Bylo by též velice prospěšno, konati každý rok duchovní cvičení v některém

řeholním domě. Ale aspoň nevynechej nikdy denního rozjímání.

III. O častém přijímání sv. svátostí.

Třetí prostředek k zachování se v milosti Boží jest *časté přijímání svátosti pokání a nejsv. těla Páně.* Sv. zpovědí duše uchovává se čistou, a nejen že se jí odpouštějí viny, ale dochází též vydatnější milosti, aby odolala pokušením. A k tomu cíli vyvol sobě, křesťane milý, duchovního vůdce a jemu se vždy zpovídej a s ním se raď ve věcech důležitějších i časných; a ve všem ho uposlechni, zejména když úzkostmi duševními jsi trápen. Kdo uposlechne zpovědníka, netřeba se mu báti, že zbloudí. »*Kdo vás slyší, mne slyší.*« (Luk. 10, 16.) Hlas zpovědníkův jest hlas Boží.

Svaté pak přijímání zove se chlebem s nebe; neboť jako chléb pozemský udržuje tělesný život, podobně sv. přijímání zachovává život duševní: »*Nebudete-li jísti těla Syna člověka . . . . nebudete míti v sobě života.*« (Jan 6, 54.) Naproti tomu, kdo často požívá chleba tohoto, má slíbený život věčný: »*Bude-li kdo jísti z chleba tohoto, živ bude na věky,*« (v. 52.) Proto sněm tridentský nazývá sv. přijímání »*lékem, který nás zbavuje hříchů všedních, a nás chrání od hříchů smrtelných.*« (Sess. 13. c. 2.) Ustanov se tedy na tom, přijímati tělo Páně alespoň jednou za týden, a umiň sobě, že nikdy toho sv. přijímání neopomineš pro jakoukoli příčinu světskou; ježto na ničem tolik nezáleží, jako na věčném spasení. Ano, právě že ve světě žiješ, potřebuješ více pomoci Boží, poněvadž větším vystaven jsi pokušením. A co se týče týdenního sv. přijímání, jsem toho mínění, že lze dovoliti je každému, kdo hledí zachovati se v milosti Boží, třeba choval ještě

v srdci svém náklonnost k hříchům všedním; však o tom rozepsal jsem se v jiném svém díle.*) Abys pak, křesťane milý, jak náleží se zpovídal a tělo Páně přijimal, viz v hlavě následujici příslušné modlitby, které konati lze před sv. zpovědi i po ni, a před sv. přijímáním i po něm, jako přípravu a jako díkůčinění.

IV. O slyšení mše sv.

Čtvrtý prostředek, abychom si zachovali milost Boží, jest *denně slyšeti mši sv.* Kdykoli přítomni jsme mši svaté, vzdáváme Bohu větši čest, nežli všichni andělé a svati v nebi jej cti; neboť tam cti jej tvorové, kdežto při mši sv. obětujeme Bohu Ježíše Krista, který mu prokazuje čest nekonečnou. V hlavě následující jest udáno, jakým způsobem máme mši sv. obcovati, abychom měli z ni veliký užitek.

V. O navštěvování nejsv. Svátostí oltářní a blah. Panny Marie.

Pátý prostředek jest, učiniti *denně návštěvu nejsv. Svátostí oltářní* v některém chrámu Páně, *a blah. Panny Marie* před některým nábožným její obrazem. Ježíš Kristus přebývá na tolika oltářích a v tolika kostelích, aby milosti své uštědřoval všem, kdož ho přicházejí navštiviť; a proto, které duše tuto krásnou pobožnost konají, čerpaji z ni milosti bez počtu. V hlavě následující v čl. 5. uvedena jest modlitba, kterou lze konati o návštěvě nejsvětějši Svátosti, a jiná modlitba o návštěvě nejsv. Rodičky Boží. Hlavní milosti, za které o těchto návštěvách prositi máme Ježíše Krista, jakož i blah.

*) Istruzione morale t. III. append. I. § IV. in fin.

Pannu Marii, jsou láska k Bohu a milost setrvání až do smrti.

VI. O modlitbě prosebné.

Šestý konečně prostředek, který ti, křesťane milý, doporučuji nade všecko, jest *modlitba prosebná.* Jisto jest, že bez pomoci Boží nemůžeme ničeho učiniti pro svou duši. Naproti tomu Bůh nás ujišťuje, že jen tomu dopřeje milostí svých, kdo ho za ně prosí: »*Proste, a bude vám dáno.*« (Mat. 7, 7.) »Proste a dostanete,« dí sv. Terezie; kdo tedy neprosí, ničeho nedostane. Proto jest obecné mínění všech sv. otců a bohoslovců, svatého Tomáše nevyjímaje (1. 2. q. 109. a. 10.), že bez modlitby prosebné jest nemožno setrvati v milosti Boži a dojiti spasení. Kdo však prosí, má pomoc Boží zajištěnu. Za to nám ručí vlastní slova Páně, která nemohou se nesplniti a tolikráte ve sv. evangeliích se opakuji: »*Všecko, začkoli modlíce se prosíte, věřte, že vezmete, a staneť se vám.*« (Mar. 11, 24.) »*Nebo každý, kdo prosí, béře.*« (Luk. 11, 10) »*Ámen, amen pravím vám: Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.*« (Jan 16, 23.) Bůh dá nám všecko, oč ho prosíme ve jménu Ježíše Krista. Chceme-li tedy býti spaseni, nezbývá než modliti se a prositi s pokorou, s důvěrou a obzvláště s vytrvalostí. A proto jest modlitba rozjímavá tak velmi důležita, že v ní býváme na to upamatováni, abychom Boha o milosti prosili, jinak na to zapomeneme a tak zahyneme. Sv. Terezie piše, že ze samé touhy, aby všichni lidé byli spaseni, byla by si přála vystoupiti na horu, odkud by ji všichni slyšeli, a volati jen to jediné slovo: »*Proste, proste!*« Staří otcové na poušti dohodli se na svých schůzich o tom, že není lepšího prostředku k spasení, než volati stále a stále se sv. žalmistou: »*Bože,*

ku pomoci mé vzezři: Hospodine, ku pomoci mé pospěš!« (Žalm. 69, 1.) Bože můj, pomoz mi! Pane, přispěj mi rychle! A podobně volejme i my. Aneb aspoň říkejme krásný povzdech ctihod. Vavřince z Porto-Maurizio: *»Můj Ježíši, milosrdenství!«* *) A hlavně o dvojí milost jest nám vždycky prositi, jak již svrchu bylo podotknuto, o lásku k Bohu a o milost sv. setrvání. A neopomíjejme o tuto dvojí milost prositi též pokaždé bl. Pannu Marii, která se nazývá rozdavatelkou všech milostí Božích; a budeme-li jí o ně prositi, jistě nám je u Boha zjedná. Pročež napomíná svatý Bernard všecky: *»Hledejme milosti a skrze Marii hledejme ji; neboť nabývá, čeho žádá, a není možná, aby prosila nadarmo.«* Žádejme o jakoukoli milost prostřednictvím Panny Marie, která obdrží, začkoli Boha prosí, ježto prosby její nemohou býti oslyšány.

HLAVA DRUHÁ.

O rozličných nábožných cvičeních.

I. Které ctnosti máme vzbuditi, jakmile ráno vstaneme.

Požehnejme se svatým křížem, a po té rceme:

1. Bože můj, klaním se tobě a miluji tě z celého srdce svého.

2. Děkuji ti za všecka mi prokázaná dobrodiní, zvláště za to, že jsi mě této noci ochránil a zachoval.

3. Přináším ti v oběť, cokoli budu dnes činiti a trpěti, ve spojení s tím, co Ježíš a Maria konali

*) Odp. 100 dní, kdykoli se kdo povzdech ten nábožně a s myslí kající pomodlí. (Pius IX. dekr. 24. září 1846.) Pozn. překl.

a trpěli, a mám též v úmyslu získati všecky odpustky, které mi získati lze.

4. Činím předsevzetí, že se budu chrániti dnes každého hříchu, obzvláště toho a toho . . . *(dobře jest uminiti si zvláště, že vystříháme se té chyby, do které nejčastěji klesáme)*, a prosím tě pro lásku Ježíšovu o milost setrvání. Umiňuji si, obzvláště ve věcech protivných, že chci býti za jedno s tvou nejsv. vůlí, a proto chci vždycky říkati: *»Pane, staň se, co ty chceš!«*

Můj Ježíši, drž dnes ochrannou ruku svou nade mnou! Ó Panno Maria, zastři mne ochranným pláštěm svým. A ty, Otče věčný, přispěj mi pro lásku k Ježíši a Marii. Anděle Boží, strážce můj, svatí ochráncové moji, stůjte dnes při mně a opatrujte mne.

Po té se pomodlíme: *Otče náš, Zdrávas, Věřím* a třikráte *Zdrávas* ke cti neposkvrněné čistoty bl. Panny Marie.

Před prací nebo před studiem rceme: Ó Bože, obětuji ti toto své namáhání a tuto práci.

Před jídlem: Bože můj, požehnej tento pokrm i mne abych nehřešil, požívaje ho, a aby všecko bylo k tvé cti a slávě.

Po jídle: Děkuji ti, ó Bože, že jsi tak dobrotivým byl k tomu, jenž byl tvým nepřítelem.

Když hodiny bijí: Můj Ježíši, miluji tě; nedej, abych tě kdy znova urazil, aneb abych se kdy odloučil od tebe.

Když nás potká něco protivného: Pane, tys tomu tak chtěl; a proto i já to chci.

V čas pokušení vzývejme často nejsvětější jména: *Ježíši, Maria!*

Když víme, aneb se obáváme, že jsme chybili nebo spáchali hřích, rceme hned: Bože můj, líto mi, že jsem urazil tebe, dobrotu nekonečnou; nechci to již učiniti. — A jestli

kdo spáchal hřich smrtelný, vyzpovídej se z něho co nejdříve.

Bylo by si velice přáti, aby rodičové, pěstouni a pěstounky nazpamět naučili dítky své kratičkým těmto modlitbám, aby je pak říkaly po celý život.

II. Jak máme konati rozjímání.

Rozjímání zavírá v sobě tři části: *přípravu, uvažování a zakončení.*

Příprava záleží ve vzbuzení trojí ctnosti: *víry* v přítomnost Boží, *pokory* s krátkým vzbuzením lítosti, a *prosby za osvícení.* Lze je vzbuditi takto: 1. *Bože můj, věřím, že jsi mi přítomen a klaním se ti v nejhlubší úctě.* 2. *Pane, pro hříchy své zasluhoval jsem nyní býti již v pekle; dobroto nekonečná, lituji z celého srdce svého, že jsem tě urážel a hněval.* 3. *Bože můj, pro lásku k Ježíši a k Marii Panně osvěť mě při tomto rozjímání, abych měl z něho užitek.*

Po té se pomodlíme *Zdrávas* k Panně Marii, aby nám vyprosila světlo, a na týž úmysl *Sláva Otci* k sv. Josefu, k andělu strážci a k sv. ochránci svému. Ctnosti tyto vzbudí se pozorně, ale krátce, a po té hned přistoupíme k rozjímání samému.

Při *rozjímání* samém užiti jest vždy některé knihy, alespoň na začátku, a ustane se ve čtení, kde se cítíme nejvíce pohnuti. Sv. František Saleský praví, v té věci že máme činiti, co včely činí, které z květiny neodletí, dokud v ní cítí med, a pak usadí se zase na jiné. Sluší též podotknouti, že rozjímání přináší trojí ovoce: *vroucí vzbuzování ctností, prosby a předsevzetí,* a v tom právě záleží užitek modlitby rozjímavé. Když jsme tedy uvážili některou pravdu věčnou, a Bůh mluvil k srdci našemu, tu sluší, abychom my zase mluvili k Bohu; a to činíme:

1. *Vroucným vzbuzováním ctností,* jako: víry, díků, pokory nebo naděje; nejvíce však náleží vzbuzovati opět a opět lásku a zkroušenou lítost. Svatý Tomáš praví, že každým vzbuzením lásky zasloužíme si milosti Boží a nebe: »*Každý čin lásky zasluhuje života věčného.*« A totéž získáme, vzbudíce lítost. Lásku vzbuditi lze takto: »*Bože můj, miluji tě nade všecko. Miluji tě z celého srdce svého. Chci ve všem vyplniti vůli tvou. Raduji se z toho, že jsi nekonečně šťasten,*« a podobně. Lítost stačí vzbuditi takto: »*Dobroto nekonečná, lituji toho, že jsem tě urážel.*«

2. Mluvíme k Bohu, *prosíce* ho za osvícení, za pokoru nebo za jiné ctnosti; o dobrou smrt, o věčné spasení; ale nad jiné prositi jest nám o jeho lásku a o sv. setrvání. A trpí-li duše velikou vyprahlostí, dosti jest, když opakuje slova: »*Bože můj, pomoz mi: Pane, smiluj se nade mnou! Můj Ježíši, milosrdenství!*« A kdyby nic jiného nečinila, než toto, rozjímání její jest velmi dobré.

3. Prve než rozjímání ukončíme, učiniti jest nám zvláštní některé *předsevzetí,* na př. že vystříháme se té které příležitosti k hříchu, že trpělivě chceme snášeti tu onu osobu nám protivnou, že odložíme některou chybu svou a pod.

Zakončení posléze skládá se z trojí věci: 1. Poděkujeme Pánu Bohu za jeho osvícení. 2. Učiníme předsevzetí, všecko splniti, co jsme si umínili. 3. Poprosíme Boha pro lásku k Ježíši a k Marii o milost, abychom učiněná předsevzetí uvedli ve skutek. A na konec rozjímání doporučíme ještě Bohu duše v očistci, představené církve, hříšníky a všecky příbuzné a přátele, pomodlíce se na úmysl ten *Otčenáš* a *Zdrávas.* Svatý František Saleský radí, abychom si poznamenali některou dobrou myšlenku, která nás při rozjímání zvláště dojala, aby vzpomínka na ni provázela nás celý ostatní den.

Nebude tu od místa připomenouti, že papež Benedikt XIV. udělil plnomocné odpustky všem, kdož denně, po celý měsíc, půl aneb čtvrt hodiny konají rozjímání, přijmou-li hodně v den jim volný svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní, a pomodlí-li se na úmysl sv. Otce obvyklé modlitby. (Breve 16. prosince 1746.)

III. Modlitby přípravné k sv. zpovědi, k sv. přijímání a poděkování po nich.

Prve, než kajícník k zpovědi přiklekne, nechť prosí Pána Boha za osvícení, aby poznal spáchané své hříchy, a za milost pravé lítosti a opravdového předsevzetí, se polepšiti. A nechť poručí se zvláště bolestné Rodičce Boží, aby mu tuto milost pravé lítosti a zkroušenosti vyprosila. Po té nechť vzbudí tyto ctnosti:

Modlitba před sv. zpovědí.

Ó Bože, velebnosti nekonečné, viz u nohou svých klečeti hříšníka, který tě tak často urazil a zradil, ale nyní za odpuštění pokorně tě prosí. Ó Pane, nezavrhuj mne od sebe; vždyť srdcem kajícím nepohrdáš: *»Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.«* (Žalm 50, 19.) Děkuji ti, že jsi až do dneška čekal na pokání mé, a že jsi mne nenechal umříti v hříších a nezavrhl jsi mě do pekla, jak bych byl zasluhoval.

Shovívavost tvá, ó Bože můj, dodává mi důvěry, že mi v této sv. zpovědi pro zásluhy Ježíše Krista odpustiš všecky mé spáchané hříchy. Srdečně jich lituji, protože jsem jimi pekla zasluhoval a nebe ztratil; avšak nejvíce jich lituji a z celého srdce oplakávám proto, že jsem rozhněval tebe, dobrotu nekonečnou. Miluji tě, ó nejvyšší dobro!

a protože tě miluji, líto jest mi všech urážek, jež jsem ti učinil. Tebe jsem opustil, tebe jsem zneuctil a pohrdl jsem milostí tvou a přátelstvím tvým; slovem, dobrovolně jsem tebe ztratil, ó Pane můj! Pro lásku Ježíše Krista odpusť mi všecky mé hříchy; neboť jich z celého srdce lituji, jich nenávidím, nade všecko je zavrhuji a mám v ošklivosti. Lituji nejen všech hříchů smrtelných, ale též hříchů všedních, poněvadž i všedních hříchů nenávidíš. Mám pevnou vůli, že s milostí tvou budoucně žádným hříchem dobrovolně tebe neurazím. Ano, Bože můj, raději chci umříti, než opět hřešiti.

A zpovídá-li se kdo z hříchu, do kterého často klesá, dobře jest, učiní-li zvláštní předsevzetí, již se ho nedopustiti a chrániti se též příležitosti k němu a užívati prostředků, které mu zpovědník udá, aneb které sám uzná za nejprospěšnější k polepšení.

Modlitba po sv. zpovědi.

Ó můj nejmilejší Ješíši, jakými díky jsem ti zavázán. Doufám, že mi nyní pro zásluhy krve tvé bylo odpuštěno. Přijmi za to mé nejsrdečnější díky! Doufám přijíti do nebe, kde na věky velebiti budu milosrdenství tvé. Bože můj, tak často jsem tě ztratil, ale budoucně nechci tě již ztratiti. Ode dneška se chci opravdově polepšiti. Tys hoden veškeré lásky mé; proto tě chci upřímně milovati a nechci již nikdy od tebe se odloučiti. Již jsem ti to slíbil a slibuji ti to nyní na novo, že chci raději umříti, než tě opět hříchem uraziti. Slibuji ti též, že se budu chrániti každé příležitosti k hříchu a že užiji toho a toho prostředku (. . . .), abych již do hříchu neklesl.

Než, ó Ježíši můj, ty víš, jak jsem sláb; dej mi milost, abych ti zůstal věren až do smrti

a abych k tobě o pomoc se utíkal, kdykoli budu pokoušen. — Ó nejsv. Panno Maria, budiž mi nápomocna! Ty jsi matkou setrvání, v tobě skládám všechu svou naději!

O přípravě k sv. přijímání.

Není prostředku vydatnějšího, abychom se uvarovali hříchů a prospívali v lásce Boží nad svaté přijímání. Ale čím to tedy, že některé duše po tolika sv. přijímáních týchž poklesků stále se dopouštějí a vedou tentýž život vlažný? To je tím, že přistupujíce ke stolu Páně, nejsou dosti způsobilé a dosti připravené. Dvojí věci jest potřebí, abychom na sv. přijímání jak náleží byli připraveni. Nejprve jest nám ze srdce vyhostiti veškeré náklonnosti, které jsou na překážku lásce Boží; a druhé jest, míti velikou touhu po milování Boha. A tato, dí sv. František Saleský, budiž hlavním úmyslem přistupujícího ke stolu Páně, touha totiž prospívati v lásce Boží. Jen z pouhé lásky, vece světec, přijímati jest nám Boha, který z pouhé lásky nám se daruje. Pročež dříve než přistoupíme ke stolu Páně, vzbuďme tyto ctnosti:

Modlitba před sv. přijímáním.

Milovaný Ježíši můj, pravý Synu Boží, který jsi jednou umřel za mne na kříži v moři bolestí a opovržení, pevně věřím, že jsi v nejsvětější svátosti přítomen, a za tuto víru hotov jsem i život položiti.

Drahý Vykupiteli můj, doufám v dobrotivost tvou a v zásluhy krve tvé, až zavítáš nyní ke mně, že mne roznítíš celého svou láskou svatou a že mi udělíš všecky milosti, kterých potřebuji, abych tebe byl poslušen a byl ti věren až do smrti.

Ó Bože můj, pravý a jediný milovniče duše mé, mohl-li jsi více učiniti, abys mne zavázal ke své lásce? Nemaje na tom dosti, lásko má, že jsi umřel za mne, ustanovil jsi ještě nejsv. svátost a dal jsi se mi za pokrm, aby ses mi všecek daroval a spojil a spoutal se s tvorem tak nehodným a nevděčným, jakým jsem já. Ano, sám mne zveš a tolik po tom toužíš, abych tě přijal. Ó lásko nesmírná! Bůh dává se mně celý! Ó Bože můj, jenž hoden jsi lásky nekonečné, miluji tě nade všecko, miluji tě z celého srdce svého, miluji tě více než sám sebe, více než život svůj; miluji tě proto, že toho zasluhuješ a též proto, abych se ti zalíbil, poněvadž tolik toužíš po lásce mé. Opusťte duši mou, náklonnosti pozemské; jediné tobě, můj Ježíši, poklade můj, mé všecko, daruji veškeru lásku svou. Ty se dáváš nyní všecek mně, a já se dávám všecek tobě. Dovol, ať tě miluji, ježto nechci než tebe a co tobě se líbí. Miluji tě, ó Spasiteli můj, a spojuji nepatrnou lásku svou s láskou všech andělův a svatých a s láskou, kterou tě miluje blah. Panna Maria, matka tvá a věčný Otec tvůj. Ó bys byl ode všech milován! Kéž mohu učiniti, aby tě všichni lidé milovali a tolik tě milovali, jak hoden jsi.

Hle, ó Ježíši můj, již jdu, abych se nasytil nejsvětějším tělem tvým. Než, ó Bože můj, kdo jsem já, a kdo jsi ty? Ty jsi Bůh nekonečné dobroty, a já jsem ubohý červ, tolik hříchy poskvrněný, jenž jsem tě často vypudil z duše své. Pane, nejsem ani hoden, klečeti tu před tebou; měl bych již dávno býti v pekle, od tebe navždy odloučen a opuštěn. Avšak v dobrotě své zveš mě, abych tě přijal. Hle, již jdu, přicházím pokořen a zahanben pro tolikeré urážky, jež jsem ti učinil, ale též pln důvěry v tvou slitovnost a lásku, kterou máš ke mně. Ó jak velice toho želím a lituji, nejmilejší

Vykupiteli můj, že jsem tě dříve tolik urážel a hněval! Tys i život svůj dal za mne, a já jsem tak často pohrdl milostí tvou a láskou, a lecjaké ničemné věci dal jsem před tebou přednost. Lituji a nenávidím z celého srdce a nade všecko každého hříchu, ať těžkého, ať všedního, protože jsem jím urazil tebe, dobrotu nekonečnou Doufám, že jsi mi již odpustil, ale jestliže jsi mi dosud neodpustil, odpusť mi, Ježíši můj, prve nežli tě přijmu. Ó přijmi mě rychle na milost, protože chceš již co nevidět zavitati ke mně.

Přijď tedy, Ježíši můj, a zavitej do duše mé, která touží po tobě. Jediné a nekonečné dobro mé, živote můj, lásko má, mé všecko, rád bych tě přijal nyní s takovou láskou, s jakou tě přijímali duše tebe nejvíce milující, a s takou vroucností, s jakou tě přijímala nejsvětější matka tvá, Panna Maria; s jejími přijímáními spojuji přijímání své. Ó blah. Panno a matko má Maria, podej mi Synáčka svého; pomyslím si, jako bych jej přijímal z rukou tvých. Rci jemu, že jsem tvým sluhou, aby s tím větší láskou přivinul mě k srdci svému, když nyní zavítá ke mně.

O poděkování po sv. přijímání.

Doba po svatém přijímání jest dobou vzácnou k získání pokladů milostí; neboť modlitby a vroucí vzdechy naše mají tehda větší zásluhu a cenu nežli jindy. Sv. Terezie píše, že Kristus Pán tou dobou jest v duši jako na trůně milosrdenství, a oslovuje ji, řka: »Dcero má, žádej ode mne, čeho si přeješ; neboť jen proto zavítal jsem k tobě, abych vším dobrým tě obohatil.« Ó kolik zvláštních milostí dostane se těm, kdo setrvají po sv. přijímání u Pána Ježíše s ním rozmlouvajíce. Ctih. mistř páter Avila strávil pokaždé dvě hodiny na modlitbě po svatém

přijímání. A sv. Alois z Gonzagy děkoval po tři dny Pánu Ježíši, kdykoli byl u sv. přijímání. Vzbuď tedy, duše milá, následující ctnosti, a hleď po celý ostatní den vroucími city a prosbami udržeti se ve spojení s Ježíšem, kterého jsi ráno přijala.

Modlitba po sv. přijímání.

Hle, můj Ježíši, již jsi zavítal ke mně; již přebýváš ve mně a již jsi všecek můj. Vítám tě, nejmilejší Vykupiteli můj! Klaním se tobě a padám ti k nohám, ale spolu tě objímám, k srdci svému tě tisknu a děkuji ti, že jsi ráčil do srdce mého zavítati. Ó Maria, svatí ochráncové moji, anděle můj strážný, poděkujte mu za mne. Ó božský králi můj, ježto jsi s takovou láskou přišel ke mně, daruji ti vůli svou, svobodu svou a sebe celého. Ty jsi se daroval celý mně, i já se všecek daruji tobě. Nechci již náležeti sobě; ode dneška chci býti tvým a celý tvým. Tvá budiž celá duše má, tvé budiž tělo mé, tvoje buďtež schopnosti mé a smysly mé, aby všecky tobě sloužily a činily ti radost. Tobě zasvěcuji všecky myšlenky své, přání svá, náklonnosti své a celý život svůj. Dosti již urážek, Ježíši můj, jež jsem ti učinil; ostatní život svůj zasvěcuji celý tvé lásce, jenž jsi mě tolik miloval.

Přijmi, ó Bože duše mé, tuto oběť, kterou ti přináší ubohý hříšník, jenž nyní jiného si nepřeje, než tebe milovati a tobě se líbiti. Učiň a nalož se mnou a se vším co mé jest, jak tobě se líbí. Láska tvá nechť zničí ve mně veškery náklonnosti, které se tobě nelíbí, abych byl všecek tvůj a žil jen proto, abych tobě se líbil.

Nežádám tě o statky pozemské, ani o radosti, o čest a slávu; ale prosím tě, ó Ježíši můj, abys mi pro zásluhy umučení svého dal ustavičnou lítost nad hříchy mými. Osvěť mě, abych poznal,

jak marné jest všecko na světě a jak zasluhuješ býti milován. Odluč mě ode všeho, co mě poutá ke světu, a spoutej mě úplně svou láskou svatou, aby vůle má ode dneška jiného nechtěla, ani si nežádala, než co ty chceš. Uděl mi trpělivost a oddanost v nemoci, chudobě a ve všem, co se protiví mé sebelásce. Dej, ať jsem tichý k těm, kdož mnou opovrhují. Učiň, ať svatě umru. Uděl mi svou lásku svatou. Obzvláště však prosím tě, ať setrvám v milosti tvé až do smrti, a nedej, abych se kdy odloučil od tebe: »*Nejsladší Ježíši, nedej mi se odloučiti od tebe.*« A tu prosím tě též o milost, abych se vždycky utíkal k tobě, ó můj Ježíši, a o pomoc tě vzýval ve všech pokušeních svých a vždycky tě prosil o milost setrvání.

Otče věčný, Ježíš, Syn tvůj, slíbil mi, že mi všecko dáš, oč tě ve jménu jeho budu prositi: »*Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.*« (Jan 16, 23.) Ve jménu tedy a pro zásluhy Syna tvého prosím tě o tvou lásku a o svaté setrvání, abych jedenkráte přišel do nebe a tam tě miloval ze všech sil svých a na věky oslavoval milosrdenství tvé, jsa jist, že již nikdy neodloučím se od tebe.

Ó Maria, matko a naděje má, vypros mi tyto milosti, jichžto si žádám, a zjednej mi sama tu milost, abych tě, královno má, velice miloval a ve všech potřebách svých tobě vždycky se doporoučel.

IV. Jak máme mší svatou slyšeti.

Při mši sv. děje se totéž, co dálo se na hoře Kalvarii, s tím jen rozdílem, že tenkráte prolévala se krev Ježíše Krista vskutku a viditelně, a na oltáři prolévá se tajemně; ale při mši sv. přivlastňují se nám zvláštním způsobem zásluhy umučení

Pána Ježíše. Abychom tudíž s velikým užitkem mši svatou slyšeli, třeba pozor míti na čtverý účel, za kterým oběť ta byla ustanovena, totiž: 1. na oslavu Boží; 2. na poděkování Bohu za jeho dobrodiní; 3. na dostiučinění za hříchy naše; 4. na vyprošení milostí. Pročež pomodleme se při mši sv. modlitbu tuto:

Otče věčný, obětuji ti při této mši sv. Syna tvého, Ježíše Krista, se všemi záluhami jeho umučení. 1. abych poctil božskou velebnost tvou; 2. abych ti poděkoval za dobrodiní, jež jsi mi prokázal, a kterých doufám od tebe dojíti po celou věčnost; 3. abych ti dosti učinil za provinění svá i všech živých a zemřelých; 4. abych si vyprosil spasení věčného a všech milostí, k spasení potřebných.

Když se sv. hostie pozdvihuje, rci: Bože můj, pro lásku k tomuto Synu mému odpusť mi a uděl mi sv. setrvání.

Když se kalich pozdvihuje, rci: Pro sv. krev Ježíšovu daruj mi lásku svou a dej mi blaženě a svatě umříti.

Když kněz přijímá, přijímej způsobem duchovním, řka: Můj Ježíši, miluji tě a toužím po tobě. Tisknu tě k sobě, a nechci již nikdy od tebe se odloučiti.

V. Ctnosti, jež vzbuditi lze o návštěvě nejsv. svátosti oltářní a blah. Panny Marie.

Modlitba před velebnou svátostí.

Můj Pane, Ježíši Kriste, z lásky k lidem přebýváš dnem i nocí v této velebné svátosti, a pln lásky a dobroty očekáváš, zveš a přijímáš všecky, kdo tebe navštívit přicházejí. Věřím, že jsi ve velebné svátosti přítomen; klaním se ti v hluboké

pokoře, a děkuji ti za všecky milosti mi udělené, zvláště za to, že jsi se mi sám v této svátosti daroval, že jsi mi blahoslavenou Pannu Marii, nejmilejši matku svou, za orodovnici dal, a že jsi mne sem do chrámu povolal, abych tě navštívil. Pozdravuji tvé srdce nejlaskavější a lásky nejhodnější, a činim to z úmyslu trojiho: Předně na poděkování za tento veliký dar; za druhé, na dostiučinění za všecky urážky, kterých se ti dostalo v této svátosti od nevěřících, od kacířů a špatných katoliků; za třeti, konám tuto návštěvu v úmyslu, abych se ti klaněl na všech světa místech, kde jsi ve velebné svátosti méně ctěn a příliš opuštěn. Můj Ježiši, miluji tě z celého srdce svého. Líto jest mi, že jsem tvou dobrotu nekonečnou tolikráte urážel. S milostí tvou si umiňuji, že tě již nikdy hněvati nebudu. Nyni se ti docela zasvěcuji, ačkoli jsem člověk hříšný, a odřikám se vůle své, svých náklonnosti a přání i všeho, co mé jest, a tobě vše obětuji. Nakládej ode dneška se mnou i se vším, co mé jest, jak tobě se libí. Jen to si přeji a za to tě prosím, abych tě miloval, v dobrém setrval a dokonale plnil tvou vůli svatou. Poroučím ti duše v očistci, zvláště ty, které byly vroucimi ctiteli velebné svátosti a blahoslavené Panny Marie. Poroučím ti též všecky ubohé hříšniky. Spojuji konečně, drahý Spasiteli můj, všecka přání svá s přáními nejlaskavějšiho srdce tvého, a obětuji je nebeskému Otci tvému, prose ho ve jménu tvém, aby je z lásky k tobě přijal a vyslyšel.*)

*) Kdo se modlitbu tuto nábožně pomodlí, získá pokaždé 300 dní odpustků a měsíčně plnomocné odpustky, říká-li ji každý den. (Pius IX., 7. září 1854.)

Modlitba k blah. Panně Marii před některým obrazem jejím.

Nejsvětější, neposkvrněná Panno a Matko má Maria, ty jsi Matka Pána mého, královna světa, orodovnice, naděje a útočiště hříšniků. K tobě se proto utíkám já, všech hříšniků nejbidnější. Tobě vzdávám čest, ó vznešená královno, a děkuji ti za všecka dobrodiní, která jsi mi dosud prokázala; zvláště za to, že jsi mne zachránila od pekla, kterého jsem tolikráte zasluhoval. Miluji tě, ó lásky nejhodnějši paní, a z lásky k tobě slibuji, že ti budu vždy sloužiti a horlivě o to pečovati, aby též jini tobě sloužili. V tobě skládám po Bohu veškeru naději svou a celou svou spásu. Ó Matko milosrdenstvi, přijmi mne za svého služebníka, a vezmi mě pod svůj ochranný plášť. A protože jsi u Boha tak mocná, vysvoboď mě ode všech pokušení, neb aspoň tolik síly mi vypros, abych až do smrti vždycky je přemohl. Tebe prosim o pravou lásku k Ježiši Kristu; od tebe doufám, že jednou blaženě umru. Ó Matko má, pro lásku, kterou miluješ Boha, prosim tě, budiž mi vždycky nápomocna; ale obzvláště v poslední hodince života mého. Neopouštěj mne, dokud mne neuvidíš mezi blaženými v nebi. Tam ti budu dobrořečiti a tvé milosrdenství věčně chváliti. Amen. Tak doufám, tak se staň.*)

VI. Křesťanské ctnosti, které vzbuditi jest večer před spaním.

Prve než, křesťane milý, ulehneš k odpočinku, zpytuj svědomí své na tento způsob: Poděkuj nejprve Pánu Bohu za všecka dobrodiní, která jsi

*) Kdo se modlitbu tuto nábožně pomodlí, získá pokaždé 300 dni odpustků a měsíčně plnomocné odpustky, říká-li ji každý den. (Pius IX., 7. září 1854.)

od něho přijal. Po té rozpomeň se krátce na všecko, co jsi po celý den konal a mluvil, a lituj všech poklesků, které jsi při tom učinil. A pak vzbuď křesťanské ctnosti způsobem tímto:

Vzbuzení víry.

Bože můj, jenž jsi neomylná pravda, věřím všemu, co mi církev sv. k věření předkládá, protože tys ji to zjevil. Věřím, že jsi Bůh můj, stvořitel všech věcí; že spravedlivě věčně odměňuješ a zlé peklem tresceš. Věřím, že jsi jeden v podstatě a trojí v osobách, totiž Otec, Syn a Duch svatý! Věřím ve vtělení a smrt Ježíše Krista. Věřím konečně všemu, čemu církev svatá věří. Děkuji ti, že jsi mě do církve sv. povolal, a osvědčuji, že v této sv. víře chci žíti i umříti.

Vzbuzení naděje.

Bože můj, důvěřuje se v zaslíbení tvá, protože jsi všemohoucí, milosrdný a věrný, doufám pro zásluhy Ježíše Krista odpuštění svých hříchů, setrvání v dobrém až do konce a věčnou slávu v nebi.

Vzbuzení lásky a lítosti.

Bože můj, miluji tě z celého srdce svého, nade všecko, protože jsi dobro nekonečné, jež zasluhuje, aby nekonečně bylo milováno; a z lásky k tobě miluji též bližního svého. Lituji z celého srdce všech svých hříchů, a mám je v největší ošklivosti, protože jsem jimi urazil tebe, dobrotu nekonečnou. Volím s milostí tvou, za kterou tě nyní a pro vždycky prosím, raději umříti, než tě kdy znova uraziti. A mám též v úmyslu v životě i v smrti sv. svátosti přijímati. —

Sluší věděti, kdo tyto božské ctnosti ústně vzbudí, třeba jinými slovy, než zde se uvádějí, jen když pohnutky v nich obsažené výslovně jsou vyjádřeny, získá tyto odpustky: 1. Odpustky plnomocné jednou za měsíc, v den kterýkoli, když je denně nábožně se pomodlí, svátost pokání a nejsv. svátost oltářní v dotčený den hodně přijme a na úmysl sv. Otce obvyklé modlitby vykoná. (Benedikt XIII. 15. ledna 1728 a Benedikt XIV. 28. ledna 1756.) Odpustky plnom. v hodince smrti (Benedikt XIV. 28. ledna 1756). 3. Odpustky 7 let a 7 kvadragen (280 dní), kdykoli nábožně ctnosti ty vzbudí (Benedikt XIV. 28. ledna 1756).

Ukončí se pak modlitba večerní sv. růžencem a litanií loretanskou.

Nábožné vzbuzení ctností, které jest konati denně.

Klaním se tobě, nejsv. Trojice Boží, Otče, Synu a Duše svatý, jediný jen Bože ve třech osobách.

V nejhlubší nicotě své kořím se před nekonečnou velebností tvou.

Věřím pevně všemu, co jsi nám zjeviti ráčil skrze písmo sv. a sv. církev svou, protože ty jsi to řekl; a hotov jsem za tuto víru položiti stokráte život.

V tobě skládám veškeru naději svou. Všeho dobrého, jehož mi dosíci možno, jak duchovního tak časného, v životě tomto i budoucím, doufám dojíti od tebe pro zásluhy Ježíše Krista, ó Bože, živote můj a jediná naděje moje!

Miluji tě, dobroto nekonečná, se vší vroucností srdce svého a duše své, protože toho zasluhuješ. Rád bych tě tak miloval, jak milují tě andělé, svatí a všickni spravedliví. Spojuji lásku svou nanejvýš nedokonalou s láskou, kterou všickni svatí, blah. Panna Maria a Ježíš Kristus tě milují.

Bože můj, ježto jsi nejvyšší dobré a nekonečně hoden, abychom tě milovali a tobě sloužili, bolestně lituji a ze vší duše své želím všech hříchů svých, a nade všecko a co nejvíce jich nenávidím a je zavrhuji. Budoucně volím raději umříti, než k něčemu svoliti, co by dost málo tě hněvalo a urážело.

Tobě zasvěcuji nyni a na vždy tělo své a duši svou a všecky smysly a schopnosti své, paměť, rozum i vůli. Nakládej se mnou, ó Bože, a se vším, co mé jest, jak tobě se líbí. Dej mi jen svou lásku a milost konečného setrvání, a dej, ať ve všech pokušeních k tobě vždycky se utikám.

Mám předsevzetí, s celou duši věnovati se těm věcem, které tobě se líbí a hotov jsem každé soužení a namáhání na se vzíti, abych tobě učinil radost, říkaje vždycky: *»Pane, staň se, co ty chceš!«*

Přeji si toužebně, aby všickni lidé ti sloužili a tě milovali. Jak rád bych všecko na to vynaložil, aby velebnosti tvé všickni lidé na světě sloužili a ji milovali.

Obětuji velebnosti tvé navždy veškery skutky a činy svoje, pokropuje je krví Pána Ježíše, Vykupitele svého.

Mám v úmyslu získati všecky odpustky, jež získati mohu při všech svých denních skutcích, a obětuji je za duše v očistci.

Doporučuji ti dušičky v očistci a všecky hříšníky; osvěť tyto ubohé a posilni je, aby všichni tě poznali a milovali.

Raduji se nevýslovně z toho, že jsi nekonečně šťasten a blažen, a že blaženost tvá nikdy nepřestane.

Děkuji ti za všecky milosti a veškera dobrodiní, která jsi prokázal všechněm na světě lidem, ale obzvláště mně, jenž jsem ti byl nejnevděčnější.

Nejmilejší Ježíši můj, utíkám se do svatých ran tvých; tam mne braň a chraň ode všech pokušeni nyní i vždycky, dokud mne nepřijmeš k sobě, abych tě věčně miloval v nebi. Amen. Tak doufám, tak se staň.

VII. Nábožné modlitby k Pánu Ježíši a k Panně Marii o milosti k spasení potřebné.

1. Modlitba k Ježíši Kristu za jeho sv. lásku.

Ukřižovaný Ježíši můj, vyznávám, že jsi pravý Syn Boží a Spasitel můj. Klaním se ti a děkuji ti za smrt, kterou jsi podstoupil za mne. Drahý Vykupiteli můj, dříve jsem tě hněval a urážel, ale nyní toho nade všecko želím a lituji a jiného si nepřeji, než tě milovati. Ty jsi slíbil vyslyšeti prosícího. Pro zásluhy tvého umučení prosím tě o svatou lásku tvou. Ó připoutej si celé srdce mé, abych tě ode dneška miloval ze všech sil svých, a jiného nemiloval než tebe, a tak hoden byl jednoho dne do nebe přijíti a tam tě milovati po celou věčnost. Amen.

2. Modlilba za milost setrvání.

Věčný, svrchovaný Bože, děkuji ti, že jsi mě stvořil, že jsi mě vykoupil skrze Ježíše Krista, že jsi mě udělil milost pravé, křesťanské víry, a že jsi po tolika hříších mých čekal na moje pokání. Dobroto nekonečná, miluji tě nade všecko, a ze vší duše své lituji veškerých urážek ti učiněných. Doufám, že jsi mi již odpustil; ale jsem stále v nebezpečenství, znova tě uraziti. Prosím tě pro lásku k Ježíši Kristu o milost sv. setrvání až do smrti. Není ti neznáma slabost moje, ó přispěj mi a nedej, abych se znova od tebe odloučil. Nech mě raději stokráte umřiti, než abych na novo ztratil milost tvoji. Ó Maria, matko má, vypros mi sv. setrvání.

3. Jiná modlitba o milost konečného setrvání.

Otče věčný, hluboce se ti klaním, a děkuji ti, že jsi mě stvořil a skrze Ježíše Krista mě vykoupil. Děkuji ti, že jsi mě povolal k pravé křesťanské víře, a že jsi mě na křtu sv. přijal za dítě své. Děkuji ti, že jsi po tolikerých hříších mých čekal na pokání mé, a že jsi mi odpustil, jak doufám, veškery hříchy moje, jimiž jsem tě urážel a hněval, a kterých znova lituji, protože jsem jimi zarmoutil tebe, dobrotu nekonečnou. I za to ti děkuji, že jsi mne uchoval od mnohých jiných hříchů, do nichž bych byl jistě klesl, kdyby mne nebyla chránila ruka tvá. Než nepřátelé moji neustávají a neustanou až do smrti na mne útočiti, aby si mne znova podmanili. Jestliže mne tedy nebudeš chrániti a nepřispěješ mi pokaždé milosti svou, bídně zase klesnu a ztratím milost tvou. Pročež tě prosím pro lásku k Ježíši Kristu, nechať setrvám až do smrti v milosti tvojí. Ježiš, Syn tvůj, slíbil nám, že nám všecko dáš, začkoli tě budeme prositi ve jménu jeho. Nuže, pro zásluhy Ježíše Krista, prosim tě sám i jménem všech, kteříž jsou v milosti tvojí, nechať již nikdy neodloučíme se od lásky tvé, abychom vždycky tě milovali v životě tomto i onom. O Maria, matko Boži, pros Ježíše za mne. Amen.

4. Podobná modlitba za milost setrvání.

Věčný Bože, tobě se klaním a děkuji, že jsi mě stvořil a vykoupil skrze Ježíše Krista; že jsi mě učinil ditkem církve svaté, že jsi na mne čekal, když jsem žil v hříchu; že jsi mi tolikráte odpustil a od tolika mne zachoval hříchů, do kterých bych byl znova klesl, kdybys mi nebyl milosti svou přispěl. Avšak nepřátele moji nepřestanou mě pokoušeti, dokud živ budu; jestliže tedy nebudeš při

mně státi, klesnu znova a hloub než dříve. Pro lásku Ježíše Krista, uděl mi sv. setrvání. Ježíš Kristus nám přislíbil, že nám žádné milosti neodepřeš, o kterou tě prositi budeme ve jménu jeho. Pro zásluhy tudiž tohoto Syna svého prosim tě o milost, abych již nikdy od tebe se neodloučil. *»Nedej mi se odloučiti od tebe.«* A za tu milost prosím tě též ve jménu všech, kteří nyní těší se z přátelství tvého. Jsem jist, budu-li tě vždycky prositi o milost setrvání, že mi nebude odepřena, ježto jsi přislíbil vyslyšeti prosícího. Ale právě o to se bojím, že v některé příležitosti k hříchu opominu tobě se doporoučeti, a tak že tě ztratím. O tu tedy milost tě snažně prosím ve jménu Ježíše a Marie, abych nepřestával prositi. Nechť ve všech pokušeních utíkám se hned vždycky k tobě, vzývaje nejsv. jména Ježíše a Marie. A tak, ó Bože můj, najisto doufám, že umru v milosti tvé, a že tě pak milovati budu v nebi, jsa jist, že tam již nikdy neodloučím se od tebe, a že tě milovati budu po všecky věky. Amen.

5. Modlitba k Ježíši Kristu o jeho sv. lásku.

Ukřižovaná lásko má, milý Ježíši můj, věřím a vyznávám, že jsi pravý Syn Boží a můj Spasitel. Klaním se ti v hlubokosti nicoty své a děkuji ti, že jsi podstoupil za mne smrt, abys mi zjednal život milosti Boží. Přemilý Vykupiteli můj, tobě jsem díky zavázán za veškeru spásu svoji. Ty jsi mne dosud zachránil od pekla. Tebou se mi dostalo hříchů odpuštění. Ale já nevděčný! Místo abych tě miloval, opět a opět jsem tě urážel a hněval. Zasluhoval bych za to, abych tě již nemohl milovati; ale ne, Ježíši můj, potrestej mne trestem jakýmkoli, jen ne tímto. Jestli jsem tě dříve nemiloval, nyní tě miluji a jiného si nežádám, než

tě milovati z celého srdce. Ale bez pomoci tvé jsem malomocný. Ježto mi tedy poroučíš, abych tě miloval, nuže, posilni mě, abych dostál tomuto tak sladkému a milému přikázání tvému. Ty jsi všecko přislíbil tomu, kdo tě zač prosí: *»Cožkoli budete chtíti, budete prositi a stane se vám!«* (Jan 15, 7.) Spoléhaje tedy v toto přislíbení, milý Ježíši můj, prosím tě nejprve za odpuštění všech svých hříchů, kterých nade všecko lituji, protože jsem jimi urazil tebe, dobrotu nekonečnou. Prosím tě dále o to, abych setrval až do smrti v milosti tvojí. Ale nade všecko prosím tě o dar tvé lásky svaté. Můj Ježíši, naděje má, lásko má a mé všecko, rozpal mě ohněm té lásky svaté, kterou jsi přišel zapálit na zemi: *»Oheň lásky své rozněť ve mně.« Tui amoris in me ignem accende.* A proto nechť vždycky srovnávám se s tvou vůlí svatou. Osvěť mě, ať poznávám víc a více, jak velmi zasluhuješ býti milován, a jak nevýslovnou lásku choval jsi ke mně, obzvláště když jsi život svůj položil za mne. Učiň tedy, nechť miluji tě z celého srdce, a vždycky a vždycky, co živ budu, nechť prosím tě o tu milost, abych tě miloval; abych v lásce tvé živ jsa i umíraje, jednoho dne vešel do nebe, a tě tam miloval ze všech sil svých, a nepřestal tě již milovati po celou věčnost.

Ó matko krásného milování, orodovnice má a útočiště moje, Maria, ty jsi všech tvorů milování nejhodnější, od Boha nejvíce milovaná a nejvíce ho milující, ty jiného si nepřeješ, než aby ode všech byl milován — ó pro lásku tvou k Ježíši Kristu oroduj za mne a vypros mi tu milost, abych vždycky a z celého srdce jej miloval; od tebe ji žádám, od tebe ji též očekávám. Amen.

6. Podobná modlitba k Ježíši Kristu o jeho lásku svatou, kterou konati jest denně.

Ukřižovaná lásko má, přemilý Ježíši můj, věřím a vyznávám, že jsi pravý Syn Boží a Spasitel světa. Klaním se ti v nejhlubší pokoře, jsa si vědom své nehodnosti, a děkuji ti, že jsi ráčil za mne umříti, abys mi zjednal život milosti Boží. Ó, všech přátel nejvěrnější, všech otců nejlaskavější, všech pánů nejmilejší! Milovaný Vykupiteli můj, tobě děkuji za svou spásu, za duši, za tělo a za vše, co jsem a mám. Tys mne osvobodil od pekla; tys mi odpustil hříchy mé, tys mi dal naději v nebe. Ale já nevděčný! Místo abych tě miloval za tak veliké milosrdenství a tak zvláštní, něžnou lásku tvou ke mně, znovu a znovu jsem tě urážel a hněval. Vím, že bych za trest zasluhoval, abych tě již nesměl milovati. Ale ne, Ježíši můj, ulož mi jakýkoli trest, jen tímto mne netrestej! Jestli jsem tě prve urážel, nyní tě miluji a žádám si tě milovati z celého srdce. Ale ty víš, že bez pomoci tvé ničeho nemohu. Ježto mi tedy poroučíš, abych tě miloval, a nabízíš mi každou milost, budu-li tě o ni prositi, nuže, spoléhaje v dobrotivost tvou a v zaslíbení tvé: *»Začkoli budete prositi Otce ve jménu mém, to učiním.«* (Jan 14, 13), přistupuji chudý, jak jsem, k trůnu milosrdenství tvého, a pro zásluhy tvého umučení prosím tě nejprve za odpuštění všech svých hříchů, kterých ze vší duše své lituji proto, že jsem urazil jimi tebe, dobrotu nekonečnou. Odpusť mi tedy, a spolu s odpuštěním uděl mi sv. setrvání až do smrti, a zatím mi uděl dar své lásky svaté.

Ó můj Ježíši Kriste, naděje a jediná lásko má, živote můj, poklade můj a mé všecko, osvěť duši mou tím světlem pravdy a rozněť je tím ohněm lásky, které jsi nám přinesl na svět. Osvěť mě, abych víc a více poznával, jak velice zasluhuješ býti mi-

lován, a jak nesmírně jsi mě miloval, ježto jsi za mne tolik trpěl a umřel. Uděl mi tė lásky, kterou Otec tvůj věčný sám tě miluje. A jako on jest v tobě a jedno jest s tebou, nechť i já skrze lásku pravou v tobě jsem, a prostředkem dokonalého sjednocení vůle jedno jsem s tebou. Dopřej mi té milosti, ó Ježíši můj, abych tě miloval se vší vroucnosti duše své a neustále, a abych vždycky tě prosil o milost, tebe milovati, abych pak v lásce tvé s životem tímto se rozloučiv, vešel do nebe a tam tě miloval láskou nejčistší a nejdokonalejší a nikdy již nepřestal tě milovati, na věky tebe požívaje.

Ó matko krásného milování, nejblahoslavenější Panno Maria, orodovnice, matko a po Ježíši jediná naděje má, ty, již tento Bůh ze všech tvorů nejvíce miluje, a která jiného si nepřeješ, než aby ode všech duší byl milován, pro lásku tohoto Syna, který před očima tvýma umíral za spasení naše, přimlouvej se za mne a zjednej mi milost, abych vždycky a z celého srdce jej miloval. O to tě prosím, a doufám, že mne vyslyšiš. Amen.

7. Modlitba o důvěru v zásluhy Ježíše Krista a ve přímluvu Panny Marie.

Otče věčný, děkuji ti, seč jsem, sám i jménem všech lidí, za veliké milosrdenství tvé, které jsi nám osvědčil, poslav nám Syna svého, aby se vtělil a smrtí svou zjednal nám spasení. Díky ti vzdávám za to, a rád bych na důkaz vděčnosti takovou se ti odměnil láskou, jaké zasluhuje tak nevšední dobrodiní. Pro zásluhy jeho odpouštíš nám naše viny, ježto on dosti učinil spravedlnosti tvé za tresty, kterých jsme my zasluhovali. Pro něho přijímáš nás na milost, hříšníky ubohé, kteří nezasluhují, leč hněvu tvého a trestů. Pro něho učiníš

nás účastny nebeského království svého. Slovem, pro něho povinen jsi dáti všechno dobré a každou milost tomu, kdo tě za ně prosí ve jménu Ježíše Krista.

I za to děkuji tobě, dobroto nekonečná, že jsi na podporu důvěry naší mimo Ježíše Krista, jehož jsi nám dal za Vykupitele, daroval nám též za přímluvkyni milovanou dceru svou Marii Pannu, a že jsi jí dal srdce tolik slitovné a milosrdné, aby přímluvou svou vždycky na pomoc spěla hříšníku kterémukoli, jenž se k ní utíká; a že jsi této její přímluvě dal takovou moc, že nejsi s to, abys jí odepřel milosti jakékoli, o kterou tě žádá.

A proto si přeješ, abychom měli neobmezenou důvěru v zásluhy Ježíše Krista a v přímluvu blah. Panny Marie. Než důvěra ta jest darem tvým, a to velikým darem, kterého dopřáváš jen tomu, koho chceš spasiti. O tu tedy důvěru v krev Ježíše Krista a v přímluvu Marie Panny tě prosím, a to pro zásluhy Ježíše a Marie.

A též k tobě se obracím, drahý Vykupiteli můj; ty jsi proto obětoval život svůj na kříži, abys mně, jen trestů hodnému, zjednal tuto důvěru v zásluhy svoje. Učiň tedy, ať splní se účel smrti tvé, a nechť všeho doufám, spoléhaje v umučení tvoje.

Ty pak, ó Maria, matko má, a po Ježíši Kristu jediná naděje moje, vypros mi pevnou důvěru nejprve v zásluhy Ježíše, Syna svého, a po té v přímluvu tvoji, která jest všemocna, ježto všecko vymůže u Boha, začkoli žádá. Ó přenejmilejší Ježíši můj, ó přesladká Panno Maria, ve vás se důvěřuji, vám duši svou svěřuji, vám, kteří ji tolik milujete, slitujtež se nad ní a spasťež ji. Amen.

8. Modlitba za milost setrvání v modlitbě.

Ó Bože duše mé, doufám od dobrotivosti tvé, že jsem v tvé milosti, a že jsi mi již odpustil veškery urážky, jež jsem ti učinil. Děkuji ti za to z celého srdce, a těším se naději, že ti za to děkovati budu na věky: *»O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budu.«* Uznávám, že jen proto jsem do hříchů klesával, že jsem se neutíkal k tobě, bývaje pokoušen, a že jsem tě neprosil o milost setrvání. Pevně si proto umiňuji, že budoucně vždycky chci tobě se doporoučeti, a obzvláště, když budu v nebezpečenství znova tě uraziti. Činím předsevzetí, utíkati se vždycky k milosrdenství tvému a vzývati pokaždé přesvatá jména Ježíše a Marie: jsa jist, že k prosbě mé udělíš mi potřebnou silu, bez níž bych neodolal nepřátelům svým. To si umiňuji, to učiniti slibuji.

Než, ó Bože můj, co mi prospějí všecka má předsevzetí a všecky mé sliby, jestli ty mi nepřispěješ milosti svou, abych splnil, co si umiňuji, že totiž ve všech nebezpečenstvích k tobě vždycky budu se utíkati? Ó přispěj mi, Otče věčný, pro lásku k Ježíši Kristu, a nedej, abych opominul tobě se doporoučeti, kdykoliv budu pokušeními pronásledován. Jsem jist, že mi vždycky přispěješ, kdykoli se uteku k tobě, ale toho právě se bojím, abych neopominul tobě se doporoučeti, a aby tato nedbalost moje nebyla příčinou neštěstí mého, totiž ztráty milosti tvojí, největšího to zajisté neštěstí, které by mě mohlo potkati. Ó pro zásluhy Ježíše Krista uděl mi milost modlitby, ale tak hojnou milost, abych vždycky se modlil a prosil, jak náleží.

Ó Maria, matko má, kdykoli jsem k tobě se utekl, vždycky jsi mi vyprosila milost, abych neklesl. Nyní utíkám se k tobě o milost mnohem větší, abych totiž ve všech potřebách svých doporoučel

se Synu tvému a tobě. Královno má, ty všecko u Boha vymůžeš, začkoli žádáš. Zjednej mi nyní pro lásku svou k Ježíši Kristu tu milost, o kterou tě prosím, abych se vždycky modlil, a co živ budu, modliti se nepřestal. Amen.

9. Denní modlitba za potřebné milosti k spasení.

Otče nebeský, Syn tvůj slíbil nám každou milost, o kterou tě prositi budeme ve jménu jeho. Ve jménu tedy a pro zásluhy Ježíše Krista tebe prosím, abys mně a všem lidem tyto milosti ráčil uděliti. Prvé uděl mi, prosím, živou víru ve všechno, čemu mě učí sv. církev římská. Osvěť mě také, abych poznal marnost pozemských statků a jak jsi ty vznešené a nekonečné dobro. Dej mi též poznati ohavnost spáchaných mých hříchů, abych jak sluší, pro ně se pokořoval a jich nenáviděl — a nekonečnou dobrotu tvou, abych tě miloval z celého srdce. Dej, ať také poznám, jak velice jsi mě miloval, abych ode dneška hleděl za takovou dobrotu tobě vděčen býti. Druhé, uděl mi pevnou důvěru v milosrdenství své, že pro zásluhy Ježíše Krista a na přímluvu blahoslavené Panny Marie obdržím odpuštění svých hříchů, setrvání v dobrém a konečně slávu věčnou v nebi. Třetí, uděl mi velikou lásku k tobě, aby mne odloučila od náklonnosti pozemských, a od nezřízené lásky k sobě samému, a abych nemiloval leč tebe, a jiného si nepřál a jiného nehledal, než tvé cti a slávy. Čtvrté, prosím o dokonalou oddanost do vůle tvé, abych přijímal tiše a klidně z rukou tvých bolesti, nemoc, opovržení, pronásledování, duševní vyprahlost a opuštěnost, ztrátu jmění, cti a příbuzných svých a kterýkoli jiný kříž na mne seslati ráčíš. Úplně se ti obětuji; učiň se mnou a se vším, co mého jest, jak tobě libo; jen mě osvěť a posilni, abych do-

*

konale vyplnil tvou vůli svatou; zvláště v hodince smrti přispěj mi na pomoc, abych ti život svůj obětoval s vroucí láskou ve spojení s velikou oběti Ježíše Krista, Syna tvého, an ti život svůj obětoval na kříži, na hoře Kalvarii. Páté, prosím tě o velikou lítost nad hříchy svými, abych do nejdelší smrti své toho srdečně želel a oplakával, že jsem jimi zarmucoval tebe, nejvyšší dobré, jenž hoden jsi lásky nekonečné a tolik jsi mě miloval. Šesté, uděl mi, prosím, ducha pravé pokory a tichosti, abych klidně, ano s radostí přijímal opovržení, nevděk a urážky, kterých se mi dostane od lidí. Prosím tě též za dokonalou lásku bližního, abych přál dobrého všem, kdož mi ublížili, a jim dle možnosti dobře činil a aspoň za ně se modlil. Sedmé, prosím tě o lásku k ctnosti sebeumrtvení, abych trestal odbojné smysly své a odporoval své sebelásce; prosím tě též o čistotu těla a spolu o milost, abych všem nečistým pokušením odporoval a k tobě a k nejsv. matce hned o pomoc se utíkal. Dej mi také milost, abych byl ve všem na slovo poslušen svého duchovního vůdce a všech představených svých. Uděl mi též dobrý úmysl, aby všecko, cokoli činím, aneb čeho si přeji, bylo k tvé cti a slávě a tobě se líbilo. Uděl mi dále velikou důvěru v přehořké umučení Ježíše Krista a ve přímluvu neposkvrněné Panny Marie. Dej mi konečně vroucí lásku k velebné Svátosti a něžnou úctu a lásku k nejsvětější matce Syna tvého. Posléze tě prosím o setrvání v dobrém a o milost, abych vždy za ně prosil, zvláště v pokušení a v hodince smrti.

Poroučím ti též duše v očistci a rodiče, příbuzné a dobrodince své. Zvláště však poroučím ti všecky, kdož mne nenávidějí a mně ublížili. Prosím tě, abys jim odměnil dobrým za zlé, které mi učinili, neb kterého mi přejí. Poroučím ti konečně nevěřící, bludaře a všechny ubohé hříšníky. Osvěť

je a dej jim odvahu, aby se hříchů svých zbavili. Ó Bože lásky nejhodnější, kéž tě znám a kéž všichni tě milují, obzvláště já, který jsem byl k tobě nejnevděčnější ze všech, abych milosti tvou jedenkráte na věky milosrdenství tvoje oslavoval, což doufám od zásluh nejdražší krve Ježíše Krista a od přímluvy bl. Panny Marie. Ó Maria, matko Boží, oroduj za mne u Ježíše. Amen.

10. Modlitba za sv. ctnosti.

Pane a Bože můj, pro zásluhy Ježíše Krista prosím tě nejprve za sv. světlo tvé; dej, ať poznám marnost všech statků pozemských, a že není jiného dobra, než milovati tebe, dobro nejvyšší a nekonečné. Dej, ať poznám nehodnost svou a jak ty hoden jsi, aby všichni tě milovali, zejména já, a to pro lásku, kterou jsi choval ke mně. Uděl mi sv. pokoru, abych s myslí radostnou na se vzal veškera opovržení, kterých se mi dostane od lidí. Daruj mi velikou lítost nad hříchy mými. Dej mi lásku k sv. umrtvenosti, abych odporoval svým náruživostem a krotil odbojné smysly své. Uděl mi lásku k sv. poslušnosti, kterou jsem povinen svým představeným. Popřej mi té milosti, abych vše, co činím, konal jen s tím úmyslem, tobě se zalíbiti. Propůjč mi sv. čistotu těla i duše a odloučení ode všeho, co se neodnáší k tvé lásce. Dej mi velikou důvěru v umučení Ježíše Krista a v přímluvu nejbl. Panny Marie. Ale nejvíce prosím tě o velikou lásku k tobě, a za dokonalou srovnalost s božskou vůli tvojí.

Doporučuji ti pak duše v očistci, rodiče a příbuzné, dobrodince a přátele, jakož i všecky ty, kteří mi učinili nějaké příkoří aneb mě zarmoutili; prosím tě, abys je zahrnul vším dobrým. Doporučuji ti posléze nevěřící, bludaře a všecky, kdo žijí

v hříchu. Ježto hoden jsi, ó Bože můj, lásky nekonečné, dej, ať všichni tě poznají a milují, ob zvláště já, jenžto jsem nejnevděčnější ze všech. Velice jsem tě urážel, nechť tedy velice tě miluji, a nechť věčně v nebi oslavuji a velebím milosrdenství tvoje. Maria, Panno nejsvětější, pros Ježíše za mne Amen.

11. Prosba duše zbožné k Marii a k Ježíši.

Královno a matko moje, jestliže ty mne chráníš, nebojím se, že přijdu do pekla, protože ty předkládáš prosby své a zásluhy svoje za všecky, které jsi vzala do své ochrany, a Ježíš Kristus neodepře ti ničeho, začkoli ho prosíš. Paní má, pro lásku k tomuto Synu svému, požádej ho, ať se ustrne nade mnou. A ty, Ježíši můj, pro přímluvu a zásluhy nejsv. matky své Marie Panny, a pro krev, kterou jsi vylil za mne, zachraň mne od pekla, protože v pekle nemohl bych tě milovati. Od tohoto pekla, prosím tě, vysvoboď mě pro milosrdenství své, které tě donutilo umříti na kříži z lásky k nám. Ježíši a Maria, vy jste láska a naděje má. Amen.

12. Denní prosba o milost setrvání.

Bože můj, děkuji ti, že jsi mi odpustil, jak doufám, tolikeré urážky, jež jsem ti učinil. Miluji tě nade všecko, a lituji nanejvýš, že jsem tak pohrdal nekonečnou velebností tvou. Raději chci umříti, než tě kdy znova uraziti, ale strachuji se slabosti své, abych zase neklesl a nepozbyl milosti tvojí. Ó prosím tě pro zásluhy Ježíše Krista, nedopouštěj, abych zas upadl v nemilost tvou. A ty, ó Ježíši, Vykupiteli můj, ježto jsi umřel na kříži, abys mne spasil, nedej mi se odloučiti od

tebe. Ježíši můj, Ježíši můj, vyslyš mne. *»Nedej mi se odloučiti od tebe; nedej mi se odloučiti od tebe!«* Tak doufám pro krev, kterou jsi prolil za mne v tak nevýslovných bolestech. A ty, matko a naděje má, Maria, oroduj za mne; a uvidíš-li, že napaden jsem od některého pokušení, vypros mi milost, abych neměškaje, utekl se hned k Synu tvému a k tobě s prosbou: *»Pomoz mi, Ježíši můj! Matko má přispěj mi, ať neztratím Boha!* A tak si počínaje, doufám, že umru v lásce k Bohu a k tobě, a že věčně budu vás milovati v nebi. Amen.

13. Záslibná modlitba k bl. Panně Marii.

Ó Panno nejsvětější a matko Boží, Maria, já N. N. ačkoli jsem docela nehoden býti tvojím služebníkem, nicméně podivuhodnou dobrotivostí tvou jsa povzbuzen, a veden jsa touhou, tobě sloužiti, vyvoluji si tě nyní před svým andělem strážným a před celým dvorem nebeským za svou zvláštní paní, přímluvkyni a matku, a pevně si umiňuji, že ti chci vždycky sloužiti a že se vynasnažím, seč budu, aby též jiní tobě sloužili. Pročež tě prosím, ó matko nejmilostivější, pro krev nejsvětějšího Synáčka svého, vylitou za mne, abys mne přijala do počtu ostatních ctitelů svých za svého služebníka. Hleď s láskou na všecko počínání mé a zjednej mi tu milost, abych tak řídil své myšlenky, řeči a skutky, abych nikdy neurazil nejčistších očí tvých, ani oči Ježíše, božského Synáčka tvého. Buď mne vždy pamětliva a neopouštěj mne v hodince smrti mé. Amen.

14. Modlitba k blah. Panně Marii za odpuštění hříchů a za sv. setrvání.

Viz, ó matko Boží, u nohou svých hříšníka ubohého, který k tobě se utíká a v tebe důvěřuje.

Ó matko milosrdenství, slituj se nade mnou. Slyším, jak všickni zovou tě útočištěm a nadějí hříšníků; tys tedy také útočištěm a nadějí mou. Tobě náleží přímluvou svou mě spasiti. Přispěj mi pro lásku k Ježíši Kristu: podej ruku ubohému kleslému, který tobě se doporoučí a se navždy zaslibuje službě tvé. Zasvěcuji se tudíž tobě, ó královno nebeská, abych ti sloužil po celý život svůj; přijmi mě a nezamítej mne, jak by mi příslušelo. Ó matko má, v ochranu a přímluvu tvoji složil jsem veškeru naději svou. Velebím Boha a vzdávám mu tisíceré díky, že mi v milosrdenství svém daroval tuto důvěru v tebe, kterou považuji za nejjistější záruku spasení svého. Ach, já ubohý, příliš často klesl jsem dříve proto, že jsem se neutíkal k tobě. Doufám nyní, že mi pro zásluhy Ježíše Krista a na tvou přímluvu tato má provinění jsou již odpuštěna. Ale přes to vše mohl bych opět ztratiti milost Boží. Ach, Paní má, vezmi mě do své ochrany a nedej, abych znova upadl v otroctví pekelné. Budiž mi vždycky nápomocna! Vím, že s pomocí tvou zvítězím. Vím, že mi jistě přispěješ, budu-li se ti doporoučeti; ale právě toho se obávám, že v příležitosti k hříchu opominu tě vzývati a tak zahynu. O tu tedy milost tě prosím, o tu tě zapřisahám, seč jen jsem, abych totiž v útocích pekelných utíkal se vždycky k tobě, volaje: Ó Maria, pomoz mi, ó Maria! matko má, nedej, abych Boha svého ztratil!

15. Modlitba k Panně Marii o dobrou a blaženou smrt.

Ó Maria, jaká bude má smrt? Pomyslím-li nyní na své hříchy, a pomním-li na to důležité okamžení, kdy duši svou vypustím, abych byl souzen, pojímá mne strach a stud. Ó Matko má, krev Ježíše Krista a přímluva tvá jsou naděje moje. Ó potěšení zarmoucených, neopouštěj mne ve chvíli té a nenech mne bez útěchy ve velikém tom zármutku. Jestli ty mi nepřispěješ, budu ztracen. Ó paní má, vypros mi velikou lítost nad hříchy mými, opravdové polepšení a stálou věrnost Bohu po všechen ostatní čas života mého. A až nadejde poslední konec života mého, ó Maria, naděje má, přispěj mi na pomoc v oněch velikých úzkostech a posilni mě, abych nezoufal při pohledu na své hříchy, jež mi tehdy ďábel před oči bude stavěti. Vypros mi milost, abych tě tenkráte neustále vzýval, abych duši svou vypustil, jméno tvé a jméno nejsvětějšího Syna tvého maje na rtech. Ano, královno moje, odpusť, že jsem tak smělý: prve než duši vypustím, přijď sama a potěš mne přítomností svou. Jsem ovšem hříšník a nezasluhuji toho, ale ctím a miluji tě a mám velikou důvěru v tebe, ó Maria. Očekávám tě, nezbav mne té útěchy. A nebudu-li tak veliké milosti hoden, aspoň s nebe při mně stůj, abych opustil tento svět s láskou k Bohu a k tobě, a přišel do nebe, abych vás tam miloval oba věčně. Amen.

16. Modlitba k Panně Marii za ochránění od pekla a za dosažení blaženosti nebeské.

Ó nejmilejší paní má, děkuji ti, že jsi mě tolikrát od pekla zachránila, kolikráte jsem ho zasluhoval hříchy svými. Mne ubohého! Byl jsem již odsouzen k tomuto vězení, a již snad po prvním těžkém hříchu byl by rozsudek ten na mně vykonán býval, kdybys ty, ó Panno slitovná, nebyla se mne ujala. Aniž jsem tě o to prosil, jen z pouhé dobrotivosti své zastavila jsi božskou spravedlnost, a obměkčivši zatvrzelost mou, dodala jsi mi odvahy, abych se důvěřoval v tebe. A do kolika jiných

hříchů byl bych potom klesl v tolika nebezpečenstvích, v nichžto jsem se ocitl, kdybys ty, ó matko nejmilostivější, nebyla mě od nich zachránila milostmi, jež jsi mi vyprosila. Ó královno má, neustávej i na dále chrániti mne od pekla. Ó matko moje, neponechávej mne sobě samému, sice zahynu; nýbrž učiň, ať vždycky utíkám se k tobě. Zachraň mne, naděje má, zachraň mne od hříchu, který jediné odsoudil by mne k peklu. Dej, ať přijdu do nebe, abych se tam radoval s tebou po celou věčnost. Děkuji nade všecko Bohu, že mi dává důvěru v krev Ježíše Krista a v tebe. Ano, doufám, že ty mě zachráníš, že ty mě od hříchu osvobodíš, že mi vyprosíš světlo a sílu, abych plnil vůli Boží, a posléze že uvedeš mě do bezpečného přístavu nebeské blaženosti. Tolik služebníků tvých doufalo v tebe, a nikdo z nich nebyl zklamán. A zajisté ani já se nezklamu! Ano, ó Maria; na tobě jest, abys mě spasila! Pros Ježíše, Syna svého, jakož i já ho prosím pro zásluhy jeho umučení, aby tuto důvěru mi zachoval a víc a více ve mně ji rozmnožoval, a jistě budu spasen. Amen.

Krátké myšlenky a povzdechy.

Ó Bože, kdo ví, jaký bude můj los? Buď budu navždy šťasten, anebo navždy nešťasten!

Co platen jest všechen svět bez Boha?

Nechť všecko je ztraceno, jen když neztratím Boha.

Miluji tě, Ježíši můj, jenžto jsi umřel za mne.

Ó bych byl dříve umřel, než jsem tě urazil!

Raději umříti, než Boha ztratiti!

Ježíši a Maria, vy jste naději mou.

Bože můj, přispěj mi pro lásku k Ježíši Kristu.

Můj Ježíši, na tobě jediném mám dosti.

Nedej mi se odloučiti od tebe.

Daruj mi lásku svou, a pak učiň se mnou, co ti libo.

A co bych miloval, kdybych tebe nemiloval, Bože můj?

Otče věčný, pomoz mi pro lásku k Ježíši.

V tebe věřím, v tebe doufám, tebe miluji.

Viz mne, Pane, učiň se mnou, co se ti líbí.

Kdy, ó Bože, budu všecek tvůj?

Kdy budu moci říci: Bože můj, již tě nemohu ztratiti?

Ó Maria, naděje má, slituj se nade mnou!

Matko Boží, pros Ježíše za mne!

Pane, kdo jsem já, že si přeješ býti ode mne milován?

Bože můj, jen tebe chci a nic jiného.

Chci všecko to, a jenom to, co ty chceš.

Ó bych se mohl všecek stráviti pro tebe, jenž jsi se všecek strávil pro mne!

Jiným jsem byl vděčen, jediné tobě, Bože můj, byl jsem nevděčen.

Dosti jsem se tě již naurážel, již nechci tě uraziti.

Kdybych byl tehdy umřel, nemohl bych tě již milovati.

Nechať spíše umru, než abych tě urazil.

Čekal jsi na mne, abych tě miloval; ano, chci tě nyní milovati

Tobě zasvěcuji ostatní život svůj.

Ó můj Ježíši, připoutej mne docela k sobě.

Ty neopustíš mne, a já neopustím tebe. Doufám, že se budeme vždycky milovati, ó Bože duše mé.

Můj Ježíši, učiň mě docela svým, prve než umru.

Nech ať uvidím tě usmířeného, až mě přijdeš soudit.

Příliš jsi mě zavázal k lásce své; i miluji tě, ano miluji tě.

Dovol, ať miluje tě hříšník, který tě tolik hněval.

Ty jsi se daroval všecek mně, já daruji se všecek tobě.

Chci tě velice milovati v životě tomto, abych tě velice miloval v životě onom.

Dej, ať poznám, jak veliké jsi dobro, abych tě velice miloval.

Ty miluješ, kdo miluje tebe; já tě miluji, miluj tedy i ty mě.

Dej mi lásku, které si ode mne žádáš.

Raduji se z toho, že jsi nekonečně blažen.

Ó bych tě byl vždycky miloval a dříve umřel, než tě urazil.

Nechať všecko přemohu, abych tobě se zalíbil.

Tobě daruji veškeru vůli svou; nakládej se mnou, jak tobě se líbí.

Potěšení mé jest potěšiti tebe, dobrotu nekonečnou.

Doufám, že tě budu věčně milovati, ó Bože věčný.

Ty jsi všemohoucí, učiň mě svatým.

Ty jsi mne hledal, když jsem od tebe prchal; nezamítneš mne jistě nyní, když tě hledám.

Děkuji ti, že mi dopřáváš času, abych tě miloval. Děkuji ti za to a miluji tě.

Dnes nechť docela daruji se tobě!

Sešli na mne trest jakýkoli, jen ne ten, abych tě nemohl milovati.

Bože můj, chci tě milovati bez výminky.

Přijímám všecka utrpení i všecka opovržení, jen když mi bude dopřáno tě milovati.

Rád bych umřel pro tebe, jenž jsi umříti ráčil pro mne.

Přál bych si, aby všichni tě milovali, jak zasluhuješ.

Chci všecko učiniti, o čem poznám, že máš v tom zalíbení.

Milejší jest mi zalíbení tvé, nežli všecky radosti tohoto světa.

Ó vůle Boží, tys láska má.

Ó Maria, získej mě docela Bohu.

Ó Matko má, dej, ať se vždycky utíkám k tobě.

Na tobě záleží mě posvětiti, doufám, že to učiníš.

Osvědčení pro blaženou hodinu smrti.

Bože můj, věda, že jistě umru, ale nevěda kdy, chci již nyní na smrt se připraviti; a proto osvědčuji, že věřím vše, co církev sv. věří, a obzvláště v tajemství Trojice nejsvětější, ve vtělení a smrt Ježíše Krista, v nebe i v peklo, protože všecko ty jsi zjevil, kterýž jsi pravda sama.

Zasluhoval bych stokráte pekla, ale doufám v milosrdenství tvé a pro zásluhy Ježíše Krista doufám v odpuštění, setrvání až do konce a věčné slávy v nebi.

Osvědčuji, že tě miluji nade všecko, protože jsi nekonečné dobré; a proto, že tě miluji, lituji nade všecko všech urážek, jež jsem ti učinil, a chci spíše umříti, než tě zarmoutiti. Prosím tě, raději mi vezmi život; jen nedopouštěj, abych novým hříchem tě ztratil.

Děkuji ti, můj Ježíši, za všecka muka, která jsi vytrpěl za mne, i za tolikeré milosrdenství, které jsi mi prokázal po tolika hříších, jimiž jsem tě hněval.

Milý Pane můj, raduji se z toho, že jsi nekonečně blažen. Mám radost, že milován jsi od to-

lika duši v nebi i na zemi. Přál bych si, aby všichni tě poznali a milovali.

Osvědčuji, že z lásky k tobě, ó můj Ježiši, odpouštím každému, kdokoli mě urazil, a prosím tě, abys jim to odměnil dobrými věcmi.

Osvědčuji, že přeji si v životě i ve smrti přijmouti sv. svátosti, a že již nyní žádám si sv. rozhřešení, jestliže v hodince smrti nebudu mocen dáti přání to na jevo.

Přijimám smrt i všecky bolesti, které ji budou provázeti, ve spojení se smrtí a bolestmi, které Ježiš Kristus vytrpěl na kříži. A přijímám též, Bože můj, všecky úzkosti a všecku trýzeň, které před smrtí na mne dopustíš. Učiň se mnou i se vším, co mi náleží, jak tobě se líbí. Dej mi jen lásku svou a milost sv. setrvání, a o nic jiného tě neprosím.

Ó Maria, matko má, stůj vždycky při mně, ale obzvláště v hodince mé smrti; a zatím buďiž mi nápomocna, abych si zachoval milost Boží. Ty jsi naděje má. Pod ochranným pláštěm tvým chci živ býti i umříti. Sv. Josefe, sv. Michaeli archanděle, anděle můj strážný, opatrujte mne vždycky, ale nejvíce v hodince smrti mé.

A ty můj milý Ježiši, jenž jsi vyvolil sobě smrt tak hořkou, abys mně zjednal dobrou smrt, tehdy neopouštěj mne. Již nyní tě objímám, abych umřel v objetí tvém. Zasluhuji pekla, ale oddávám se do milosrdenství tvého, doufaje pro krev tvou, že umru v přátelství tvém, a že se mi dostane tvého požehnání, jakmile tě poprvé spatřím jakožto soudce svého. V ruce tvé, z lásky ke mně probodené, poroučím duši svou. V tebe doufám, že mě neodsoudíš tehda k peklu »*V tebe, Hospodine, jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky.*“ O buďiž mi vždycky nápomocen, zvláště však v hodince smrti; dej, nechť skonám s láskou k tobě; a tak

poslední dechnutí v životě mém budiž skutkem lásky, a ta nechť přenese mne z tohoto údolí pozemského k věčnému tebe milování v nebi.

Ježiši, Maria a Josefe, stůjte při mně v smrtelné úzkosti mé. Ježiši, Maria a Josefe, vám se zaslibuji; přijměte duši mou v posledním okamžení.

Jiné osvědčení pro hodinku smrti, jež se koná společně s lidem.

Bože můj, na kolena před tebou padaje, tobě se klaním a činím tato osvědčení, jako bych již co nevidět odejíti měl z tohoto života na věčnost.

Pane můj, poněvadž jsi pravda neomylná, a protože jsi to církvi svaté zjevil, věřím v tajemství Trojice nejsvětější, v Otce, Syna a Ducha sv., ve tři osoby, ale v jediného toliko Boha, který spravedlivé v nebi věčně odměňuje, ale zlé peklem trestá; věřím, že druhá božská osoba, Syn Boží, se vtělil a umřel, aby lidi spasil; a věřím vše ostatní, co církev sv. věří. Děkuji ti za dar pravé víry a osvědčuji, že v této svaté víře žádám si žíti a umříti.

Bože můj a naděje má, spoléhaje na zaslíbení tvá, doufám od milosrdenství tvého, nikoli pro zásluhy své, ale pro zásluhy Ježíše Krista, odpuštění hříchů, setrvání v milosti tvé a po tomto životě bídném nebeské slávy. A kdyby ďábel v hodince smrti hříchy mé před oči mi stavěl a k zoufalství mě pokoušel, osvědčuji, že chci vždycky doufati v tebe, Pane můj, a že chci umříti v úplné oddanosti a důvěře ve tvou dobrotu a lásku.

Ó Bože, jenž hoden jsi lásky nekonečné, miluji tě z celého srdce, miluji tě více než sebe a osvědčuji, že hodlám umříti s vroucím povzdechem lásky a tě pak milovati věčně v nebi, a proto tě o to prosím a po tom toužím. A jestliže jsem dříve

pohrdal nekonečnou dobrotou tvojí, místo abych ji byl miloval, lituji toho, ó Pane, z celého srdce svého a osvědčuji, že chci umříti oplakávaje a navždy zavrhuje urážky ti učiněné. Pevně si umiňuji, že chci budoucně raději umříti, než opět hřešiti. A z lásky k tobě odpouštím všem, kdokoli mne urazili.

Bože můj, přijímám smrt a veškery bolesti její a spojuji ji s bolestmi a se smrtí Ježíše Krista a přináším ti ji v oběť, abych uctil tvou svrchovanou moc a na dostiučinění za hříchy své. Přijmi, ó Pane, tuto oběť života mého z lásky k oné veliké oběti, jižto tvůj božský Syn obětoval sám sebe na oltáři sv. kříže. Oddávám se nyní i v hodinu smrti úplně do nejsv. vůle tvé a osvědčuji, že chci umříti se slovy: »*Pane, staň se vždy vůle tvá!*«

Nejsv. Panno, orodovnice a matko má Maria, ty jsi a budeš po Bohu naděje a útěcha moje v hodince smrti. Nyní již utíkám se k tobě a prosím tě: Stůj při mně, až mi bude na věčnost se ubírati. Ó drahá královno má, neopouštěj mne v posledním okamžení tom; přijď a přijmi duši mou a představ ji Synu svému. Ode dneška na tebe se těším a doufám, že umru pod ochranným pláštěm tvým v objetí tvých nohou svatých.

Můj ochránce, sv. Josefe, sv. Michaeli archanděle, sv. anděle strážce a svatí patronové moji, přispějte mi všickni na pomoc v posledním tom zápase s peklem.

A ty, ukřižovaná lásko má, můj Ježíši, jenž jsi tak hořkou smrt sobě vyvolil, abys mně zjednal smrt blaženou, rozpomeň se potom, že jsem i já z těch oveček, které jsi vykoupil krví svou. Ty jediný, Ježíši můj, můžeš mne potěšiti a spasiti, až všickni zde na světě mě opustí a nikdo mi pomoci nebude moci. Ó dopřej mi té milosti, abych tě pak přijal do srdce svého, a nedopouštěj, abych

tě navždy ztratil a na věky od tebe odloučen byl v pekle. Nikoli, nejmilejší Spasiteli můj! Přijmi mě pak do sv. ran svých. Již nyní tě objímám a v úmyslu mám v posledním dechnutí života svého duši svou vypustiti v nejsladší ránu sv. boku tvého, volaje nyní i pro onu chvíli: »*Ježíši, Maria, Josefe, vám daruji srdce své i duši svou! Ježíši, Maria, Josefe, přijměte tehdy duši mou!*« Amen!«

Pro Boha trpěti — trpěti mi slastí,
pro Boha umříti — spěchám do své vlasti.
Ježíši, miluji tebe, tebe objímám,
jednou kéž v náručí tvojí život dokonám.

Smrtelné hrůzy v klid se změní blahý:
skonám-li, nesa v srdci poklad drahý,
bude-li státi při mně tvoje máti —
korunu slávy rač mně, Pane, dáti.

Krátká denní modlitba k Pánu Ježíši ukřižovanému a k bolestné Panně Marii za dobrou smrt.

Můj Pane Ježíši Kriste, pro hořkost, kterou jsi trpěl na kříži, když blažená duše tvá loučila se s přesvatým tělem tvým, smiluj se nad hříšnou duši mou, až jí bude vykročiti z bídného těla mého, aby na věčnost se odebrala.

Ó Maria, pro bolest, kterou jsi zakoušela na Kalvarii, když jsi viděla, jak Ježíš umírá na kříži před očima tvýma, vypros mi dobrou smrt, abych, milovav Ježíše a tebe, matku svou, zde na zemi, miloval vás pak věčně v nebi. Amen.

HLAVA TŘETÍ.

O cvičbě v křesťanských ctnostech.

I. O cvičení se v pokoře.

Kdo není pokorný, nemůže se líbiti Bohu, jenž nestrpí pyšných. Bůh slíbil vyslyšeti prosícího; avšak pyšného nevyslyší, nýbrž na pokorného vylévá hojně milosti svých: *»Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.«* (Jak 4, 6.) Pokora dělí se na pokoru *mysli* a pokoru *vůle*. Jsme pokorni *mysli*, když uznáváme, jak jsme bídnými a ubohými, neumějíce a nemohouce leč činiti zlé. Vše, co dobrého máme a činíme, pochází od Boha. Než vizme již, jak jest nám v této pokoře *mysli* se cvičiti: 1. Nespolehejme nikdy ve vlastní své síly a ve svá předsevzetí, ale nedůvěřujme sobě a bojme se vždycky sami sebe: *»S bázní a s třesením spasení svá konejte.«* (Filip 2, 12.) Sv. Filip Nerijský říkával: »Kdo se nebojí, již klesl.« 2. Nikdy se ničím nevychloubejme, jako na př. svými vlohami, svými skutky, svým rodem, svými rodiči a příbuznými a pod. A proto dobře jest, nemluviti nikdy o svých činech a skutcích, leda že se jimi přiznáváme ke svým chybám a pokleskům. A nejlépe jest nemluviti o sobě ani dobře, ani zle; neboť i když nechvalně o sobě mluvíme, vznikne v nás nezřídka žádost, abychom byli za to chváleni aneb aspoň pokládáni za pokorné; a tak pokora změní se v pýchu. 3. Nezlobme se sami na sebe a nebuďme mrzuti, když jsme chybili. To není pokora, ale pýcha; a bývá to též úskok zlého ducha, který by rád, abychom docela klesli v důvěře a zanechajíce cesty dobré, dali se na bezcestí. Kdykoli vidíme, že jsme chybili, rceme se sv. Kateřinou z Janovy: *»Pane, to jest ovoce z mé zahrádky.«*

Po té se pokořme a hned povstaňme z poklesku svého, vzbudivše lásku a lítost s předsevzetím, že se ho již nedopustíme, a důvěřujíce v pomoc Boží. A kdykoli se nehoda ta přihodí a opět klesneme, učiňme vždycky tak. 4. Vidouce, že jiní klesli, nedivme se tomu, ale mějme s nimi útrpnost a děkujme Pánu Bohu, prosíce ho, aby držel nad námi ochrannou ruku svou; sice nás Bůh potrestá a dopustí, že upadneme do týchž hříchů a snad ještě horších. 5. Mějme se vždycky za největší hříšníky na světě, a to i tehda, když víme, že jiní hřešili více nežli my; neboť vězme, že viny naše, které jsme spáchali po tolikerých osvíceních a po tolika milostech Božích, váží před Bohem mnohem více, než viny jiných, třeba jich počtem bylo více. Sv. Terezie píše: Nedomnívej se nikdo, že jsi v dokonalosti pokročil, dokud se nepokládáš za nejhoršího všech, a dokud si nežádáš, aby všem byla dána přednost před tebou.

Dále co do pokory *vůle*, máme ji tehdy, když se z toho radujeme, jestliže jiní námi pohrdají. Kdo pekla zasluhoval, hoden jest, aby byl za podnož zlým duchům. Ježíš Kristus chce, abychom od něho učili se býti tichými a pokornými srdcem: *»Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.«* (Mat. 11, 29) Mnozí jsou pokorni, ale jen ústy, ne však srdcem. Praví o sobě: *»Jsem nejhorší ze všech, zasluhuji stokráte pekla.«*

Jak je však někdo pokárá aneb jim řekne jen slovo, které jim není vhod, hned se v pýše své durdí. Podobni jsou ježkům, kteří se hned naježí a jsou samý osten, jak se jich kdo dotkne. Ale jak se to srovnává? Pravíš, že jsi nejhorší ze všech, a neneseš ani slůvka? Opravdu pokorný, dí sv. Bernard, pokládá se za špatného a chce, aby též od jiných za špatného byl považován.

*

1. Tedy, chceš-li býti v pravdě pokorným, jsi-li napomenut, tiše přijmi to napomenuti a poděkuj tomu, kdo tě napomenul. Sv Jan Zlatoústý praví, že spravedlivý byv pokárán, lituje, že chybil, ale pyšný lituje, že chyba jeho se pronesla. Svatí, i když křivě bývají viněni, neháji se, leda toho jest potřebí, aby jiní nebyli pohoršeni; ale jinak mlčí a obětují vše Bohu.

2. Kdykoli tě někdo urazí, snášej to trpělivě a měj ještě větší lásku k tomu, kdo tebou pohrdá. To jest ten zkušební kámen, podle kterého poznáme, je-li kdo pokorným a svatým. Je-li nakvašeným a podrážděným, třeba zázraky činil, rcete jemu, že jest prázdná třtina. P. Baltasar Alvarez říkával, že doba pokoření jest dobou, kdy získati si lze poklady zásluh. Více získáme, když klidně sneseme jediné opovržení, než postíce se deset dní o chlebě a vodě. Dobré jest, když sami pokořujeme se před jinými; ale mnohem lépe jest, klidně to přijímati, když jiní nás pokořují, protože v pokořeních těchto jest méně našeho a více Božího, a proto mnohem více získáme, tiše je od nich snášejíce. Naproti tomu, jaký je to křesťan, který není s to, aby jediné opovržení snesl pro Boha? Kolik opovržení Ježíš Kristus vytrpěl pro nás! Políčky, posměch, bičování, plvání do tváře! Ó zajisté, máme li lásku k Ježíši Kristu, nejen že nebudeme mrzuti a roztrpčeni při urážkách, ale radovati se budeme, vidouce, že jsme opovrhováni, jako opovrhován byl Ježíš Kristus.

II. O cvičení se v umrtvování.

»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj a následuj mne.« (Mat. 16, 24.) Hle, totě stručný obsah všeho, co činiti je tomu, kdo chce následovati Ježíše Krista. Zapříti sebe

znamená umrtvovati lásku k sobě. Chceme dojíti spasení? Nuže, všecko přemozme a potlačujme, abychom všeho dobyli. Ubohá duše, která se nechává ovládati láskou k sobě. Jest dvojí umrtvování: *vnitřní* a *zevnější.*

Umrtvování *vnitřní* žádá, abychom přemáhali a potlačovali své náruživosti a zejména náruživost převládající. Kdo nepřemůže náruživosti převládající, jest v nebezpečenství, že zahyne. Naopak, kdo tu si podmaní, snadno přemůže všecky ostatní. Mnozí přes to, že oddáni jsou některé nepravosti, pokládají se za ctnostné, protože neznamenají na sobě nepravosti, v kterých jiní vězí. Ale co na tom? dí sv. Cyrill, jediné skuliny dosti jest, aby loďka se potopila. Neříkej: *»Nemohu z této náruživosti se vymaniti;«* rozhodná vůle všecko zmůže; rozuměj arci vždy s pomocí Boží, které nenedostává se nikdy nikomu.

Co týče se dále umrtvování *zevnějšího*, rozumí se jím potlačování žádostí smyslných. Přátelé světa nazývají světce ukrutnými, kteří odpírají tělu svému všelikých choutek smyslných a moří je ostrými pásy, bičováním a jinými přísnostmi. Avšak svatý Bernard praví, že oni jsou mnohem ukrutnějšími k sobě samým, ježto pro mrzké a krátké rozkoše pozemské odsuzují se navždy k ohni pekelnému. Jiní zase připouštějí, že dlužno odepříti tělu všelikých rozkoší zapověděných, ale pohrdají umrtvováními zevnějšími, říkouce, že potřebné jest toliko umrtvování vnitřní, totiž umrtvování vlastní vůle. Ano, prosím, potřebí jest hlavně a především umrtvovati svou vůli; ale potřebí je též umrtvovati tělo. Neboť není-li tělo umrtveno, těžko poslušno bude Boha. Sv. Jan z Kříže říkával, učí-li kdo, že umrtvení zevnějších není potřebí, tomu abychom nevěřili, i kdyby divy činil. Ale přikročme již ke stránce cvičné.

1. Potřebi jest umrtvovati *zrak*. První šipy, které zraňuji duši a ji nezřídka usmrcuji, vnikají očima. Jsouť oči jako pekelná udice, která násilím téměř duše lapá a ke hříchu strhuje. Jistý pohanský mudřec, aby zbavil se chlipnosti, sám si oči dobrovolně vyloupil. Není nám dovoleno oslepiti se nějakým nástrojem; ale ovšem oslepiti se máme sv. umrtveností, sice stěží čistými se uchováme. Svatý František Saleský říkával: *»Nechce-li kdo, aby nepřítel vnikl do pevnosti, ať zavře brány.«* A tudiž máme se zdržeti a nehleděti na nic, co by nás uvedlo v pokušení. Sv. Alois z Gonzagy neodvažoval se pohleděti do oči ani vlastní své matce. A když někdy mimoděk zraky naše setkají se s věcí podobnou, pozor mějme, ať upřeně na ni se nezahledíme. *»Ne pouhý pohled, ale opětovaný pohled bývá příčinou záhuby,«* dí tentýž sv. František Saleský. Buďme tedy velice bedliví, abychom umrtvovali zrak svůj, protože přemnozí vinou svých očí nyní jsou v pekle.

2. Umrtvovati sluší *jazyk*. Jest nám se totiž zdržovati řečí utrhačných, urážlivých a nepočestných. Jediné slovo nepočestné, prohozené v hovoru s jinými, třeba jen žertem, je s to, aby vzbudilo pohoršení a dalo podnět k nesčetným hříchům. A tu sluší připomenouti, že někdy více uškodí slovo zastřené a dvojsmyslné, vtipně pronesené, nežli slovo nečisté, bez obalu vyslovené.

3. Umrtvovati jest *chuť*. Sv. Ondřej Avellinský říkával, chce-li kdo začíti živ býti jako dobrý křesťan, jest mu počíti s umrtvováním chuti. A svatý František Saleský říkal: *»Jíme, abychom žili; ale nežijeme, abychom jedli.«* Zdá se, jakoby mnozí jen proto žili, aby jedli, a tak připravují se o spasení duše své, a též o tělesné zdraví. Zácpa, průjem a skoro všecky ostatní nemoci zaviněny bývají větším dílem nestřídmosti. Ale nejhorší jest, že nestřídmost a neumrtvenost chuti bývá často příčinou nezdrželivosti neboli nečistoty. Kassian píše, kdo se dosyta nají a mnoho nápojů ohnivých požívá, jako vína, likérů a jiných podobných, není možná, aby necítil mnohých nečistých pokušení. *»Ale což tedy nemáme již ani jísti?«* namítne někdo. Ano, prosím, máme jísti, abychom si zachovali život; ale máme jísti jako lidé, a ne jako němá tvář. Obzvláště pak, nechce-li kdo trápen býti pokušeními nečistými, nechť zdrží se nemírného požívání pokrmů masitých a nemírného pití vína a jiných lihových nápojů. Písmo sv. praví: *»Nedávej králům vína.«* (Přísl. 31, 4.) Králi rozumějí se zde ti, kdož podrobují smyslnost rozumu. Mnoho však vína připravuje o rozum a má v zápětí nejen nepravost opilství, která jest dojista hříchem smrtelným, ale též chlipnost a nečistotu. A neobtěžuj si někdy uložiti nějakou ujmu nebo půst, obzvláště v sobotu ke cti blah. Panny Marie. Jak mnozí postí se v ten den o chlebě a o vodě; učiň tak aspoň, křesťane milý, v předvečer hlavních svátků marianských. A o to aspoň tě prosím, abys zachovával posty povinné a přikázané. Někteří jedí na večer více než dovoleno jest v den ujmy, říkouce: *»Jen když se nenasytím!«* Ne, ne, příteli milý, jsi na omylu. O dnech církevní ujmy dovoleno jest na večer pojísti nanejvýše *osm uncí* pokrmu,*) a to jen z ustáleného obyčeje, ježto dříve jedlo se jen jednou za den, a kromě toho nepožívalo se ničeho.

4. Umrtvovati dlužno *sluch* a *hmat*. *Sluch*, ježto jest nám vystříhati se hovorů nepočestných a po-

*) To jest podle naší váhy 233 gramů, ježto unce má 29 gramů a 20 setin nové váhy. A toto jest pravidlo; z pravidla však toho vyjmuti jsou churaví, těžce pracující a jiní, o nichž řeč jest v postním řádě jednotlivých diecesí; a ti mohou i večer do syta se najísti. Pozn. překl.

rušujících lásku k bližnímu a úctu k představeným. A co do *hmatu* jest nám bedlivě k tomu hleděti, abychom byli co nejostražitějšími k jiným i k sobě samým. Někteří se vymlouvají, to že nic není, je prý to jen žertem; než probůh, táži se, kdo pak zahrává sobě s ohněm?

III. O cvičení se v lásce k bližnímu.

Miluje-li kdo Boha, miluje též bližního; a nemiluje-li kdo bližního, ani Boha nemiluje, ježto přikázání Boží velí: »*Aby kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.*« (1. Jan 4, 21.) Jest nám pak milovati bližního uvnitř i na venek. A jak velice povinni jsme bližního milovati? Poslyšme pravidlo lásky: »*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého ... a bližního jako sebe samého.*« (Luk. 10, 27.) Povinni jsme tedy milovati Boha nade všecko a více než sami sebe. A tudiž, jako sami sobě přejeme, aby se nám dobře vedlo, a z toho se těšíme, když se nám dobře vede; a naopak, jako se rmoutíme z toho, když se nám vede zle, rovněž tak máme bližnímu přáti, aby se mu dobře vedlo, a radovati se z toho, když se dobře má, a naopak želeti toho, když se mu vede zle. Nemáme také o bližním zle souditi a ho podezřívati bez důvodů jistých a zaručených. V tom tedy záleží láska vniterná.

Lásku pak *zevnější* osvědčovati máme bližnímu slovy a skutky. Co do řeči jest nám 1. zdržovati se i stínu všelikého utrhačství. Utrhač jest v nenávisti u Boha i u lidí. Naopak v lásce jest u Boha i u lidí, kdo o každém jen dobře mluví; a nelze-li někdy chyby bližního omluviti, omluvme aspoň úmysl jeho. 2. Chraňme se donášeti jinému, co kdo o něm nepravého řekl; neboť z toho pocházejí pokaždé dlouhá nepřátelství a msty. Praví

písmo, kdo rozsévá různice, toho že nenávidí Hospodin. (Přísl. 6, 19.) 3. Vystříhejme se popichovati bližního slovy jemu nelibými, třeba to bylo žertem. Aneb, bylo-li by tobě milé, kdybys byl terčem posměchu, jako jim činíš bližního? 4. Chraňme se všech hádek a rozmíšek. Často přeme se o věci nepatrné, a pak vzejdou z toho urážky a zášť. A podobně též pozor mějme, ať nenáležíme k těm, kteří mají *ducha odporu*, to jest, kteří jen zbůhdarma vždycky a ve všem jsou jiným na odpor. Když se naskytne příležitost, povězme mínění své, ale pak buďme klidni. 5. Buďme v řeči laskaví ke všem, i k nižším sebe; a proto chraňme se komu láti a jej urážeti. A je-li bližní podrážděn a urazí-li nás, odpovězme mu slovy laskavými, a hned vášnivost přestane: *Odpověď měkká zkrocuje hněv* « (Přísl. 15, 1.) A jsme-li sami na bližního rozdurděni, tehdy chraňme se co říci; sice nás vášeň unese a strhne; bude se nám zdáti, že jest nutno ruku k odvetě pozdvihnouti, ale pak toho budeme jistě litovati. Svatý František Saleský praví: »*Nikdy jsem se nerozhorlil, abych toho nebyl potom litoval.*« Pravidlem nám buď mlčeti, dokud pobouření naše se neutiší. A jestliže v bližním to vře, nekárejme ho v té chvíli, i kdyby pokárání bylo potřebné, protože tehdy slova naše nepřesvědčují a nejsou nic platna.

A co do skutků, jimiž lásku k bližnímu máme projevovati, 1. pomáhejme bližnímu, seč nejlépe jsme. Pomněme slov Písma sv.: »*Almužna od všelikého hříchu i od smrti vysvobozuje a nedopouští duši jíti do temnosti.*« (Tob. 4, 11.) Almužna tedy zachrání nás od hříchu a od pekla Almužnou rozumějme všelikou pomoc bližnímu poskytnutou. Nejzásluhnější almužnou jest, pomůžeme-li duši bližního, napomenouce jej vlídně a v čas příhodný, kdykoli to možná. A neříkejme, jak někteří se vymlouvají: »*A co mi do toho!*« Má nám jako křesťa-

nům na tom záležeti. Kdo Boha miluje, přeje si, aby ho všickni milovali.

2. Máme lásku osvědčovati nemocným, kteří nejvíce potřebují podpory a pomoci naší. A jsou-li chudí, obmysleme je nějakým dárkem. Aspoň jim posložme a potěšme je, třeba nám za to ani nepoděkovali. Bůh nám to odmění.

3. Ale nade všecko prokazujme lásku nepřátelům. Někteří jsou samá láska k přátelům: avšak Ježíš Kristus praví: »*Dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí.*« (Mat. 5, 44.) Zde pozná se pravý křesťan, jestliže hledí dobře činiti tomu, kdo mu přeje zlého. A nelze-li nám jinak lásku prokázati tomu, kdo nás pronásleduje, prosme alespoň Boha, aby mu dopřál všeho dobrého, podle přikázání Páně: »*Modlete se za ty, kteří vám protivenství činí.*« (Tamt.) Na ten způsob se mstí svatí. Kdo odpouští tomu, jenž jej urazil, jest jist, že i jemu bude odpuštěno od Boha; neboť Bůh nám slíbil: »*Odpouštějte, a bude vám odpuštěno.*« (Luk. 6, 37.) Jednoho dne pravil Pán bl. Anděle z Foligny, to že jest znamení nejjistější, že Bůh duši miluje, když duše ta láskou nakloněna jest bližnímu, od něhož byla uražena.

4. Posléze projevujeme lásku též svým bližním, kteří již odpočívají v Pánu, to jest věrným duším v očistci. Sv. Tomáš učí, jako povinni jsme přispívati bližním svým živým, podobně též zavázáni jsme pomáhati bližním svým zemřelým. Tito svatí vězňové trpí muka, která převyšují veškery bolesti zde na zemi; a jsou při tom v nouzi nejkrajnější, ježto sami nikterak pomoci si nemohou. Tak prosil jistý mnich cisterciák kostelníka svého kláštera: »*Pomoz mi, bratře, svými modlitbami; neboť sám nemohu ničeho si vyprositi.*« Pilně tedy pomáhejme svatým těm duším, dávajíce za ně na mše svaté, aneb aspoň slyšíce mše svaté a za ně

je obětujíce; anebo jim nápomocni buďme almužnou, neb aspoň za ně se modleme a sv. odpustky jim obětujme. A zajisté budou nám vděčnými, vymohou nám veliké milosti, a to nejen s nebe, jestliže prostřednictvím naším dříve se tam dostanou, ale již z očistce.

IV. O cvičení se v trpělivosti.

Sv. Jakub praví, že trpělivost jest dokonalým dílem duše: »*Trpělivost pak skutek dokonalý má.*« (1, 4.) Trpělivost zjedná nám nebe. Tato země jest místem zásluh; není tudíž místem odpočinku, ale namáhání a utrpení. I nechává nás Bůh proto zde na zemi, abychom trpělivostí zjednali si slávu nebeskou. Nikdo z nás není zde na světě utrpení prost. Kdo je snáší trpělivě, trpí méně a dojde spasení; kdo je snáší netrpělivě, trpí více a bude zavržen. Pán Bůh nesesílá nám křížů, jakoby chtěl naše zavržení, jak někteří netrpěliví tvrdí, ale proto nám je posílá, abychom si jimi dobyli spasení a větší slávy v nebi. Bolesti, protivenství a veškera ostatní trápení, snášíme-li je trpělivě, jsou nejkrásnější drahokamy do nebeské koruny naší. Kdykoli tedy stíhají nás soužení a svízele, potěšme se a děkujme Bohu; neboť je to znamení, že Bůh nás chce spasiti, trestaje nás v životě tomto tresty lehkými a krátkými, aby nás ušetřil trestů v životě onom, jehož tresty jsou kruté a věčné. Ubohý hříšník, jemuž zde na světě dobře se daří! Je to znamení, že Bůh chystá mu trest věčný.

Sv. Maří Magdalena z Pazzi říkávala: »*Každé sebe větší utrpení jest lahodné, když pohledíme na Ježíše Krista na kříži.*« Sv. Josef Kalassanský dokládá, řka: »*Neumí si získati Ježíše Krista, kdo neumí trpěti pro Ježíše Krista.*« Miluje-li tedy kdo Ježíše Krista, snáší s trpělivostí veškery kříže ze-

vnější: nemoci, bolesti, chudobu, hanbu, ztrátu příbuzných a přátel; a všecky kříže vnitřní: úzkosti, nechuť a omrzelost, pokušení a duševní opuštěnost; a všecko to snáší tiše a klidně. Naproti tomu upadá-li kdo v soužení do netrpělivosti a se zlobí, co činí? Rozmnožuje utrpení své a nashromažďuje si více trestů pro život budoucí. Sv. Terezie píše: »*Kříž cítí, kdo jej vleče jen z donucení, ale kdo jej rád na sebe bere, necítí tíže jeho*.« Pročež říkával sv. Filip Nerijský: »*Zde na světě není očistce, ale buď je tu nebe nebo peklo; kdo trpělivě snáší veškera soužení, má nebe; kdo ne, má peklo.*« Vizme nyní, jak jest nám v ctnosti té se cvičiti.

V trpělivosti máme se cvičiti: 1. když jsme *nemocni*. V nemoci se ukáže, jakého jest kdo ducha, je-li zlato nebo olovo. Někteří jsou samá zbožnost a veselost, dokud jsou zdrávi; ale jak jsou navštíveni nějakou nemocí neb churavostí, ztrácí trpělivost, na všecko si naříkají, oddávají se zasmušilosti a upadají do sta chyb: hle, tu ukazuje se zlato býti olovem. Sv. Josef Kalassanský říkával: »*Kdyby nemocní byli trpěliví, nebylo by již na světě nářků a stesků.*« Někteří běduji, řkouce: »*Ale bude li mi tak, nemohu do kostela, nemohu k sv. přijímání, nemohu na mši svatou; slovem, nemohu nic dělati.*« Že nemůžeš nic dělati? Všecko děláš, plniš-li vůli Boží. Rci, proč chceš konati to vše, o čem jsi mluvil? Abys Bohu se líbil? Nuže věz, že to líbí se Bohu, abys ochotně snášel, co trpíš, a nechal všeho ostatního, co bys rád konal. »*Bohu sloužíme více, když trpíme, než když jsme činni,*« píše sv. František Saleský.

A zvláště, je-li nemoc nebezpečná a smrtelná, potřebí jest, abychom přijali ji se vší trpělivostí, přijímajíce i smrt, jestliže konec života našeho již nadešel. Neříkejme tehda: »*Ale nyní nejsem připraven; rád bych ještě nějaký čásek žil, abych činil*

pokání za své hříchy.« A víš-li, zůstaneš-li na živě, že to pokání budeš činiti, a neupadneš-li snad do větších ještě hříchů? Jak mnozí, pozdravivše se z nemoci smrtelné, žili hůře než dříve a jsou zavrženi, a byli by snad spaseni, kdyby tenkráte byli umřeli. Chce-li Bůh, abys nyní odešel ze světa, spoj se s nejsvětější vůlí jeho a poděkuj mu, že ti dává milost, abys byl zaopatřen sv. svátostmi umírajících, a přijmi smrt s mysli klidnou, oddávaje se do rukou milosrdenství jeho: toto pouhé přijetí smrti s úmyslem, činiti vůli Boží, zajistí tobě spasení věčné.

2. Přijměme též s trpělivostí smrt *příbuzných* a přátel. Někteří pro smrt toho neb onoho příbuzného jsou nepotěšitelni a zanechávají modlitby, sv. svátosti a všech svých pobožností. A mnohý dokonce výčitky činí Bohu, řka: »*Pane, proč jsi to učinil?*« Jaká to smělost! Rci, křesťane milý, co myslíš, že ti prospěje tento nezřízený žal a zármutek, který si připouštíš? Mysliš snad, že se jim zalíbíš osobě zemřelé? Ó nikoli! Ale nelibost jim způsobíš jí i Bohu. Toho si od tebe přeje, abys za příčinou smrti její více se spojil s Bohem a za ni se modlil, je-li v očistci.

3 Přijměme *chudobu* z rukou Božích, když ji na nás sešle. Když trpíš nedostatek i potřebných věcí, rci: »Bože můj, ty jediný mi postačuješ.« Jediným takovýmto povzdechem získáš sobě poklad v nebi. Kdo Boha má, má všecko dobré. A podobně přijměme s trpělivostí ztrátu majetku nebo všeho toho, več jsme skládali naděje své, jakož i ztrátu osob, které nás podporovaly. Oddejme se tehda do vůle Boží, a Bůh bude podporou naší; a kdyby nepřispěl nám tenkráte, když mi si toho přejeme, spokojme se tím, co on činí; neboť zkouší naši trpělivost, aby nás obohatil většími zásluhami a statky nebeskými.

4. Přijměme s trpělivostí *opovržení a pronásledování.* Snad namítneš: *»Ale co zlého jsem učinil, že mám snášeti toto pronásledování? Proč mám trpěti tuto urážku a potupu?«* Bratře milý, požaluj si to Ježíši Kristu ukřižovanému, a on odpoví tobě: *»A co já jsem zlého učinil, že mi trpěti bylo tolik bolestí, úkorů a pohanění, a tuto smrt kříže?«* Jestliže tedy Ježíš Kristus tolik trpěl z lásky k nám, je-li to co velikého, když ty tuto maličkost snášíš z lásky k němu? A obzvláště, jestliže jsi kdy v životě svém spáchal hřích těžký, pomni, že jsi měl býti již v pekle, kde mnohem větší urážky a pronásledování bylo by ti snášeti od zlých duchů. Jsi-li tedy někdy pronásledován za to, žes dobře učinil, raduj se nanejvýš a poslyš, co Ježíš Kristus praví: *»Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost.«* (Mat. 5, 10.) A buďme přesvědčeni, že pravdu děl sv. apoštol, řka, kdo zde na světě žíti se snaží ve spojení s Ježíšem Kristem, tomu že snášeti jest mnohá pronásledování.

5. Třeba cvičiti se také v trpělivosti *v duševní opuštěnosti,* která jest nejbolestnější mukou duše Boha milující. Avšak Bůh zkouší tím způsobem lásku duší, které miluje. Pokořme se v čas té zkoušky a oddejme se úplně do rukou Božích a do jeho nejsvětější vůle. A mějme tehdy dobrý pozor, ať neopomíjíme ničeho ze svých pobožností a modliteb, a nechť neupouštíme od svatých svátostí, návštěv a duchovního čtení. Tenkráte, ježto konáme všecko s nechutí a těžkostí, bude se nám zdáti, že je všecko marné; ale není tomu tak. Tehdy to vše s vytrvalostí konajíce, nemáme při tom žádné radosti, ale tím větší radost má Bůh.

6. Posléze cvičme se v trpělivosti *v pokušeních.* Některé duše bázlivé, když pokušení déle trvá, klesají na mysli, až i praví: *»Bůh tedy chce, abych byl zavržen?«* Ó nikoli! Bůh dopouští na nás pokušení ne k naší záhubě, ale k našemu prospěchu.

Pokušeními totiž stáváme se pokornějšími a spojujeme se úžeji s Bohem, protože si činíme násilí, abychom nepodlehli, a že zdvojnásobujeme modlitby své, a tím rozmnožujeme také zásluhy své pro nebe: *»A že jsi byl příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe«* (Tob. 12, 13.), řečeno jest Tobiášovi. Každým vítězstvím v pokušení zjednáváme si další stupeň nebeské slávy a větší obratnost a sílu v boji proti budoucím pokušením. Aniž pak dopouští Bůh, abychom byli pokoušeni nad síly své: *»Věrnýť pak jest Bůh, kterýž nedopustí vás pokoušeti nad to, což můžete (snésti), ale učiní s pokušením také prospěch.«* (1. Kor. 10, 13.)

Ovšem prositi jest nám Boha, aby nás zbavil pokušení; ale když přes to pokušení na nás dolehnou, oddejme se do nejsv. vůle jeho, prosíce ho, aby nás posilnil, bychom jim odolali. Svatý Pavel byl sužován pokušeními tělesnými; i prosil Boha, aby ho pokušení těch zbavil; ale Bůh mu odpověděl: *»Dostiť máš na milosti mé, nebo moc v nemoci se dokonává«* (2. Kor. 12, 9.) V pokušeních, zvláště smyslných, jest první prostředek, abychom vystříhali se co možná nejvíce hříšných příležitostí, a pak hned, nedůvěřujíce vlastním silám, utíkali se k Ježíši Kristu, prosíce ho o pomoc. A neustává-li pokušení, neustávejme i my prositi, řkouce: *»Můj Ježíši, pomoz mi! Panenko Maria, pomoz mi!«* Již pouhé vzývání těchto přemocných jmen *Ježíše* a *Marie* odrazí všecky i nejprudší útoky pekelné. Velmi dobře jest také požehnati se tehdy znamením sv. kříže na čele a na srdci. Znamením sv. kříže svatý opat Antonín zaháněl podobné útoky duchů zlých. Nanejvýš doporučuje se též vyjeviti pokušení svá duchovnímu vůdci. Svatý Filip Nerijský říkával: *»Pokušení odkryté jest z polovice přemožené!«*

V. O cvičení se v sjednocení vůle naší s vůlí Boží.

Veškera svatost záleží v lásce Boží, a láska Boží záleží v plnění jeho svaté vůle. Totě život náš: »*A život ve vůli jeho.*« (Žalm 29, 6.) A kdo jest za jedno s vůlí Boží, žije vždycky v pokoji; neboť Boží vůle odnímá hořkost všechněm křížům. Duše svaté, pomyslí-li si: »*Bůh tak chce, Bůh tomu chtěl,*« uklidní se, ať je potká cokoli: »Nezarmoutí spravedlivého, cožby se koli přihodilo jemu.« (Přísl. 12, 21.) Mnohý řekne: »*Všecko se mi kazí a jde mi křížem, všecko neštěstí a zlo pošle Pán Bůh mně!*« Ano, kazí se ti, milý křesťane, protože ty to kazíš; kdybys se oddal do vůle Boží, bylo by všecko správné a tobě k dobrému. Kříže, které Bůh ti posílá, jsou zlem, protože ty je měníš ve zlo; kdybys je s oddaností přijal z rukou jeho, nebyly by zlem, ale byly by ti bohatstvím pro nebe. P. Baltasar Alvarez praví: »*Kdo se v souženích oddá tiše do vůle Boží, běží cvalem k Bohu.*« Přihlédněme nyní ke stránce cvičné ctnosti této.

1. Třeba oddati se do vůle Boží v *nemocech*, které nás potkají. Světa přátelé nazývají nemoci neštěstím; ale svatí zovou je navštívením Božím a milostí Boží. V nemoci jest nám užívati léků a prostředků, abychom se uzdravili; ale vždycky oddati se sluší Pánu Bohu, jak s námi naloží. A prosíme-li Pána Boha o zdraví, prosme ho o ně vždycky s myslí oddanou do jeho vůle; sice nedojdeme milosti. Než, jak velice získá v nemoci, kdo obětuje Bohu vše, co trpí. Kdo Boha upřímně miluje, nežádá si uzdravení proto, aby přestalo jeho utrpení, ale přeje si utrpením svým zalíbiti se Bohu. Tato láska svatým mučeníkům sladkými a příjemnými činila biče, skřipce a všecky nástroje mučenické. Hlavně pak jest nám oddati se do vůle Boží v nemoci smrtelné. Přijme-li kdo tehda smrt s úmyslem naplniti vůli Boží, zaslouží si odměny podobné odměně sv. mučeníků, které právě proto ctíme jako mučeníky, že podrobili se mukám a smrti z lásky k Bohu, aby se mu zalíbili. Umírá-li kdo sjednocen jsa s vůlí Boží, umírá smrtí svatou, a čím více srovnává se s vůlí Boží, tím světější jest jeho smrt. Pater Ludvík Blosius píše, že jediné vzbuzení dokonalého sjednocení s vůlí Boží v hodince smrti nejen od pekla nás vysvobodí, ale také od očistce nás zachrání.

2. Jest nám sjednotiti se s vůlí Boží, co do *přirozených vad a nedostatků* našich, jako jsou slabé nadání, nízký rod, chatrné zdraví, slabý zrak, malá schopnost k úřadům a podobné. Vše, co máme, máme almužnou od Boha. Zdali nemohl Bůh stvořiti nás jako jepici nebo jako bylinu? Čím byli jsme před sto lety? Ničím! A čeho si tedy žádáme? Dosti na tom mějme, že nás Bůh učinil schopny, býti svatými. Třeba jsme měli chatrné vlohy, vetché zdraví, a třeba jsme chudí a nízci, můžeme nicméně se posvětiti s milostí jeho, chceme-li jen. Ó kolika nešťastným veliké nadání, zdraví, vznešený rod, bohatství nebo krása byly příčinou zavržení! A proto spokojme se tím, čím Bůh nás učinil, a děkujme mu za ty dary, kterých nám dopřál, a zejména za sv. víru; neboť ta jest veliký dar Boží, za který málo kdo Pánu Bohu děkuje.

3. Oddejme se do vůle Boží ve všech *protivenstvích*, které nás potkají, jako jsou ztráta vezdejších věci, zmařené naděje nebo ztráta příbuzných; a také při všech urážkách a pronásledováních, kterými lidé nás zahrnují a stíhají. Řekneš: »*Ale Bůh nechce hříchu; jak se mám oddati do vůle Boží, když člověk ten mě tupí, křivdu mi činí, na těle mi škodí, mě okrádá? To přece neděje se z vůle Boží.*« Ó jaký to klam! Bůh ovšem nechce

hříchu člověka toho, dopouští ho jen; ale chce to protivenství, které od něho trpíš. Bůh tedy sám sesílá ti ten kříž, ale skrze bližního tvého; a proto i tu objati máš kříž ten, jakožto od Boha seslaný. Aniž hledejme důvodů a příčin, proč je nám ten kříž uložen. Sv. Terezie říkala: *»Chceš-li jen ten kříž nésti, který jest odůvodněn, veta jest po tvé dokonalosti.«*

4. Oddati jest nám se do vůle Boží *v duševní vyprahlosti;* jestliže modlitba a rozjímání, sv. přijímání, návštěva nejsv. Svátosti atd. jsou nám odporny, a konáme-li je bez radosti, dosti nám buď, že radost činime Bohu; ano činíme mu radost tím větši, čím menši radost my máme při svých pobožnostech. Nikdy nepoznáme lépe, jak jsme ubozí a nedostateční, než když trpíme duševni vyprahlostí; a proto pokořme se tehdy při modlitbě a oddejme se do rukou Božích, řkouce: *»Pane, nezasluhuji útěchy; jiného si nepřeji, než abys se nade mnou slitoval; zachovej mne ve své milosti, a pak nalož se mnou, jak tobě se líbí.«* A tak činíce, získáme více za jeden den opuštěnosti, nežli za celý měsíc, kdy rozplýváme se v slzách sladkých a něžných citů. A v tom vůbec cvičme se vždycky na modlitbách a v rozjímáních svých, obětujice se Bohu, aby s námi nakládal podle své vůle, a prosice ho ustavičně při rozjímání, při sv. přijímání a o návštěvě nejsv. Svátosti: *»Bože můj, dej ať vždycky plním tvou vůli.«* Plnice vůli Boži konáme všecko. Navykněme si tudíž vzdychati stále: *»Buď vůle tvá!«* Ano i při událostech nejnepatrnějších, když nám na př. zhasne svíce, neb se rozbije sklenice, nebo se uhodíme, rceme pokaždé: *»Staň se vůle Boží!«* Ano když ztratíme nějakou věc, aneb umře-li nám někdo z příbuzných a podobně, rceme: *»Ó Bože, chci všecko, co ty chceš!«*. A tak zalíbíme se ve všem Bohu a budeme vždycky klidni a pokojni.

VI. Jak se máme cvičiti v čistém úmyslu.

Máme čistý úmysl, když při všem počínání svém hledíme jen zalibiti se Bohu. Úmysl dobrý nebo špatný, s jakým co konáme, čini i skutek náš před Bohem dobrým nebo špatným. Sv. Maři Magdalena z Pazzi říkávala: *»Bůh odmění skutky naše podle váhy čistého úmyslu«*. Vizme již, jak se v něm máme cvičiti.

1. Při všem, cokoli činíme, hledejme Boha a nikoli samy sebe; máme-li na zřeteli jenom sebe a vlastni prospěch svůj, nelze nám od Boha žádati nižádné odměny. A to se týká též duchovních prací a skutků našich. Jak mnozí se namáhají a přičiňuji kážíce, zpovidajíce, jiným přisluhujice, a jiné nábožné skutky konajice, ale že při tom všem hledaji jen sebe a nikoli Boha, ztrácejí všecko. Zdali jsme to neb ono konali pro Boha, poznáme dle toho, nehledáme-li za to u lidí pochvaly a díků; jestliže se proto neznepokojujeme, když práce naše neměla výsledku; když nás to stejně těší, ať jsme sami to dobré vykonali nebo jiní. Ostatně, když jsme co dobrého vykonali, abychom zalíbili se Bohu, a jsme-li za to chváleni, netrapme se, abychom se ubránili marné chvále; dosti jest, když tehdy díme: *»Bohu buď za to čest a chvála.«* A neopomeňme nikdy dobrých skutků, jimiž bližní se vzdělá, ze strachu, abychom ušli marné chvále. Bůh chce, abychom dobře činili též před jinými, aby i jiní měli užitek z toho: *»Tak svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré, a slaví Otce vašeho.«* (Mat. 4, 16.) Konáš-li tedy co dobrého, měj v úmyslu nejprve zalibiti se Bohu a pak též vzdělati bližního svého.

2. Také tělesné skutky, jako když rukama pracujeme, jíme, jdeme spat, slušně se obveselujeme, konejme s úmyslem, zalíbiti se Bohu. Čistý úmysl

zove se nebeskou alchymii, kterou železo mění se ve zlato, to jest, sebe sprostší a všednější skutky naše, konáme-li je s úmyslem, zalíbiti se Bohu, mění se ve skutky lásky Boží. Sv. Maří Magdalena z Pazzi říkávala: »*Kdo by všecko, co činí, konal s čistým úmyslem, vešel by přímo do nebe.*« Jistý svatý poustevník, prve než chopil se jaké práce, pozdvihl očí svých k nebi a chvíli tak stál; když se ho tázali, proč to činí, odvětil, řka: »*Mířím, aby rána nešla mimo!*« A tak čiňme i my; prve, než počneme pracovati, miřme dobře, řkouce: »*Pane Bože, činím toto, abych se ti zalíbil.*«

VII. Co jest nám činiti, abychom unikli vlažnosti.

Veliké nebezpečenství hrozí duším, které si nevšímají hříchů všedních, a oddávají se vlažnosti a nic na to nepomýšlejí, aby z ní vybředly. Nemluvím zde o chybách všedních, do kterých upadáme z pouhé křehkosti, jako jsou neužitečná slova, vnitřní rozrušení, rozličné nedbalosti a pod.; ale mám tu na zřeteli docela dobrovolné všední hříchy, a hlavně ty, kterých se kdo dopouští ze zvyku. Sv. Terezie píše: »*Od hříchu dobrovolného, i sebe menšího, chraň nás Bůh!*« Pater Alvarez říkával: »*Malá ta naříknutí a odpor k bližnímu, rozličné malé zvědavosti, netrpělivosti, nestřídmosti, nezabíjí duše, ale ji oslabují, takže při nahodilém prudším pokušení, nejsouc dosti silna k odporu, klesá.*« A tak dobrovolné hříchy všední jednak duši oslabují, jednak připravují nás o pomoc Boží; jestiť spravedlivo, aby Bůh skoupým byl k těm, kteří jsou k němu skoupi: »*Kdo skoupě rozsívá, skoupě i žíti bude.*« (2. Kor. 9, 6.) A toho přede-vším báti se jest duši, které dostalo se zvláštních milostí od Boha. A mnohem více báti se jest chyb těch, vycházejí-li

z náchylnosti k některé vášni, jako jsou ctižádost, chtivost, nezřízená náklonnost, neb nezřízený odpor k některé osobě. Duším takovým, náruživostí upoutaným, vede se nezřídka jako hráčům, kteří mnoho prohravše, naposledy všecko vsadí se slovy: »*Ať všecko praskne!*« a prohrají vše. Ubohá duše, která vězí v poutech některé náruživosti! Náruživost ta ji zaslepuje, že již nevidí, co činí. Viz již, co nám jest činiti, abychom se vyprostili z politováníhodného stavu vlažnosti:

1. Třeba míti rozhodnou vůli a touhu, z ní se probrati. Upřímná touha usnadňuje obtíž a dodává síly, abychom statečně brali se v před. Buďme přesvědčeni, kdo na cestě k Bohu nespěje ku předu, že víc a více kráčí nazpět; a to tak dlouho, až posléze sříti se do propasti. 2. Snažme se poznati, ku které převládající náruživosti jsme nakloněni, jako jsou zlost, ctižádost, nezřízená láska k jistým osobám nebo věcem a pod.; rozhodná vůle s Boží pomocí všecko zmůže. 3. Třeba vzdáliti příležitost, sice všecka předsevzetí naše se rozplynou v niveč. 4. Konečně jest nám nade všecko nedůvěřovati vlastním silám, a neustále prositi s důvěrou Boha, aby nám přispěl v nebezpečenstvích a vytrhl nás z pokušení, v kterých bychom upadli do hříchu; to znamená prosba: »*A neuvoď nás v pokušení!*« Kdo prosí, obdrží: »*Proste, a vezmete.*« (Jan 16, 24.) Bůh to slíbil a nemůže nedostáti slibu svému; a proto potřebí jest vždycky prositi a opět prositi; a nepřestal bych nikdy opakovati: »*Potřebí jest vždycky prositi; potřebí jest vždycky prositi; Bože můj, pomoz mi; pomoz mi rychle!*«

VIII. Jak máme pěstovati pobožnost k nejblahoslavenější Panně Marií.

Co se týče této pobožnosti, doufám, čtenáři můj, že jsi s dostatek přesvědčen, jak velmi důležito jest k pojištění spasení věčného, býti ctitelem blahosl. Panny Marie. A chceš-li ještě lépe o tom se přesvědčiti, přečti si, prosím, mou knihu: »*Chvály Marianské*«. Zde však promluvíme si pouze o tom, co máš činiti, abys si získal a zabezpečil ochranu vznešené této královny nebeské:

1. Denně, ráno i večer, když vstaneš a jdeš spat, pomodli se třikráte »*Zdrávas*« a připoj tuto krátkou prosbu: »*Pro čisté a neposkvrněné početí tvé, ó Panno Maria, očisti tělo mé a posvěť duši mou.*« A po té poruč se do její ochrany, aby tě ostříhala ten den nebo tu noc ode všeho hříchu. Kdykoli hodiny bijí, pomodli se »*Zdrávas Maria*«, a totéž učiň, když z domu jdeš nebo do domu vcházíš, a kdykoli jdeš podle obrazu Panny Marie. »*Zdrávas*« pomodli se před každým dílem a zaměstknáním, ať duchovním, ať časným, jako před studiem, před ruční prací, před jídlem a před spaním, a »*Zdrávasem*« je zase zakonči. 2. Denně pomodli se růženec alespoň pětidesátkový, rozjímaje si jeho tajemství. Mnozí modlívají se též hodinky ke cti blahoslavené Panny Marie; dobře bys učinil, kdybys aspoň malé hodinky ke cti jména Panny Marie denně se pomodlil, které jsou velmi krátké, sestávající toliko z pěti krátkých žalmů. 3. Denně pomodli se třikrát »*Otčenáš*« a »*Zdrávas*« ke cti nejsv. Trojice na poděkování za milosti bl. Panně Marii udělené. Bl. Panna Maria sama zjevila jisté zbožné duši, že jest jí tato pobožnost velmi milá. 4. Každou sobotu postívej se o chlebě a vodě ke cti Panny Marie, aneb aspoň v předvečer sedmi hlavních svátků jejích; nebo si alespoň ulož v ty

dny obyčejný půst, aneb se spokoj s jedním toliko jídlem, neb si odepři jídlo, které rád míváš. Slovem, umrtvi se nějakým způsobem každou sobotu a v předvečer dotčených svátků z lásky k této Královně, která dle slov sv. Ondřeje Kretenského odměňuje se velikými milostmi za malé tyto oběti. 5. Denně učiň návštěvu své ochranitelce před některým jejím obrazem, a pros ji o milost setrvání a o lásku k Ježíši Kristu. 6. Neopomeň denně přečísti si něco málo z některé knihy o Panně Marii aneb aspoň některou modlitbu k ní. Několik takových modliteb viz v hlavě VII., jakož i modlitby na každý den v témdni ve »*Chválách marianských*« v díle III. 7. Konej devítidenní pobožnost před každým ze sedmi hlavních svátků Panny Marie, a požádej svého zpovědníka, aby ti udal, jakou pobožnost a jaké umrtvení konati máš po těchto 9 dní; alespoň pomodli se devětkráte »*Zdrávas*« a »*Sláva Otci*«, a denně pros blahoslavenou Pannu Marii o některou zvláštní milost, které bys rád došel. 8. Konečně doporoučej se často za den této nebeské matce své, a zvláště v čas pokušení, a volej tehda často s vroucností: »*Ó Maria, pomoz mi; matičko má, pomoz mi!*« A jsi-li ctitelem Panny Marie, hleď vštípiti pobožnost k této vznešené matce Boží co možná všem příbuzným, přátelům, služebným svým i jiným.

IX. Kterými prostředky máme sobě zjednávati lásku k Ježíši Kristu.

Ježíš Kristus má býti veškera láska naše. A také si toho věru zasluhuje, jednak jakožto Bůh dobroty nekonečné, jednak že i nás tolik miloval, až i za nás umřel. Ó jak velikými jsme za to dlužníky Ježíši Kristu! Cokoli dobrého máme, osvícení, dobrá vnuknutí, odpuštění, všelikou pomoc, naději, útěchu,

vroucí a nábožná hnutí lásky, všecko to máme od Ježíše Krista. Než vizme již, kterými prostředky lze nám zjednati si lásku k Ježíši Kristu.

1. Potřebí jest míti touženbnost po lásce té; a proto jest nám o ni často prositi Ježíše Krista, zvláště při rozjímáni, při svatém přijímání a o návštěvě nejsv. Svátosti. A o milost tu jest nám též prositi blahoslavenou Pannu Marii, sv. anděla strážce a sv. ochránce našeho, aby nás naučili milovati Ježíše Krista. Svatý František Saleský praví, že láska k Ježíši Kristu zahrnuje v sobě všecky milosti; neboť miluje-li kdo opravdu Ježíše Krista, nemůže mu chyběti žádná ctnost.

2. Chceme-li dospěti k lásce Ježíše Krista, jest nám vypuditi ze srdce všelikou lásku pozemskou; v srdci plném země není místa pro lásku Boží. Svatý Filip Nerijský říkával: »*Kolik lásky zadáme tvorům, o tolik jí ubereme Bohu.*«

3. Potřebí jest často a zvláště při modlitbě vzbuzovati lásku k Ježíši Kristu. Vzbuzeni lásky jsou palivem, jimžto se udržuje oheň sv. lásky. Vzbuzujme lásku záliby, řkouce: »*Můj Ježíši, raduji se, že jsi nekonečně šťasten, a že věčný Otec tvůj miluje tě jako sám sebe;*« lásku blahovůle: »*Přál bych si, Ježíši můj, aby všickni tě poznali a milovali;*« lásku přednost dávající: »*Můj Ježíši, miluji tě nade všecko, miluji tě více než sám sebe.*« Vzbuzujme též často lítost a zkroušenost, které zoveme láskou bolnou.

4. Chce-li kdo srdce své roznítit láskou k Ježíši Kristu, nechť často rozjímá o jeho sv. umučeni. Jednomu sv. poustevníku bylo zjeveno, že žádným cvičením láska tolik se nerozněcuje, jako častým uvažováním bolesti a úkorů, které Ježíš Kristus vytrpěl z lásky k nám. Tvrdím, že není možná, aby která duše, často rozjímajíc o umučeni Ježíše Krista, nezahořela láskou k němu. A jen proto

Ježíš Kristus, moha nás spasiti jedinou krůpěji krve své, ano jedinou prosbou, tolik ráčil trpět, a prolil veškeru krev svou, aby srdce naše donutil, by jej milovala; a proto jest mu též velice milé, rozjímá-li kdo o jeho umučení. Pročež, milý čtenáři můj, konej často rozjímáni svá o bolestech a mukách Ježíše Krista, alespoň každý pátek, v kterýžto den Kristus Pán z lásky k nám umřel. Za tou příčinou napsal jsem mnoho úvah a rozjímání o umučení Pána našeho Ježíše Krista, zejména »*Ohnivé šípy*«, kde je řeč o lásce, kterou Ježíš Kristus nám osvědčil ve velikém díle našeho vykoupeni.*)

Jiné stručné pravidlo života křesťanského.

I. Ráno, jakmile vstaneš, vzbuď tyto ctnosti: 1. Bože můj, klaním se ti a miluji tě z celého srdce svého a děkuji ti za všecka dobrodiní, která jsi mi prokázal, zvláště za to, že jsi mě této noci zachoval na živě. 2. Obětuji ti, cokoliv dnes budu činiti a trpěti, ve spojení s tím, co Ježiš a Maria činili a trpěli; a mám též v úmyslu získati všecky odpustky, které dnes získati mohu. 3. Činím předsevzeti, že se budu chrániti, abych žádným hříchem tě neurazil; ty však, ó Bože, drž nade mnou ochrannou ruku svou, abych tě nezradil. Ó nejsvětější Panno Maria, vezmi mě pod svůj ochranný plášť. Anděle Boží strážce můj, a svati ochránci moji,

*) Všecky tyto úvahy a rozjimání o umučeni Ježíše Krista, jež sv. Alfons napsal, vyšly též v překladě českém v Praze, nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví. Jsou to tyto spisy: 1. *Úvahy o umučeni Ježíše Krista pro duše zbožné.* — 2. *Láska duši, neboli vrouci úvahy o umučeni Ježíše Krista.* — 3. *Ejhle, beránek Boží.* — 4. *Ohnivé šípy a vrouci vzdechy.*

opatrujte mne. — A na konec pomodli se *Otčenáš, Zdrávas* a *Věřím*, a po tě třikrát *Zdrávas* ke cti neposkvrněné čistoty Panny Marie.

II. Za dne pak hleď, abys co možná nejdříve konal půl hodiny rozjímání. Modlitba rozjímavá není sice k spasení naprosto potřebná, ale potřebná jest ve smyslu mravním jakožto prostředek k setrvání. Ti, kdo nerozjímají, těžko zachovají si milost Boží; a to z příčiny dvojí: Nejprve proto, že pravd věčných není viděti očima tělesnýma, ale poznáváme je, přemítajíce v mysli o nich. Kdo tedy nerozjímá, nezná jich, a jich neznaje, těžko pozná, jak důležito jest, aby došel spasení, kterých prostředků jest mu užívati a které překážky staví se v cestu; a tak sotva bude spasen. Druhá příčina je ta, že duše, která nerozjímá, nemodlí se, to jest neprosí; prosebná však modlitba není jen proto potřebná, že jest přikázaná, ale potřebná je též jako prostředek k zachovávání přikázání, ježto Bůh obyčejně milostí svou nebývá nápomocen (mluvím tu o dospělých) leč tomu, kdo ho prosí. Nuže, kdo nekoná modlitby rozjímavé, málo poznává duchovní potřeby své a málo též poznává, jak velice jest mu potřebí modlitby prosebné, aby odolal pokušením a došel spasení; a proto prosí a modlí se jen málo nebo nic, a nemodlí-li se, zahyne. Slavný biskup monsignore Palafox říkával: »*Jak pak dá nám Bůh milost setrvání, když ho za ni neprosíme? A jak ho budeme o ni prositi, když nerozjímáme?*« Naopak říkávala sv. Terezie, kdo koná rozjímání, těžko vydrží na dlouho v hříchu; buď hříchu zanechá, nebo nechá rozjímání: hřích a rozjímání spolu se nesnesou.

III. Po stránce cvičné modlitba rozjímavá skládá se ze tří částí: *z přípravy, z uvažování* a *z ukončení*. Příprava obsahuje vzbuzení trojí ctnosti: 1. víry v Boží přítomnost, 2. pokory, 3. prosby za osví-

cení. Díme tedy: 1. *Bože můj, věřím, že jsi mi přítomen a klaním se ti.* 2. *Měl bych nyní býti již v pekle. Ó Bože, líto mi, že jsem tě urážel.* 3. *Otče věčný, pro lásku k Ježíši a k Marii osvěť mě při tomto rozjímání, abych měl z něho užitek.* — Pak pomodlíme se *Zdrávas Maria* k Rodičce Boží a *Sláva Otci* k andělu strážnému.

Při rozjímání pak samém čte se odstavec rozjímání, a neopomiň rozjímati aspoň občas o umučení Krista Pána. Čtouce, pozastavíme se při tom, co nás nejvíce dojímá. A sluší věděti, že ovoce rozjímání nezáleží v přemýšlení, ale spíše 1. ve vzbuzování ctností, na př. pokory, důvěry, lásky, lítosti, obětování se, oddanosti do vůle Boží a pod.; 2. v prosbách, a zvláště prositi nám jest o milost setrvání a o lásku Boží; 3. v předsevzetích, že upustíme od některé zvláštní nepravosti, nebo že cvičiti se budeme v některé ctnosti.

Rozjímání pak ukončí se těmito ctnostmi: 1. *Děkuji ti, ó Bože můj, že jsi mě osvítil.* 2. *Umiňuji si, že zachovávati budu učiněná předsevzetí.* 3. *Prosím tě o milost, abych je splnil.* A nikdy neopomeňme doporoučeti Bohu věrné duše v očistci a ubohé hříšníky. Nikdy též neopomeňme obvyklého rozjímání, byť se při něm cítíme sebe chladnější, a byť máme k němu sebe větší nechuť a odpor; sice podle slov sv. Terezie vrhá se duše sama dobrovolně v jícen pekelný. Vězme též, že Benedikt XIV. uděluje jednou za měsíc plnomocné odpustky všem, kdož denně půl hodiny rozjímají, a pak některý den v měsíci přistoupí hodně k svaté zpovědi a ke stolu Páně, a na úmysl sv. Otce se pomodlí.

IV. Neopomeň denně slyšeti mši sv. Neboť věz, kdo obcuje mši sv., že se mu zvláštním způsobem přivlastňují zásluhy umučení Ježíše Krista. Máme pak mši svatou slyšeti za týmž účelem, za kterým jest

ustanovena, totiž: 1. na oslavu Boží, 2. na poděkování za prokázaná dobrodiní, 3. na odpuštění trestů za hříchy naše, 4. na vyprošení milostí Božích. I rceme takto: *»Otče věčný, obětuji ti při této mši svaté Ježíše Krista a veškery zásluhy jeho umučení: 1. na oslavu velebnosti tvé, 2. na poděkování za dobrodiní mi udělená, 3. na dostiučinění za hříchy své, jakož i za hříchy všech živých i zemřelých v milosti tvojí, 4. na dosažení milostí k spasení mi potřebných.«*

Když sv. hostie se vyzdvihuje, rci: *»Bože můj, pro lásku k Ježíši Kristu odpusť mi hříchy mé a uděl mi svaté setrvání.«* Když kalich se pozdvihuje, rci: *»Pro krev Ježíše Krista dej, nech tě vždycky miluji v životě tomto i onom.«* Když kněz přijímá tělo Páně, přijímej s ním duchovně, řka: *»Můj Ježíši, miluji tě, a duše má touží po tobě; tisknu tě k srdci svému a nechci se již odloučiti od tebe.«*

V. Dále každého dne konej půl hodiny aneb aspoň čtvrt hodiny duchovní čtení; a lépe jest voliti si k tomu životy svatých.

VI. Na každý pak způsob učiň denně návštěvu nejsv. Svátosti oltářní a vzbuď při ní alespoň tyto ctnosti: *1. Ó Pane Ježíši, děkuji ti, že jsi se zanechal z lásky k nám v této velebné svátosti. 2. Miluji tě z celého srdce svého a nade všecko; a proto že tě miluji, lituji všech hříchů svých, těžkých i všedních, kterými jsem tě hněval. 3. Prosím tě o setrvání v milosti tvé a o svatou lásku tvoji.«* Po té navštiv též bl. Pannu Marii před některým obrazem jejím, prose ji o touže milost setrvání a lásky k Bohu.

VII. Na večer zpytuj své svědomí a pak se pomodli tři božské ctnosti.

VIII. Aspoň jednou za týden přijmi svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní, a možná-li i častěji. Vzhledem k svaté zpovědi prve než poklekneš ke zpovědnici, pomodli se, řka: *»Ó Bože můj, děkuji*

ti, že jsi až dosud mi shovíval. Doufám pro zásluhy Ježíše Krista odpuštění všech svých hříchů, kterých z celého srdce želím a lituji proto, že jsem pro ně pekla zasluhoval a nebe ztratil, ale hlavně proto, že jsem jimi urazil tebe, dobrotu nekonečnou; i rmoutí mě nade všecko a ze vší duše jich nenávidím a je zavrhuji. Činím předsevzetí, že budoucně chci spíše umříti než tě zase uraziti.«

Po sv. zpovědi poděkuj Pánu Bohu za odpuštění, o němž smíš doufati, že jsi ho došel, a obnov předsevzetí, že ho nechceš již uraziti, a že se budeš chrániti každé příležitosti k hříchu, a pros Pána Ježíše a Pannu Marii o milost setrvání.

Co se pak týče sv. přijímání, věz, že jest mocným lékem, jak sněm tridentský učí, ano nás zbavuje denních hříchů všedních a zachovává nás od hříchů smrtelných. Čím častěji kdo přistupuje ke stolu Páně, tím snáze hříchů se uchová a tím více bude prospívati v lásce Boží, jen když přijímá s pravou a vroucí touhou. Abys však větší měl užitek ze svatého přijímání, hleď, abys po něm půl hodiny strávil ve vroucí modlitbě, vzbuzuje svaté ctnosti, neb aspoň abys si četl z některé duchovní knihy; ale nechoď častěji k sv. přijímání bez porady se svým duchovním vůdcem; a proto

IX. se doporučuje, abys vyvolil sobě dobrého zpovědníka, a s ním abys se poradil o všech svých duchovních cvičeních a také o důležitých záležitostech časných; a neopouštěj ho pak bez důležité příčiny. Sv. Filip Nerijský říkával: *»Přeje-li si kdo kráčeti ku předu na cestě k Bohu, nechť svěří se zpovědníku zkušenému, a nechť ho poslouchá jako zástupce Božího. A učiní-li tak, buď jist, že mu nebude odpovídati se z jednání svého.«* A výrok ten zakládá se na slovech Ježíše Krista, že kdo poslušen jest jeho služebníků, poslušen jest jeho samého: *»Kdo vás slyší, mne slyší.«* Vykonej také zpověď jenerální

neboli životní, jestliže jsi jí dosud neučinil; neboť zpověď ta jest nejlepší prostředek, aby dosavadní život uveden byl do pořádku a nový život dobře byl zařízen; a dobře učiníš, vykonáš-li ji u samého duchovního svého vůdce, aby tě mohl správně říditi.

X Varuj se zahálky, špatných společníků, nepočestných řečí, ale nade všecko zlých příležitostí, obzvláště kde hrozí nebezpečenství nečistoty, a proto buď opatrný na svůj zrak a nehleď na věci nebezpečné. Kdo se nevystříhá dobrovolných nebezpečných příležitostí, zejména těch, v nichžto již častěji klesl, tomu jest mravně nemožno, aby se udržel v milosti Boží: *»Kdo miluje nebezpečenství, zahyne v něm.«*

XI. V pokušeních nedůvěřuj sám sobě ani žádným předsevzetím svým a slibům; ale důvěřuj jedině v pomoc Boží, a proto hned se utíkej k Bohu a k Rodičce Boží, aby ti byli nápomocni. Obzvláště v pokušeních nečistých nepouštěj se do řeči a do hádky s pokušením. Někteří jmou se tehdy vzbuzovati opačné ctnosti, ale tím vydávají se do velikého nebezpečenství. Nejlepší rada je ta, obnoviti tehda předsevzetí, že chceš raději umříti, než ztratiti Boha, a pak bez dalšího jednání s pokušením poznamenej se sv. křížem a doporuč se Bohu a Rodičce Boží, vzývaje několikráte nejsvětější jméno Ježíše a Marie, kterážto jména mají zvláštní do sebe moc, zbaviti nás vnuknutí nečistých; a nepřestávej jich vzývati, dokud pokušení neustane. My nejsme dosti silni, abychom odolali tomuto zavilému nepříteli těla svého; ale Bůh síly té rád dopřává tomu, kdo ho o ni prosí; kdo ho však neprosí, ten skoro vždycky podlehne. A tentýž způsob boje doporučuje se v pokušeních proti svaté víře; prohlas tenkráte bez dalšího pouštění se do rozepře s pokušením, že volíš raději umříti pro

sv. víru; a lépe jest vzbuzovati nejen víru, ale hlavně jiné ctnosti, jako lásku, lítost anebo naději.

XII. Klesneš-li do hříchu, jde li o hřích všední, vzbuď lásku k Bohu a lítost, a učiň předsevzetí, že se polepšíš, a hned se utiš a upokoj, a nebuď proto mrzut. Rozmrzelost a nepokoj pro spáchanou chybu jest největší chybou, ježto duše nepokojná není ničeho dobrého schopna. Ale jestliže jsi byl tak nešťasten a klesl jsi do hříchu smrtelného, vzbuď nemeškaje dokonalou lítost, (kterou posvěcující milost Boží zase se nabývá), spolu s předsevzetím, že hříchu toho již se nedopustíš, a jdi pak co možná nejdříve k sv. zpovědi.

XIII. Choď vždycky na kázání, kdykoli ti možno. Bylo by si též přáti, abys každý rok konal duchovní cvičení v některém řeholním domě; a není-li možno v některém klášteře, alespoň ve vlastním domě svém, obíraje se po osm dní modlitbou, rozjímáním a duchovním čtením, a vzdaluje se po tu dobu všech řečí a všeho rozprávění pro zábavu. A mimo to hleď každý měsíc jeden den stráviti v podobné mysli sebranosti, a přistoupiti ten den k sv. zpovědi a k sv. přijímání. Také o to se postarej, dá-li se to srovnati s tvým povoláním a stavem, abys vstoupil do některého družstva nebo bratrstva, kde se častěji přijímají sv. svátosti, a kde bys jen spasení duše své měl na zřeteli. Kdo vstupuje do bratrstva, aby je vedl a spravoval, aneb tam s jinými závodil a různice činil, tomu bude bratrstvo to spíše na škodu než k užitku. Aby nábožné družstvo komu prospělo, třeba dáti se do něho se zřetelem k užitku duchovnímu.

XIV. Hleď, abys ve všech protivných věcech, které tě potkají, jako jsou nemoci, rozličné nehody a ztráty a pronásledování, srovnával se vždycky s vůlí Boží a spokojil se, řka: *»Bůh tak chce, i já to chci;«* aneb: *»Bůh tomu chtěl, staň se vůle jeho.«*

Kdo tak si počíná, shromažďuje si veliké zásluhy pro nebe a žije vždycky ve sv. pokoji. Naopak, neoddá-li se kdo do vůle Boží, zdvojnásobuje tím jen utrpení své, ježto chtěj nechtěj musí je na se vzíti, a pak čeká ho ještě trest za netrpělivost, s kterou je snáší.

XV. Ale přede vším k tomu přihlížej, abys choval něžnou a zvláštní úctu k nejbl. Panně Marii, a každý den hleď se jí nějakým zvláštním způsobem zavděčiti. Neopomeň nikdy ráno, když vstaneš, a večer, než jdeš spat, pomodliti se třikrát *Zdrávas* ke cti neposkvrněné čistoty její, prose, aby tě chránila od všelikého hříchu. Denně přečti si něco: byť sebe méně z některé knížky, v které se pojednává o Panně Marii, a pomodli se litanii a růženec, rozjímaje o tajemstvích jeho. Z domu vycházeje a domů se vraceje, pros ji o požehnání jedním *Zdrávasem*, a podobně též jí pozdrav, kdykoli jdeš podle některého obrazu jejího. Když slyšíš hodiny bíti, pomodli se vždycky *Zdrávas Maria*, a po té rci: »*Ježíši a Maria, miluji vás, nedopouštějte, abych vás urazil*« Posti se každou sobotu a v předvečer sedmi hlavních svátků marianských, a připravuj se na ně devitidenní pobožností; poraď se však napřed se svým zpovědníkem, jak ji máš konati. Podobně připravuj se pobožností devitidenní na svátky vánoční a svatodušní, a na svátek vlastního svého patrona.*)

*) K tomu velmi dobře poslouží »*Vánoční novena*« a »*Devitidenní pobožnost k Duchu svatému*«, napsané též od sv. Alfonsa a do češtiny již přeložené. Mimo to doporučuji: »*Devitidenní pobožnost k nejsv. srdci Páně*«, »*Pobožnost k svatému Josefu*« a »*Devitidenní pobožnost k sv. Terezii a za duše v očistci*«. Všecky tyto spisy napsal sv. Alfons a v překladě českém vyšly nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví v Praze I. (Pozn. překl.).

Potřebná připomenuti všem, kteréhokoli jsou stavu, aby došli spasení.

Bůh chce každého spasiti: »*Chce, aby všickni lidé spaseni byli.*« (1. Tim. 2, 4). A chce všem dáti potřebnou k spasení milost; ale dá ji jen těm, kdož o ni prosí, jak sv. Augustin píše: »*Nedá leč prosícím.*«*) Je tudíž obecné mínění bohoslovců a sv. otců, že prosebná modlitba jest dospělým nevyhnutelně potřebná jakožto *prostředek* k spasení (*necessitate medii*), to jest, kdo se nemodlí a zanedbává prositi Boha o příhodnou pomoc, aby přemohl pokušení a zachoval si milost obdrženou, nedojde spasení.

Naopak nemůže Bůh nedopřáti milosti svých tomu, kdo ho za ně prosí, poněvadž to slíbil: »*Volej ke mně, a vyslyším tě.*« (Jer. 33, 3.) Utec se ke mně, a já neoslyším proseb tvých: »*Cožkoli budete chtíti, budete prositi, a stane se vám.*« (Jan 15, 7) Žádejte ode mne, čehokoli si přejete, a všecko dostanete: »*Proste, a bude vám dáno.*« (Mat. 7, 7.) Tato přislíbení netýkají se věcí a statků časných, protože těch Bůh dopřeje nám tenkráte, když jsou na prospěch duši; avšak milosti duchovní slíbil Bůh prostě a beze všeho omezení jednomu každému, kdokolivěk ho za ně prosí, a slíbiv je, povinen jest, prosícímu je dáti: »*Přislíbiv, dlužníkem se učinil,*« dí sv. Augustin.**)

Sluší dále podotknouti, že modlitba prosebná vzhledem k Bohu jest obdařena zaslíbením, a vzhledem k nám jest přísným přikázáním: »*Proste, a bude vám dáno.*« (Mat. 7, 7.) »*Potřebí jest, vždycky se modliti.*« (Luk. 18, 1.) Tato slova »*proste*« a »*po-*

*) In Ps. 100.
**) De verb. Dom. serm. 2.

třebí jest,« jak sv. Tomáš učí,*) vyjadřují přísné přikázání, které zavazuje po celý život a zvláště tehdy, když ocitneme se v nebezpečenství smrti aneb v nebezpečenství hříchu; neboť jestliže tenkráte neutečeme se k Bohu, jistě podlehneme. A jestli kdo již upadl v nemilost Boží, hřeší znova, neutíkaje se k Bohu o milost, aby vybředl z politováníhodného stavu svého. Ale je-li možná, aby ho Bůh vyslyšel, když jest jeho nepřítelem? Ó zajisté vyslyší jej, prosí-li ho hříšník se srdcem zkroušeným a poníženým, aby mu odpustil; neboť tak psáno jest ve sv. evangeliu: *»Každý, kdo prosí, béře.«* (Luk. 10, 11.) Praví se *»každý«*; ať spravedlivý, ať hříšník, prosí-li Boha, má slíbeno, že bude vyslyšen. A jinde praví Bůh: *»Vzývej mne, a vytrhnu tě.«* (Žalm 49, 15.) Volej ke mně, a já tě vysvobodím od pekla, jemuž jsi již propadl.

Ne, nebude míti výmluvy v den posledního soudu, kdo umře v hříchu. Nebude mu platna omluva, že neměl dosti síly, aby odolal pokušení, které na něho doléhalo; a proto odpoví mu Ježíš Kristus: Neměl-li jsi dosti síly, proč jsi mě o ni nežádal? Byl bych ti ji dal A když jsi upadl do hříchu, proč jsi se neutekl ke mně, a byl bych tě z něho vysvobodil?

Pročež, čtenáři milý, přeješ-li si dojíti spasení a zachovati si milost Boží, nezbývá ti, než často prositi Boha, aby nad tebou bděl a držel ochrannou svou ruku. Sv. sněm tridentský prohlásil,**) aby člověk setrval v milosti Boží, že nepostačuje k tomu milost obecná, kterou Bůh propůjčuje všem, ale že potřebí je k tomu milosti zvláštní, které neobdrží než ten, kdo o ni prosí. Proto učí vesměs všickni bohoslovci, že jest každý zavázán pod těžkým

*) 3. p. q. 39. a. 5.
**) Sess. 6. c. 13. can. 22.

hříchem doporoučeti se často Bohu a prositi ho o milost setrvání, a to nejméně jednou za měsíc. A ocitne-li se kdo prostřed mnoha nebezpečných příležitostí, povinen jest častěji prositi o milost setrvání.

Velmi pak napomáhá k dosažení této milosti, chovati zvláštní úctu k nejsvětější Rodičce Boží, která sluje matkou setrvání; a nemá-li kdo této zvláštní pobožnosti k nejblahoslavenější Panně Marii, stěží setrvá; neboť sv. Bernard praví, že veškery milosti Boží a zejména tato milost setrvání, která jest největší všech, docházejí nás prostřednictvím Panny Marie.

Ó kéž dal Bůh, aby všickni kazatelé svým posluchačům co nejdůtklivěji na srdce kladli tento důležitý prostředek spasení modlitby prosebné! Někteří při všech svých kázáních sotva tu a tam o ní se zmíní, a to jen mimochodem; a přece měli by častěji a zvlášť o ní mluviti a v každém takořka kázání; a budou z toho jednou odpovídati Bohu, nebudou-li toho dbáti. A podobně i mnozí zpovědníci jen k tomu přihlížejí, aby kajícníci si předsevzali, že již nebudou Boha urážeti; ale málo si na tom dávají záležeti, aby jim doporoučeli modliti se, kdykoli jsou pokoušeni, aby zase hřešili; buďtež však přesvědčeni, je-li pokušení prudké a neprosí-li kajícník Boha o pomoc, aby pokušení odolal, všecka jeho předsevzetí budou jen málo platna; jediná modlitba ho zachrání. Jisto jest, kdo se modlí, bude spasen; kdo se nemodlí, bude zavržen.

A proto, křesťane milý, opět dím, chceš-li býti spasen, ustavičně pros Boha za osvícení a posilu, abys neklesl do hříchu. V té věci sluší býti neodbytným a doléhavým v prošení, aby Bůh dal nám tu milost. *»Tato nepříslušná doléhavost jest u Boha příslušnou,«* dí sv. Jeroným.*) Ani jednoho

*) Haec importunitas apud Dominum opportuna est.

rána neopomiň prositi Boha, aby tě chránil toho dne od hříchu. A kdykoli ti na mysl vstoupí nějaká zlá myšlenka, nebo se ocitneš v nějaké hříšné příležitosti, hned, do žádného umlouvání s pokušením se nepouštěje, utec se k Ježíši Kristu a k blahoslavené Panně Marii, volaje: *»Můj Ježíši, pomoz mi! Ó Panno Maria, budiž mi nápomocna!«* Dosti jest vzývati nejsvětější jména Ježíše a Marie, aby pokušení ustoupilo a zmizelo; avšak neustane-li, neustávej ani ty vzývati o pomoc Ježíše a Marii, a jistě nikdy nepodlehneš.

Pravidla zbožného života.

I. Ráno, jakmile vstaneš, vzbuď křesťanské ctnosti. Každý den konej půl hodiny rozjímání. Alespoň čtvrt hodiny čítej v některé duchovní knize. Obcuj mši sv. Navštiv nejsvětější svátost oltářní a blahoslavenou Pannu Marii. Pomodli se růženec. A na večer zpytuj svědomí, vzbuď lítost a tři božské ctnosti a pomodli se litanii loretánskou k Panně Marii.

II. Alespoň jednou v týdnu jdi k sv. zpovědi a přistup ke stolu Páně, a ještě častěji, je-li možné a dovolí-li ti duchovní tvůj vůdce.

III. Vyvol si dobrého zpovědníka, moudrého, zkušeného a zbožného, a ve všem řiď a spravuj se vždy jeho radou, jak v pobožných svých cvičeních, tak i v jiných důležitých záležitostech, a neopouštěj ho bez závažné příčiny.

IV. Vyhýbej se zahálce, zlým tovaryšům, neslušným řečem a hovorům, a nade všecko hříšným příležitostem, zejména kde čistota jest v nebezpečenství.

V. V pokušeních, obzvláště nečistých, požehnej se hned sv. křížem, a vzývej nejsvětější jména Ježíše a Marie, dokud pokušení neustane.

VI. Dopustíš-li se hříchu, hned vzbuď lítost a umiň si, že se polepšíš; a jde-li o hřích těžký, co nejdříve se z něho vyzpovídej.

VII. Choď rád na kázání, pokud jen možná, a dej se zapsati do některého bratrstva; jiného však v něm nehledej, než spasení své duše.

VIII. Ke cti blahoslavené Panny Marie posti se každou sobotu a v předvečer sedmi hlavních svátků Panny Marie, a ulož si ještě některé jiné tělesné umrtvení podle rady a se svolením duchovního svého vůdce. Konej též devítidenní pobožnost, na př. před dotčenými svátky marianskými, před svátky vánočními, svatodušními a před svátkem sv. patrona svého.

IX. Ve věcech protivných a nemilých, jako v nemoci, v rozličných ztrátách, v útiscích a pronásledováních srovnávej se úplně s vůlí Boží a upokoj se řka: *»Tak tomu chce* (nebo *tak tomu chtěl*) *Bůh; a tak se staň.«*

X. Každý rok konej *duchovní cvičení* v některém klášteře, nebo v jiném osamělém místě; aneb je konej alespoň doma, zaměstknávaje se po ty dni co nejvíce možná modlitbou, rozjímáním a duchovním čtením, a zachovávaje mlčení. A na tentýž způsob ustraň se jeden den v měsíci a měj *mlčení*. Toho dne přistup ke stolu Páně a vzdaluj se všech hovorů a besed.

Seznam a přehled ctností,

v nichžto jest se cvičiti duši, která chce vésti život dokonalý a chce se posvětiti.

Doporučovalo by se tento seznam a přehled čísti každý měsíc v den mlčení, aby každý viděl, kterých ctností se mu ještě nedostává.

Měj touhu, duše milá, prospívati víc a více v lásce k Ježíši Kristu. Svaté žádosti jsou křídla, jimiž duše povznáší se k Bohu. Sv. Alois z Gonzagy brzy se posvětil velikou toužebností, kterou srdce jeho hořelo po lásce Boží; a ježto věděl, že nikde nedostihne toho, aby Boha miloval, jak milován býti zasluhuje, strávil se samou toužebností. Proto sv. Maří Magdalena z Pazzi nazývala svatého Aloise mučedníkem lásky.

Rozjímej často o umučení Ježíše Krista. Svatý Bonaventura píše, že rány Ježíšovy zraňují srdce a rozpalují je svatou láskou.

Vzbuzuj často za den lásku k Ježíši Kristu; počni hned ráno, jak procitneš, a hleď, abys usnul se vzbuzením lásky. Skutky lásky, říkala sv. Terezie, jsou palivem, jimžto udržuje se v srdci blahý žár lásky Boží.

Pros vždycky Ježíše Krista o jeho svatou lásku. Boha milovati, píše sv. František Saleský, jest milost, která obsahuje a s sebou přináší všecky milosti ostatní; neboť, miluje-li kdo Boha do opravdy, chrání se, aby ho ničím nerozhněval, a snaží se seč jest, aby mu činil radost. A proto více než o všecko ostatní sluší vždy prositi Boha o milost, jej milovati.

Přistupuj často k sv. přijímání. Není čím by duše Bohu lépe se zavděčila, než když jsouc v milosti jeho, přistupuje ke stolu Páně. A to je tím, že láska touží po dokonalém spojení s předmětem milovaným. Ježto tedy Ježíš Kristus miluje láskou nesmírnou duši, která jest v milosti jeho, proto má nesmírnou touhu po spojení s ní. A touha jeho splňuje se při sv. přijímání. Sv. přijímáním Ježíš Kristus spojuje se úplně s duší: *»Kdo jí mé tělo . . . ve mně přebývá, a já v něm.«* (Jan 6, 57.) A proto není činu Ježíši Kristu milejšího, než když jej přijímáme v nejsvětější Svátosti oltářní. Duše tedy,

vedoucí duchovní život, nechť se vynasnažují, aby častěji v týdnu, a kdyby možná bylo, i denně přijímaly tělo Páně, ale vždycky s dovolením duchovního svého vůdce; neboť sv. přijímání a umrtvování, konáme-li je o vlastní ujmě, podporují spíše pýchu nežli zbožnost. Ostatně, jak o sv. přijímání, tak také o umrtvování má kajícník naléhavě prositi duchovního svého vůdce; neboť duchovní vůdcové dají se pohnouti, aby častěji nebo řídčeji je dovolili, podle vroucnější nebo chabější touhy, kterou znamenají u svých kajícníků.

Mezi dnem přijímej několikráte způsobem duchovním; nejméně třikráte

Učiň častěji návštěvu nejsvětější Svátosti oltářní, alespoň jednou nebo dvakráte denně; a o návštěvě té vzbuď víru, poděkování, lásku a lítost, a pros s vroucností o milost setrvání a sv. lásky.

Potkají-li tě věci rozrušující, nějaká ztráta, urážky a příkoří, nebo jiné věci protivné, utec se před nejsvětější Svátost oltářní, alespoň v duchu tam, kde právě dlíš.

Každé ráno, jak vstaneš, obětuj se Bohu, že tiše chceš trpěti a z rukou jeho přijmouti všecky kříže, které mezi dnem tě potkají; a klidně přijímej pak všecky protivné věci: *»Buď vůle tvá«*. Tuto průpověď svatí měli ustavičně v ústech: *»Pane, vždycky staň se vůle tvá!«*

Raduj se a měj z toho potěšení, že Bůh jest nekonečně šťasten a blažen. Milujeme-li Boha více než sami sebe, jak povinni jsme jej milovati, jest nám více radovati se ze štěstí, kterého požívá Bůh, nežli ze štěstí vlastního.

Mějme touhu po nebi a po smrti, abychom ušli nebezpečenství ztratiti Boha, a bylo nám dopřáno milovati Ježíše Krista ze všech sil svých a po celou věčnost bez nebezpečenství, že ho kdy ztratíme.

Mluv často s jinými o lásce Ježíše Krista

k nám, jakož i o lásce, kterou my jsme povinni jemu.

Ničeho vůči Bohu si nevyhrazuj a nevymiňuj, a ničeho mu neodpírej, o čem víš, že se mu to líbí; ano vyhledávej, čím bys se mu lépe zalíbil.

Žádej sobě a vynasnažuj se, aby všickni milovali Ježíše Krista.

Modlívej se vždycky za duše v očistci a za ubohé hříšníky.

Dej výhost ze srdce svého veškeré náklonnosti, která se netýká Boha.

Utíkej se často k svatým a obzvláště k blah. Panně Marii s prosbou, aby ti vyžádali lásky k Bohu.

Uctívej bl. Pannu Marii, abys radost učinil Bohu.

Vše, cokoli konáš, konej jen v tom úmyslu abys zalíbil se Ježíši Kristu, říka před každým činem *»Pane, vše budiž konáno pro tebe.«*

Obětuj se častěji za den Bohu a Ježíši Kristu, že všecko chceš trpěti z lásky k němu, říka: *»Můj Ježíši, všecek daruji se tobě; hle, tu jsem, učiň se mnou, jak tobě se líbí.«*

Buď odhodlán raději stokráte umříti, než s rozvahou dopustiti se hříchu, třeba jen všedního.

Odepři sám sobě i dovolených radostí a ukojení svých přání; alespoň učiň to dvakráte nebo třikráte za den.

Je-li řeč o bohatství, o poctách a vyraženích světských, pomysleme si v duchu, že všecko pomine, a rceme tehda: *»Bože můj, jen tebe chci a nic jiného.«*

Rozjímej dvě hodiny neb aspoň jednu hodinu denně; nejméně pak půl hodiny.

Konej všecka zevnější umrtvení, která poslušnost ti dovolí; ale obzvláště dbej umrtvení vnitřních, jako jsou: umrtvovati zvědavost, mlčeti k urážkám, zamlčeti vtip a podobné, a ničeho nikdy nečiniti k vlastnímu uspokojení.

Ať konáš jakékoli nábožné cvičení, tak je konej, jakobys je konal naposledy. A proto mysli často na smrt při modlitbě a rozjímání. A ulehnuv na lůžko, pomysli si, že jednoho dne vypustíš na něm duši.

Neopomíjej žádné obvyklé pobožnosti nebo jiného dobrého skutku, byť jsi cítil sebe větší duševní vyprahlost a nechuť. Kdo jednou počne jich vynechávati, ponenáhlu upadne do nebezpečenství, že od nich ustane nadobro.

Nikdy nekonej žádného skutku dobrého, ani od něho neupouštěj lidem k vůli.

Nestěžuj si v nemoci, že lékaři nebo domácí a ošetřovatelé málo tebe si všímají nebo tě obsluhují, a hleď též bolesti své zatajiti, pokud možná.

Miluj samotu a mlčení, abys obcoval jenom s Bohem. A proto jest se vyhýbati všem besedám a vyražením světským.

Potlačuj zármutek a hleď zachovati si ve všech příhodách mysl klidnou a tvář jasnou a vždycky stejnou. Kdo chce, co Bůh chce, nemá nikdy býti sklíčeným a zasmušilým.

Doporoučej se často do modliteb osob duchovních.

V pokušeních utíkej se rychle s velikou důvěrou k Ježíši a k Marii, nepřestávaje vzývati nejsvětější jména *Ježíše* a *Marie*, dokud pokušení trvá.

Měj velikou důvěru nejprve v umučení Ježíše Krista a po té v přímluvu blah. Panny Marie. A pros denně Boha o tuto důvěru.

Když jsi v něčem pochybil, nebuď nikdy nepokojným a nepozbývej mysli, byť jsi opět a opět byl nevěren a klesl častokráte do téže chyby; ale hned vzbuď lítost a obnov předsevzetí se polepšiti, důvěřuje v Boha.

Odplácej se dobrým tomu, kdo ti učinil zlé, prose alespoň Boha za něho.

Odpovídej vlídně a laskavě tomu, kdo tě sužuje slovy nebo skutky, a tak jej získáš.

Cítíme-li se však rozrušeni, dobře jest mlčeti, dokud se neupokojíme; sice dopustíme se nesčetných chyb, aniž jsme si toho vědomi.

Chceme-li koho pokárati, třeba vyhlédnouti si k tomu takové chvíle, kdy nejsme rozrušeni ani my, ani ten, koho chceme pokárati; sice pokárání to spíše uškodí, nežli prospěje.

Mluv dobře o všech, a omlouvej úmysl, nelze-li omluviti skutku.

Pomáhej bližnímu seč jsi, obzvláště tomu, kdo ti byl nepřízniv a proti mysli.

Nikdy nic nečiň ani nemluv, čím bys někoho zarmoutil, leda bys měl na zřeteli větší zalíbení Boží. A chybíš-li kdy proti lásce, pros za odpuštění, neb aspoň laskavě bližního oslov.

Řeč tvá buď vždycky co do hlasu mírná a tichá.

Obětuj Bohu urážky ti učiněné a nestěžuj si do nich jiným.

Zachovávej přísně pravidla duchovním vůdcem ti daná.

Cti představené své jako samého Ježíše Krista.

Miluj i nejnižší úřady a práce.

Vol sám pro sebe věci nejchudší.

Uposlechni vždy bez odmluvy a nedávaje místa žádnému odporu; a naopak nežádej o nic, čím bys jen ukojil vlastní čest anebo vlastní vůli.

Nemluv o sobě ani dobře ani zle; mnohdy podněcuje se tím pýcha, mluví-li kdo o sobě špatně.

Cvič se v pokoře i k nižšímu sebe.

Neomlouvej se, jsi-li kárán, aneb děje-li se ti křivda, není-li toho nevyhnutelně potřebí, abys se hájil pro společné dobro, neb aby odvráceno bylo pohoršení od jiných.

Navštěvuj nemocné a přisluhuj jim co možná nejčastěji, obzvláště, jsou-li nad jiné opuštěni.

Rci často sám sobě: Chci-li se posvětiti, nezbývá mi než trpěti; chci-li se zalíbiti Bohu, jest mi činiti vůli jeho a nikoli mou.

Obnovuj často předsevzetí se posvětiti, a neztrácej mysli, byť jsi sebe hloub vězel ve vlažnosti. Obnovuj denně předsevzetí, v dokonalosti prospívati.

Osoba řeholní nechť denně obnovuje svaté své sliby. Učitelé církevní praví, obnoví-li kdo řeholní své sliby, že získá pokaždé plnomocné odpustky, jako když je poprvé konal.

V čem však nejvíce cvičiti se má duše, která se chce líbiti Bohu, jest sjednocení vůle její ve všem s vůlí Boží; i jest jí tiše a klidně všecko na se vzíti, co protiví se smyslům: bolesti, nemoci, urážky, odmluvu a odpírání, ztrátu věcí, příbuzných i jiných osob milých; a hned jak ráno vstaneme, jest nám to vše přijati z rukou Božích. Soužení jsou blažená kořist, kterou svatí dobývají si mnoho zásluh. Nelze nám lépe oslaviti Boha, než když ve všem srovnáváme se s jeho svatou vůlí. V tom duše zbožné ustavičně se cvičí. A k tomu dopomáhá nám modlitba rozjímavá. »*Vše,*« říkala svatá Terezie, »*čeho má hleděti docíliti, kdo koná modlitbu rozjímavou, obsaženo jest v tom, aby vůli svou srovnal s vůlí Boží; a buďiž ubezpečen, že v tom záleží nejvyšší dokonalost*.«

To buďiž tedy jediným cílem všeho počínání našeho, všech rozjímání a veškerých modliteb našich. Při všem totiž prositi jest nám: »*Nauč mne činiti vůli tvou, Hospodine.*« (Žalm 142, 10) »*Pane, co chceš, abych činil?*« (Sk. 9, 6.) Rci, čeho si ode mne přeješ, a všecko jsem ochoten učiniti: »*Buď vůle tvá!*« Hle, totě slova, která svatí měli vždycky v ústech. A to jest vše, čeho Bůh žádá si od nás: »*Dej mi, synu můj, srdce své.*« (Přísl. 23, 26.)

Avšak dokonalost záleží nejvíce ve srovnalosti vůle naší s vůlí Boží ve věcech nám nepříjemných. Ctihodný pater Avila říkával: *»Mnohem více platí: ‚Buď Pán Bůh pochválen‘ ve věcech protivných, nežli tisíceré díky ve věcech příjemných.«* Dále třeba nám sjednotiti se s vůlí Boží i v křížích, které lidé nám způsobují, jako jsou pomluva a potupa, krádeže a opovržení, protože všecko pochází od Boha. Bůh ovšem nechce hříchu člověka toho, jenž nás uráží, ale chce, abychom byli pokořeni a umrtveni: *»Dobré i zlé věci od Boha jsou.«* (Sir. 11, 14.) Nazýváme soužení zlem a měníme je ve zlé a nám záhubné, protože je snášíme neradi a s nevrlostí; ale kdybychom je přijímali s oddaností byla by nám soužení ta k dobrému, a zdobila by jako nejvzácnější drahé kameny nebeskou korunu naši. Slovem, kdo jest vždycky spojen s vůlí Boží, posvětí se a těší se již zde na světě ustavičnému pokoji: *»Nezarmoutí spravedlivého, což by se koli přihodilo jemu.«* (Přísl. 12, 21.)

Doporoučej se do modliteb osob zbožných; ale nejvíce se doporoučej svatým v nebi a zvláště blahoslavené Panně Marii, velikou klada váhu na pobožnost k této nejsvětější matce Páně, a neopomíjej také jiným pobožnost tuto doporučovati. Ti, kdož mají velikou důvěru v ochranu a přímluvu blahoslavené Panny Marie, povinni jsou Bohu k svrchovaným za to díkům; neboť důvěra ta jest nevšední zárukou spasení věčného; a ti, kdož ji nemají, nechť o ni prosí Boha, aby jim ji dopřál.

Duchovní zásady, jimiž křesťan má se řiditi.

Co platno získati celý svět a ztratiti duši?
Všecko má konec, jenom věčnost nemá konce.
Ať všecko ztratím, jen když neztratím Boha.

Každý hřích, byť byl sebe menší, jest nemalým zlem.

Chceme-li Bohu se zalíbiti, zapírejme sami sebe.

Vše je ztraceno, co konáme, abychom po vůli byli sami sobě.

Abychom došli spasení, jest nám vždycky žíti ve strachu, abychom neklesli.

Nechť si umru, jen když se zalíbím Bohu.

Jediný hřích jest zlo, jehož jest se nám báti. Vše, co Bůh chce, dobré jest, a to máme chtíti.

Kdo nechce, než co Bůh chce, vždycky je spokojen ve všem, cokoli se mu přihodí.

Jest si pomysliti, jakoby na světě nebyl než Bůh a já.

Všechen svět není s to, aby uspokojil srdce naše; jediný Bůh je uspokojí.

Veškero blaho naše záleží v milování Boha. A milování Boha záleží v plnění jeho vůle.

Veškero bohatství naše záleží v modlitbě. Kdo se modlí, obdrží, cokoli chce.

Považujme za ztracený ten den, kterého jsme opominuli rozjímati. *»Kdo zanedbává rozjímání,«* říkala svatá Terezie, *»sám se vrhá do pekla.«*

Ať není dne, abys nekonal čtení z některé duchovní knihy.

Ctižádost jest morem duše.

Abychom pokorni byli srdcem a nejen ústy, není dosti říkati, že hodni jsme všelikého opovržení, ale jest nám v tom zalíbení míti, když námi někdo pohrdá.

Jaký je to křesťan, který nesnese nejmenší urážky pro Boha? Urazí-li tě kdo, přijmi vše jako žertem.

Tomu, kdo považí, že zasluhoval pekla, jest každé utrpení lehkým.

Milujícímu chudobu ničeho se nenedostává.

Ve věcech světských voliti jest nám, co horši jest, ve věcech Božích, co lepši jest.

Duše poslušná jest radosti Boži.

Ta jest pravá láska, dobře činiti tomu, kdo nám zle čini, a tak jej ziskati.

Co nám prospěje bohatství a čest v hodince smrti?

Je to veliká milost Boží, povolá-li koho Bůh k své svaté lásce.

Nenechá Bůh bez odměny ani nejmenší žádosti dobré.

Buďme vděčni, ale nejprve k Bohu. Proto odhodlejme se ničeho Bohu neodepřiti, volice vždy to, co se mu lépe líbí.

Nejkrásnějši je ta modlitba, když jsouce nemocni, sjednocujeme se s vůlí Boži.

Život svatý a radosti smyslné spolu se nesnesou. Kdo sobě důvěřuje, je ztracen. Kdo v Boha důvěru skládá, všecko zmůže.

Může-li co duši více blažiti, nežli vědomí, že libi se Bohu?

Bůh jest ochoten všecek dáti se tomu, kdo všeho se odřekne z lásky k němu.

Jediná cesta k posvěcení sebe jest cesta utrpení.

Vyprahlostí a pokušeními zkouší Bůh své miláčky.

Nemůže zahynouti, kdo Boha miluje a v něho důvěřuje.

Prosme Boha, aby nám dal něžnou úctu a pobožnost k nejbl. Panně Marii.

Všecko tiše snese, kdo hledi na ukřižovaného Ježíše.

Zde na zemi tim kdo jest spokojenějši, čím více Boha miluje.

Všecko proměni se v trest a v trápení, co nečiní se pro Boha.

Žádný, jakýkoli nepokoj, třeba pocházel z dobrého úmyslu, nemá původce Boha.

Jen neustávejme kráčeti v před, jednou dojdeme jistě cíle.

Kdo si žádá jen Boha, jest bohat a spokojen; ničeho nepotřebuje a směje se světu.

Nic nepostačí tomu, komu nepostačuje Bůh. Jen Boha, jen Boha, a nic jiného!

Potřebi jest vzdáti se všeho, abychom získali všecko.

Nábožná uváženi, abychom se roznitili k svaté lásce Boži a k úctě blahosl. Panny Marie.

Bůh jest souhrnem všeliké milosti, všeho dobrého a všeliké dokonalosti

Bůh jest nekonečný, Bůh jest věčný, Bůh jest nesmirný. Bůh jest nezměnitelný.

Bůh jest mocný, Bůh jest moudrý, Bůh jest prozřetelný, Bůh jest spravedlivý.

Bůh jest milosrdný, Bůh jest svatý, Bůh jest krásný, Bůh jest jasný, Bůh jest bohatý, Bůh jest všecko. A proto hoden jest lásky a jaké lásky!

Bůh jest nekonečný: všem dává a od nikoho ničeho nepřijímá. My všecko, co máme, máme od Boha: ale Bůh nemá ničeho od nás: »*Bůh můj jsi ty, nebo dobrých věcí mých nepotřebuješ.*« (Žalm 15, 2.)

Bůh jest věčný: byl vždycky a bude vždycky. My počítáme roky a dny svého byti. Ale Bůh nemá počátku a nebude míti konce: »*Ty pak tentýž jsi, a léta tvá nepřestanou.*« (Žalm 101, 28.)

Bůh jest nesmirný a bytostí svou všudypřítomný. My jsouce na jednom mistě, nemůžeme býti na místě jiném. Avšak Bůh jest všudy: v nebi, na zemi, v moři, v propastech, mimo nás i v nás: »*Kamž půjdu od ducha tvého a kam před tváří tvou uteku? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty; pakli bych vstoupil do pekla, přítomen jsi.*« (Žalm 138, 7. 8.)

Bůh jest nezměnitelný, a všecko, co svatého chtěl od věčnosti, chce a vždycky bude chtíti: *»Já Hospodin, a neměním se.«* (Malach. 3, 6.)

Bůh jest mocný, a vzhledem k Bohu veškera moc tvorů jest slabostí.

Bůh jest moudrý, a vzhledem k Bohu všecka moudrost tvorů jest nevědomostí.

Bůh jest prozřetelný, a vzhledem k Bohu všeliká prozřetelnost tvorů jest směšností.

Bůh jest spravedlivý, a vzhledem k Bohu všecka spravedlnost tvorů jest vadná: *»I na andělích svých nalezl nepravost.«* (Job. 4, 18.)

Bůh jest milosrdný, a vzhledem k Bohu všeliká dobrotivost a slitovnost tvorů jest nedokonalá.

Bůh jest svatý, a vzhledem k Bohu všechna i hrdinná svatost jest nekonečně nedostatečná: *»Nižádný není dobrý, jediné sám Bůh.«* (Luk. 18, 19.)

Bůh jest krásný, a jak velice krásný jest Bůh! Proti kráse Boží všecka krása tvorů jest ohyzdností.

Bůh jest jasný, a proti jasnosti Boží všecka jasnost tvorů i samého slunce je tmou.

Bůh jest bohatý, a vzhledem k Bohu veškero bohatství tvorů jest chudobou.

Bůh jest všecko, a vzhledem k Bohu všeliký tvor i nejvyšší a nejvznešenější a nejpodivuhodnější, a všickni tvorové vesměs jsou ničím: *»Bytost má jest jako nic před tebou.«* (Žalm 38, 6.) A proto hoden jest lásky, a jak veliké lásky!

Ó, Bůh jest tak milování hoden, že všickni andělé a všickni svatí v nebi jiného nečiní a činiti nebudou po celou věčnost, než milují a milovati budou Boha; a touto láskou k Bohu jsou a budou vždycky blaženi.

Ó, Bůh je tak milování hoden, že nucen jest nekonečně milovati sama sebe, a v této lásce tak nevyhnutelné a spolu tak líbezné a sladké, kterou

Bůh má sám k sobě, záleží dokonce blaženost jeho. A my bychom ho nemilovali?

A jak milovali jej světci?

Sv. František Xaverský nebyl již ani s to, aby opanoval v sobě nával sv. lásky.

Sv. Stanislav Kostka vodou ochlazoval v sobě žár lásky.

Sv. Filipu Nerijskému samou láskou srdce viditelně se rozšířilo.

Sv. František Saleský říkával, kdyby věděl, že v srdci jeho jest nepatrná jen částečka, která není veskrze proniknuta láskou Boží, že by ji hned odtud vytrhl a co nejdále od sebe zahodil.

Sv. Kateřina Sienská, sv. Terezie, sv. Maří Magdalena z Pazzi a jiné jim podobné duše samou láskou upadaly mnohdy do mdlob a bývaly vytrženy v mysli; a sv. Maří Magdalena z Pazzi nemajíc dosti na tom, že Boha tolik milovala, probíhala nezřídka chodbami klášterními a uvolňovala srdci svému hlasitým voláním: *»Láska není milována! Láska není milována!«* A my bychom ho nemilovali?

A víte-li, proč ho nemilujeme? Protože jej málo známe. Svatí proto Boha tolik milovali, že jej lépe znali nežli my. Snažme se tedy i my, abychom jej lépe znali.

Rozjímejme občas o jeho božských vlastnostech a jeho božských dokonalostech; obraťme k nim semo tamo alespoň na krátko svou pozornost, jako jsme to učinili právě v článku tomto, a také v našich srdcích rozníti se oheň lásky Boží.

Je to milost, že Bůh tak vznešený dovoluje nám, nízkým tvorům, abychom ho milovali; ale je to zároveň jeho líbezné přikázání.

Když Bůh na temeni hory Sinai dával lidu Israelskému svá přikázání (5. Mojž. 6.) s důrazem jemu pravil: *»Milovati budeš Hospodina, Boha svého*

z celého srdce svého, a ze vší duše své, a ze vší síly své,« a přikázal jemu, aby slova ta hluboce si vštípil do srdce svého: *»A budou slova ta v srdci tvém,«* a aby se vším zápalem ohlašoval je i potomkům svým: *»A budeš vypravovati je synům svým.«* Milujmež proto i my Boha tak, jak toho zasluhuje, a plňme dokonale toto tak veliké a sladké přikázání jeho, které jest konečně největším a prvním přikázáním celého zákona: *»Toť jest to největší a první přikázání.«* (Mat. 23, 38.)

Bezpečná znamení, ze kterých lze poznati, máme-li lásku Boží.

Láska Boží přirovnává se v písmě sv. k ohni. Spasitel náš, když ve sv. evangeliu praví, že proto přišel na zemi, aby nám přinesl sv. lásku, vyjadřuje se o tom, říká, že přišel, aby nám přinesl oheň: *»Oheň přišel jsem pustit na zem.«* (Luk. 12, 49.) A Bůh sám ve Zjevení sv. Jana radí duši, aby opatřila si zlato v ohni čištěné: *»Radím tobě,«* ó duše, *»abys sobě koupila ode mne zlata ohněm zkušeného,«* (3, 18,) to jest lásku svatou.

Oheň pak má dvojí tuto vlastnost: *Odpor klade* tomu, co se mu protiví; ano, nerci-li neuhasne, ale tím mocněji šlehá; a *jest činným*: jako oheň chce působiti. Hle, dvojí to jisté znamení, ze kterého poznáme, máme-li svatou lásku Boží: *činy* a *trpělivost.*

Pracujeme vždycky pro Boha, majíce alespoň pravý úmysl plniti ve všem božskou jeho vůli, a vždycky jen to konati, co jemu se líbí? Snášíme rádi pro něho vše, co nám jest protivné: chudobu, soužení, nemoci a jiné, pro ně od něho nejen se nevzdalujíce, ale tím úže s ním se spojujíce? Jestli ano, pak máme sv. lásku Boží: láska naše jest

oheň, který působí a odporuje všemu, co se mu staví v cestu. Ne-li, tehdy nemáme lásky té: láska naše k Bohu není láskou pravou, ale lichou a planou; je to láska na jazyku, ale nikoli láska v srdci. Poslyšme, jak nás v té věci napomíná též sv. Jan ve svém listě I. (3, 18.) *»Synáčkové moji,«* (všimněme si toho pojmenování srdečné lásky) *»nemilujmež slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou.«*

»Není-li činnou,« dí sv. Řehoř, *»není láskou.*«*) A Ježíš Kristus praví: *»Kdo má přikázání má a zachovává je, tenť jest, který mne miluje.«* (Jan 14, 21.) Zachovává-li kdo přikázání má a ostříhá-li jich svědomitě, ten mě opravdu miluje. A sv. Augustin dokládá, říka: *»Všecko přísné a kruté činí láska docela lehkým a téměř ničím.«* Ano, konáme-li vše tímto způsobem pro Boha: zachováváme-li přikázání Boží a to věrně a přesně, a plníme-li spolu s přikázáními Božími i přikázání církve sv. a povinnosti stavu svého a vlastní nám svěřený úřad: snášíme-li s myslí velikou ano i veselou pro Boha všecko nám odporné a třeba sebe nemilejší, ano tehdy máme sv. lásku Boží. Láska naše jest oheň, který působí a odporuje všemu, co se mu staví v cestu; ne-li, láska naše k Bohu není láskou pravou, ale lichou; je to láska na jazyku, ale nikolí láska v srdci: *»Synáčkové moji, nemilujmež slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou.«*

Vizme některé příklady ze života. Naskytne se příležitost učiniti nějaký zisk, ale nespravedlivý, nebo užiti nějaké radosti, avšak nedovolené. Aneb povinnosti stavu tvého působí ti nesnáze, práce úřadu tvého tě mrzí. Ale ty pro Boha zisku toho nedbáš, radosti té se odříkáš, a všecky povinnosti a práce své plníš a konáš. Ty máš sv. lásku k Bohu; láska tvá jest oheň, který jest činný; ale jinak

*) »Si non operatur, amor non est.«

láska tvá k Bohu není pravá, ale jest lichá, je to láska na jazyku, ale nikoli v srdci: »*Synáčkové moji, nemilujmež slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou.*«

Dále: Z nenadání potká tě nějaké soužení; mimo vše očekávání uvalen na tebe soud, při němž jde o všecko, co máš; náhle umře osoba, která byla veškerou tvou nadějí a veškerou podporou tvojí. Ty však poroučíš to se vší oddaností Pánu Bohu, ano, snášíš to s radostí! Pak máš sv. lásku Boží. Láska tvá jest oheň, který odporuje tomu, co se mu protiví; ale jinak láska tvá k Bohu není pravá, ale lichá, je to láska na jazyku a nikoli v srdci: »*Synáčkové moji, nemilujtež slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou.*«

Ó jak mnohem jistější znamení lásky je trpěti pro osobu milovanou, než pro ni býti činným, neboť milující činy svými uchází se o milost a přízeň osoby milované; ale trpí-li pro ni, tu nejde mu ani o to, aby sám byl v milosti u ní, ale jen o to mu jde, aby lásku svou jí ukázal; miluje tedy nezištně; a to jest důkazem, že ji více miluje.

A v té věci chtěl Bůh způsobem zvláštním zkusiti velikou lásku, kterou sv. Job měl k němu.

Velice zajisté miloval sv. Job Boha; než kdy osvědčil Job lásku tu nejlépe? Snad tehdy, když viděl kolem sebe četnou svou rodinu? Když oplýval tolika statky? Když těšil se úplnému zdraví? Ano, i tenkráte; protože i tehdy uznával, že to vše přijal od Boha, jemu z toho činil díky, přinášel oběti, a pamětliv jsa svých povinností, dětem svým dával spasitelná napomenutí, a stále za ně se modlil, aby nikdy žádným hříchem neurazily Pána Boha: »*Aby snad nebyli hřešili synové moji.*« (1, 5.) Avšak v pravdě velikou svou lásku k Bohu osvědčil tenkráte, když Bůh, aby ho zkusil, zbavil ho v okamžení všech jeho statků, odňal jemu náhlou smrtí

všecky děti jeho, vzal mu docela a nenadále zdraví jeho a posel celé tělo jeho ranami, takže na smetišti sedě se všech svých údů střepinou seškraboval sobě hnis; ale ve všech těch hrozných navštíveních, při všech těch neslýchaných bolestech a trápeních nevycházela z úst jeho jiná slova, než slova nepřemožitelné a více než podivuhodné trpělivosti: Pán dal mi všecky tyto statky, Pán mi je zase odňal: »*Hospodin dal, Hospodin vzal; jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo; buď jméno Hospodinovo požehnáno.*« (1, 21.)

Ale co jest sv. Job proti samému Ježíši Kristu, který chystaje se na své umučení, pravil apoštolům: Apoštolové moji, »*aby poznal svět, že miluji Otce . . . vstaňte, pojďme.*« (Jan 14, 31.) Hle, nejjistějším a nepopiratelným znamením pravé lásky k Bohu je trpělivé a dobrovolné snášení všeho pro něho.

To dotvrzují též slavné výroky a činy svatých a světic Božích.

Sv. Terezie říkala: »*Buď trpěti nebo umříti.*«
Sv. Maří Magdalena z Pazzi: »*Trpěti a neumříti.*«
Sv. Jan z Kříže: »*Trpěti a mlčeti.*«

Sv. mučeníci vyzývali biřice, aby je mučili, a dráždili lité šelmy, aby je rozsápaly.

Sv. Lidvina trpěla s radostí bolestnou nemoc po 33 let.

Sv. Františka Římská snášela dobrovolně nespravedlivé vyhnanství manželovo a zabavení všeho majetku; a již uvedený sv. Jan z Kříže trpěl oddaně tuhé devítiměsíční vězení a na sta jiných nepohodlí a útrap.

Hle, nejjistější a nepopiratelné znamení pravé lásky k Bohu: trpělivost a zase trpělivost; trpělivé a dobrovolné snášení všeho pro něho.

A blažen a šťasten, kdokoli z tohoto dvojího tak jistého znamení, z činů totiž a utrpení pro

Boha sám může svědectví si dáti, že má sv. lásku Boží.

Veškeré zlato zde na zemi proti docela malému stupni sv. lásky Boží není než nejnepatrnější zrníčko písečné: »*Všeliké zlato u přirovnání k ní jest písek drobný.*« (Moudr. 7, 9.) Ano, veškera bohatství tohoto světa proti malému stupni sv. lásky Boží nejsou než pouhé nic, jak čteme v téže knize Moudrosti: »*A bohatství za nic jsem pokládal u přirovnání k ní,*« (v. 8.)

Než co dím, všecko zlato a veškera bohatství světská! Ani všecky i nejvýtečnější dary nadpřirozené nemají žádné ceny bez lásky Boží. Tak di sv. apoštol Pavel (1. Kor. 13.), který měl tak velikou lásku k Bohu a proto tak dobře znal její cenu.

Kdybych měl, pravil, dar všech řečí, a mluvil, nercili jazyky všech lidí, ale kdybych znal též podivuhodnou tu řeč, kterou andělé mluví spolu: »*Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými,*« a kdybych neměl svaté lásky Boží, »*a neměl bych lásky,*« nic bych se nelišil od zvonu nelibě znějícího, »*byl bych jako měď zvučící, aneb zvonec znějící.*«

Kdybych měl tak vznešený dar prorocký, že bych pronikl i nejskrytější tajemství: »*Kdybych měl proroctví a znal všecka tajemství;*« kdybych měl dar všech věd a tak veliký dar víry, že bych i hory přenášel: »*kdybych měl všeliké umění; a kdybych měl všecku víru, že bych hory přenášel,*« a neměl-li bych sv. lásky Boží, »*lásky pak kdybych neměl,*« nic by mi neprospělo, »*nic nejsem.*«

Krásná tato ctnost sv. lásky Boží jest královnou ostatních ctností, kterážto panuje a bude panovati na věky.

Víra po smrti dojde své odměny, ježto uvidí

toho, v něhož věřila; avšak ctnosti víry nebude již v nebi.

Naděje po smrti obdrží svou odměnu, ježto dosáhne a míti bude, co doufala; avšak ctnosti naděje v nebi již nebude.

Láska k Bohu po smrti bude odměněna a bude panovati věčně, ježto s nevýslovnou blažeností dále a na věky milovati bude Boha, kterého milovala zde na zemi.

Ó jak šťasten bude tudíž a blažen, kdo má dvojí toto jisté znamení pravé lásky Boží: skutky a trpělivost; kdo pracuje a rád trpí pro Boha svého!

Milujme tedy všickni i jedenkaždý z nás Pána Boha způsobem právě vylíčeným. Při každém díle svém mějme Pána Boha na paměti, hledíce ve všem plniti jeho sv. vůli a jemu se líbiti, a nejen s trpělivostí, ale s radostí snášejme vše, cokoli protiví se naší sebelásce a tělesné smyslnosti naší.

Jen k tomu konci a cíli, abychom Boha milovali, Bůh nás stvořil a na svět postavil.

A abychom naplnili tento hlavní a jediný svůj účel, o to zde na světě co nejhorlivěji pečujme a se zasazujme.

Jen jeho sv. lásky si všímejme, jen o jeho sv. lásku často ho prosme. »*Jediné lásku a milost svou mi daruj,*« tak často všickni a jedenkaždý z nás prosebně volejme k Bohu, »*a budu dosti bohat, a nic jiného od tebe nežádám.*« Tak neustále prosival Boha, láskou k němu tolik roznícený, veliký světec Ignác z Loyoly.

Kratičké vzbuzení dokonalé lásky k Bohu, jež často říkati sluší.

Bože můj, miluji tě nade všecko, a ve všem a vším, co jsem a mám, protože toho zasluhuješ.

Dvanácte krátkých vzdechů

na dvanácte větších výročních slavností, z nichžto jest sedm slavností Páně a pět slavností blahoslavené Panny Marie. Lze jich též použiti v jiný roční čas a v jiné dni, podle pobožnosti jednoho každého.

Na vánoce.

Naroď se, ó Ježíši můj, v srdci mém.

Na sv. tři Krále.

Se svatými Králi klaním se ti, ó Ježíši, a miluji tě.

Na velíkonoce.

Můj Ježíši, chci napřed s tebou trpěti, a pak s tebou se radovati.

Na nanebevstoupení Páně.

Vezmi s sebou, ó Ježíši, do nebe též srdce moje.

Na svatodušní svátky.

Duše svatý osvěť mě, rozněť mě, a dej mi setrvání.

Na slavnost Božího Těla.

Ó Ježíši, pokrme náš, ó Ježíši, sladkosti naše, ó Ježíši, štěstí naše!

Na slavnost neposkvrněného početí Panny Marie.

Ó Panno nejsvětější, tys byla bez viny a milosti plná již v prvním okamžení bytí svého, ó kéž jsem i já bez viny a v milosti Boží v poslední chvíli života svého!

Na slavnost narození Panny Marie.

Ó nejblahoslavenější Panno Maria, svatá jsi se narodila, svatou smrtí jsi zemřela.

Na slavnost zvěstování Panny Marie.

Ó nejsvětější Panno Maria, tys byla povýšena k vznešené důstojnosti matky Boží; kéž jsem já vždycky věrným služebníkem jeho!

Na slavnost očisťování Panny Marie.

Ó blahoslavená Panno Maria, tys byla po porodu svém čistší nad anděly; nechť já alespoň po hříchu dojdu očištění.

Na slavnost nanebevzetí Panny Marie.

Ó přesvatá Panno Maria, ty jsi umřela samou láskou; nechť já umru alespoň s lítostí a kajícností.

Ó buďme všickni, všickni ctitelí blahoslavené Panny Marie, a po Bohu budiž nám hned blahoslavená Panna Maria.

Blaze křesťanu, jemuž blahoslavená Panna Maria jest nakloněna, běda křesťanu, jenž blahoslavenou Pannu Marii nemá pro sebe.

Blahoslavená Panna Maria může všecko u Boha, protože jest pravou matkou Boží, a že Bůh ji tak velice miluje.; a všecko nám ráda učiní, protože je také matkou naší a tolik nás miluje.

Hleďme si ji tedy nakloniti víc a více; ano, naklonujme si ji víc a více, chovajíce k ní stále větší a větší úctu a pobožnost.

Denně modleme se k její cti růženec.

Každou sobotu posťme se k její cti.

Před každým hlavním svátkem jejím konejme devítidenní pobožnost a posťme se v den před ním.

Každý i nejmenší její svátek zasvěťme některou pobožností.

Potom ve všech potřebách svých a ve všech příhodách k ní se utíkejme, v ní se důvěřujme, a zajisté nalezneme u ní spásu v životě i smrti, i po celou věčnost.

A nelze býti ani jinak. Či nevíme-li, co se děje v nebi: Blahoslavená Panna Maria přimlouvá se za nás u božského Syna svého: »*Matka předstupuje před Syna,*« a Syn její přimlouvá se za nás u božského Otce svého: »*Syn předstupuje před Otce,*« a ukazuje mu otevřený bok svůj a svaté rány své, které obdržel k vůli nám: »*A ukazuje Otci bok a rány;*« a při pohledu na přesladké tyto zástavy Synovy lásky nemůže Otec ničeho jemu odepříti, a Syn všecko nám vymůže. »*Nemůže býti žádného odmrštění, kde jest tolik lásky znamení.*« Těmi asi slovy vroucí ctitel blahoslavené Panny Marie, sv. Bernard dodává nám důvěry.

Že však blahoslavená Panna Maria jest pravou matkou Boží a spolu též matkou »*krásného milování*«, nechť vyprosí nám lásku svatou, a na přímluvu její nechť Bůh sám naplní srdce naše láskou svatou: »*Oheň lásky své kéž rozníti Bůh v srdcích našich.*« *)

Nechť žije Ježíš, láska naše,
a Maria, láska naše!

---

*) »Ignem sui amoris accendat Deus in cordibus nostris.«

OBSAH.

Strana

Pravidlo křesťanského života 3

Hlava prvá:

O prostředcích k zachování se v milosti Boží 3
I. O vystříhání se příležitostí k hříchu 4
II. O modlitbě rozjímavé 5
III. O častém přijímání sv. svátostí 7
IV. O slyšení mše svaté 8
V. O navštěvování nejsvětější Svátosti oltářní a blahoslavené Panny Marie 8
VI. O modlitbě prosebné 9

Hlava druhá:

O rozličných nábožných cvičeních:

I. Které ctnosti máme vzbuditi, jakmile ráno vstaneme 10
II. Jak máme konati rozjímání 12
III. Modlitby přípravné k sv. zpovědi, k sv. přijímání a poděkování po nich 14
Modlitba před sv. zpovědí 14
Modlitba po sv. zpovědi 15
O přípravě k sv. přijímání 16
Modlitba před sv. přijímáním 16
O poděkování po sv. přijímání 18
Modlitba po sv. přijímání 19
IV. Jak máme mši sv. slyšeti 20
V. Ctnosti, jež vzbuditi lze o návštěvě nejsv. Svátosti oltářní a blah. Panny Marie 21
Modlitba před nejsvětější Svátostí 21
Modlitba k blah. Panně Marii před některým obrazem jejím 23

Strana

VI. Křesťanské ctnosti, které vzbuditi jest večer před spaním . . . 23
Vzbuzení víry . . . 24
Vzbuzení naděje . . . 24
Vzbuzení lásky a lítosti . . . 24
Nábožné vzbuzení ctností, které jest konati denně 25
VII. Nábožné modlitby k Pánu Ježíši a k Panně Marii o milosti k spasení potřebné . . . 27
1. Modlitba k Ježíši Kristu za jeho sv. lásku . . 27
2. Modlitba za milost setrvání . . . 27
3. Jiná modlitba o milost konečného setrvání . . 28
4. Podobná modlitba za milost setrvání . 28
5. Modlitba k Ježíši Kristu o jeho svatou lásku . 29
6. Podobná modlitba k Ježíši Kristu o jeho lásku svatou, kterou konati jest denně . . . 31
7. Modlitba o důvěru v zásluhy Ježíše Krista a ve přímluvu Panny Marie . . . 32
8. Modlitba za milost setrvání v modlitbě . . . 34
9. Denní modlitba za potřebné milosti k spasení 35
10. Modlitba za svaté ctnosti . . . 37
11. Prosba duše zbožné k Marii a k Ježíši . . . 38
12. Denní prosba o milost setrvání . . . 38
13. Záslibná modlitba k blahoslavené Panně Marii . 39
14. Modlitba k blahoslavené Panně Marii za odpuštění hříchů a za svaté setrvání . . . 39
15. Modlitba k Panně Marii o dobrou a blaženou smrt . . . 40
16. Modlitba k Panně Marii za ochránění od pekla a za dosažení blaženosti nebeské . . . 41
Krátké myšlenky a povzdechy . . . 42
Osvědčení pro blaženou hodinu smrti . . . 45
Jiné osvědčení pro hodinku smrti, jež se koná společně s lidem . . . 47
Krátká denní modlitba k Pánu Ježíši ukřižovanému a k bolestné Panně Marii za dobrou smrt . . . 49

Hlava třetí.

O cvičbě v křesťanských ctnostech.

I. O cvičení se v pokoře . . . 50
II. O cvičení se v umrtvování . . . 52
III. O cvičení se v lásce k bližnímu . . . 56
IV. O cvičení se v trpělivosti . . . 59
V. O cvičení se v sjednocenosti vůle naší s vůlí Boží 64
VI. Jak se máme cvičiti v čistém úmyslu . . . 67

Strana

VII. Co jest nám činiti, abychom unikli vlažnosti . 68
VIII. Jak máme pěstovati pobožnost k nejblahoslavenější Panně Marii . . . 70
IX. Kterými prostředky máme sobě zjednávati lásku k Ježíši Kristu . . . 71
Jiné stručné pravidlo života křesťanského . . . 73
Potřebná připomenutí všem, kteréhokoliv jsou stavu, aby došli spasení . . . 81
Pravidla zbožného života . . . 84
Seznam a přehled ctností . . . 85
Duchovní zásady, jimiž křesťan má se říditi . . . 92
Nábožná uvážení, abychom se roznítili k sv. lásce Boží a k úctě blahosl. Panny Marie . . . 95
Bezpečná znamení, ze kterých lze poznati, máme-li lásku Boží . . . 98
Kratičké vzbuzení dokonalé lásky k Bohu, jež často říkati sluší . . . 103
Dvanáctc krátkých vzdechů: Na vánoce . . . 104
Na svaté tři krále . . . 104
Na velikonoce . . . 104
Na nanebevstoupení Páně . . . 104
Na svatodušní svátky . . . 104
Na slavnost Božího Těla . . . 104
Na slavnost neposkvrněného početí Panny Marie . . . 105
Na slavnost narození Panny Marie . . . 105
Na slavnost zvěstování Panny Marie . . . 105
Na slavnost očišťování Panny Marie . . . 105
Na slavnost nanebevzetí Panny Marie . . . 105
